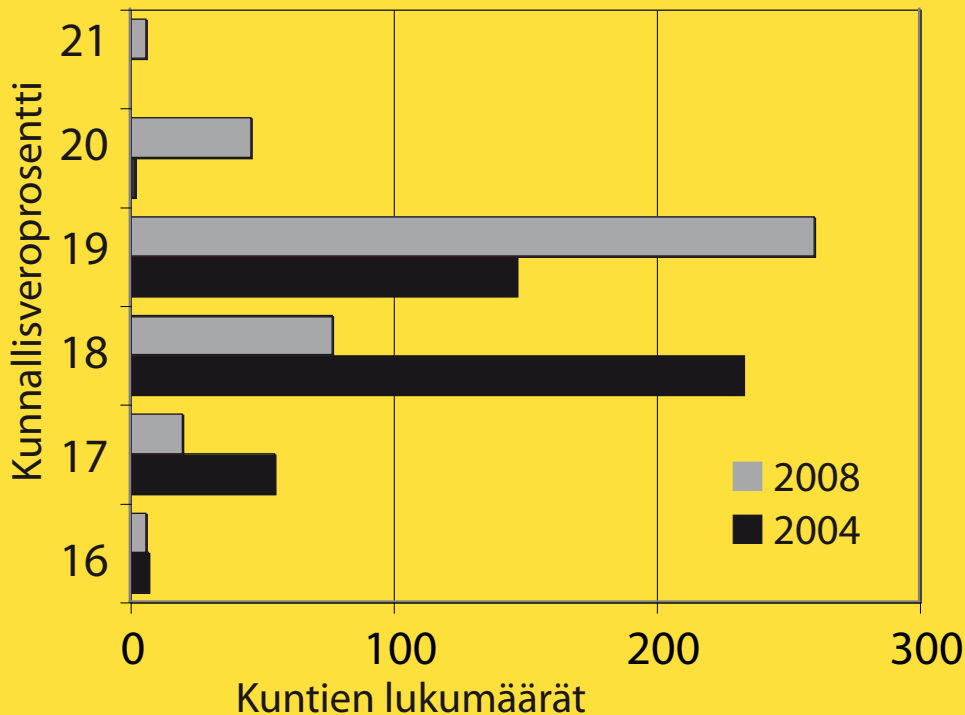

Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008

Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008

Minna Punakallio

TIIVISTELMÄ

Selvitys tarkastelee kuntien veroasteita, verotuottoja ja muuta tulopohjaa vuonna 2008. Selvitys havainnollistaa myös kunnittain määräytyvän verorasituksen eroja keskimääräisen palkansaajan ja esimerkkiperheen avulla. Erytystarkastelussa olevat esimerkkikaupungit ovat Helsinki, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kokkola, Kotka, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Mikkeli, Oulu, Pori, Porvoo, Rovaniemi, Seinäjoki, Tampere, Turku ja Vaasa. Kaupungit ovat maakuntien päähallintokaupunkeja.

Maan keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousee kuluvana vuonna 0,1 prosenttiyksiköllä 18,55 prosenttiin. 93 kuntaa nostaa tuloveroprosenttiaan vähintään 0,5 prosenttiyksiköllä, joiden joukossa peräti 14 kuntaa nostaa tuloveroprosenttiaan vähintään 1,0 prosenttiyksiköllä. Verokiristykset kohdistuvat enimmäkseen alueille, joilla kunnallisveroprosentit ovat jo entuudestaan korkeita. Kunnittain määräytyvistä veroista kunnallisveroprosenttien eroilla on suurin vaikutus selvityksen tuloksiin.

Maakunnista keskituloisen palkansaajan kunnallisverotus on keveintä Uudella maalla. Kireintä verotus on puolestaan Lapissa ja Keski-Pohjanmaalla. Näissä maakunnissa kireämpi kunnallisverotus merkitsee keskituloiselle palkansaajalle vuositasolla 576 euron lisärasitusta uusmaalaisen veroihin verrattuna. Erotus on lisääntynyt viime vuodesta 143 eurolla. Kireä kunnallisverotus koskettaa alueellisesti tarkastellen nyt jo valtaosaa Suomen maakuntia.

Selvitys tarkastelee myös kunnittain määräytyvien verojen merkitystä keskituloiselle palkansaajaperheelle maakuntien päähallintokaupungeissa. Esimerkkiperheen yhteenlaskettu kunnallis-, kirkollis- ja kiinteistöverorasitus on keveintä Helsingissä. Kireintä verotus on edellisvuoden tapaan Kokkolassa. Kokkolalainen perhe maksaa kunnallis-, kirkollis- ja kiinteistöveroja yhteensä 1 525 euroa enemmän kuin vastaava helsinkiläisperhe. Myös muut kunnallisverotustaan kuluvana vuonna kiristäneet esimerkkikaupungit eli Kotka, Mikkeli, Rovaniemi, nousivat verovertailun kireimpään päähän.

Kuluvana vuonna kuntien ja maakuntien väliset veroerot ovat lisääntyneet. Monet kunnallisverotukseltaan edullisemmat kunnat ovat pitäneet veroprosenttinsa ennallaan, mutta kunnallisverot ovat kiristyneet edellisvuosia nopeammin siellä missä ne ovat jo entuudestaan korkealla tasolla. Kunnittain määräytyvien verojen eroa pienentää kiinteistöjen verotusarvojen nostaminen muuttovoittoalueilla, mutta kiinteistöverojen merkitys kunnittain määräytyvissä veroissa on pieni.

Selvityksen on tehnyt Veronmaksajain Keskusliiton ekonomisti Minna Punakallio.

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	4
2 KUNNALLISTEN VEROJEN MERKITYS KUNTATALOUDESSA ON SUURI — MUUT TULOT TASAAVAT TULOEROJA	5
2.1 TULOVEROT.....	5
2.2 YHTEISÖVERO	6
2.3 KIINTEISTÖVERO	7
2.4 KUNTIEN MUUT TULOT	9
2.4.1 Valtionosuuksien kehitys ja järjestelmän uudistamisaineet.....	11
2.4.2 Verotulotasaus maakuntien pääkaupungeissa.....	12
3 KUNTIEN TULOVEROPROSENTIT OVAT NOUSSEET	14
3.1 KUNTIEN TULOVEROPROSENTIT VUONNA 2008	14
3.2 KIRKOLLIS- JA KIINTEISTÖVEROPROSENTIT VUONNA 2008	17
3.3 KUNTIEN VEROTUOTOT OVAT VAHVASSA KASVUSSA	20
4 EFEKTIIVINEN KUNNALLISVEROPROSENTTI VAIHTELEE ERI TULOTASOILLA	22
5 PALKANSAAJAN KUNNALLISVEROT MAAKUNNITTAIN VUONNA 2008 SEKÄ MAAKUNTIEN TULORAKENNE VUONNA 2006	24
6 KUNNITTAIN MÄÄRÄYTYVIEN VEROJEN TARKASTELU KESKITULOISEN ESIMERKKIPERHEEN AVULLA 19 ERI KAUPUNGISSA	27
6.1 LASKELMIEN PERUSTEET JA VEROT ERI KAUPUNGISSA.....	27
6.2 PALKANSAAJAPERHEEN TULOVEROT MAAKUNTIEN PÄÄHALLINTOPAIKOISSA 2008	29
6.3 TONTTIEN VEROTUSARVO VAIKUTTAA ESIMERKKIPERHEEN KIINTEISTÖVEROEROJEN SUURUUTEEN	31
6.4 PALKANSAAJAPERHEEN KUNNITTAIN MÄÄRÄYTYVÄT VEROT YHTEENSÄ.....	33
7 LOPUKSI	35
8 LÄHTEET	36

LIITTEET:

- Liite 1. Palkansaajan tuloveroperusteita vuosina 1992—2008**
- Liite 2. Kuntien tulo- ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2008**
- Liite 3. Kuntien lukumäärät tuloveroprosenttien mukaan lajiteltuna 2004—2008**
- Liite 4. Kunnallisverotus eri tulotasoilla 1991—2008**
- Liite 5. Keskituloisen palkansaajan maksamat kunnallisverot maakunnittain vuonna 2008**
- Liite 6. Kuntien taloudellisia tunnuslukuja vuodelta 2006 maakunnittain**
- Liite 7. Keskituloisen palkansaajaperheen tuloverot vuonna 2008 kaupungeittain**
- Liite 8. Keskituloisen palkansaajaperheen tuloverot vuonna 2008 kunnittain**
- Liite 9. Esimerkkiperheen kiinteistön verotusarvo eri kaupungeissa vuonna 2008**
- Liite 10. Esimerkkiperheen rivitalon kiinteistövero vuonna 2008 kaupungeittain**

1 Johdanto

Julkinen sektori jakaantuu valtioon, kuntiin sekä sosiaaliturvarahastoihin. Kuntien merkitys julkisessa taloudessa on huomattava. Kuntatalouden osuus bruttokansantuotteesta on vajaa viidennes ja sen osuus julkisesta sektorista on reilun 40 prosentin luokkaa. Lisäksi kuntatalous on huomattavan suuri työllistäjä. Tällä hetkellä kuntien palveluksessa on vajaa viidennes työllisistä.

Kunnat ovat Suomessa ja myös muissa OECD-maissa merkittäviä kotitalouksien verottajia (OECD 2007). Keskituloisen palkansaajan maksamista palkkaveroista jo yli puolet on kunnallisveroa. Suhde on noussut viime vuosina, sillä valtionverotusta on kevennetty. Kunnallisveron ohella muut palkansaajan maksamat tuloverot muodostuvat valtion tuloverosta, työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksusta, sairausvakuutuksen päiväraha- ja sairaanhoitomaksusta sekä kirkollisverosta. Pienituloisilla palkansaajilla kunnallisveron suhteellinen osuus veroista on muita palkansaajia suurempi, sillä palkkatuloista kunnallisveroa aletaan maksaa jo noin 2 220 euron vuosituloilla. Myös eläkeläisten tuloverot muodostuvat pääosin kunnallisverosta.

Kunnallisverojen lisäksi kunnat keräävät veroja myös kiinteistöistä ja ne saavat osuuden yhteisöverosta. Lisäksi kuntien tulopohjaa täydennetään muun muassa valtionosuuksilla ja toimintatuloilla. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2006 Suomessa kertyi veroja yhteensä 72,6 miljardia euroa, josta kuntien osuus oli 21 prosenttia. Kunnallisilla veroilla on siten veronmaksajien ostovoimaan suuri merkitys.

Veronmaksajat on tutkinut kunnallisten verojen tasoja ja eroja säännöllisesti jo vuodesta 2000 lähtien.¹ Selvitys on jälleen ajankohtainen, sillä kuntien veronkorotuspaineet eivät näytä hellittävän suotuisasta taloustilanteesta, kunnille myönnettyistä lisärahoituksesta ja meneillään pyörivästä kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta huolimatta. Epätasapaino rahoituksen ja menojen välillä näyttää liittyvän kuntien voimakkaasti kasvaviin menoihin.

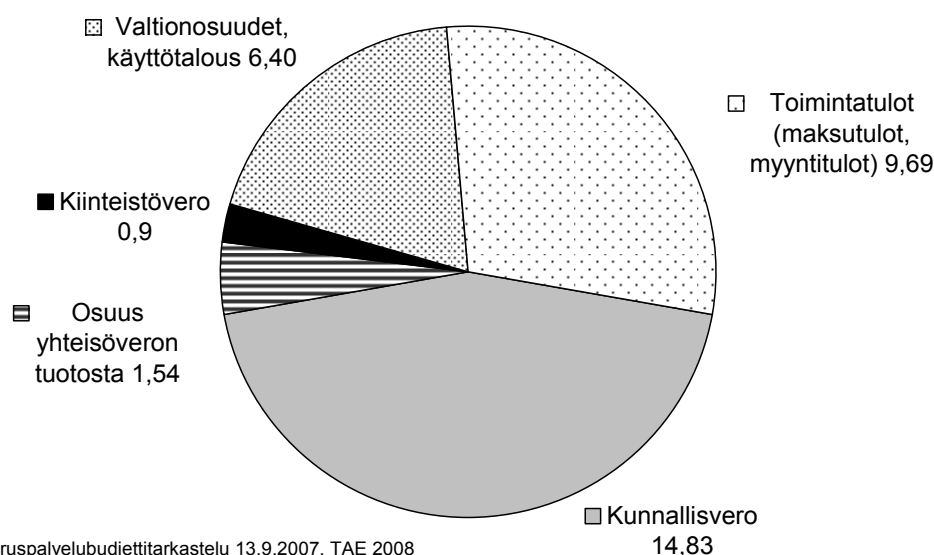
---

¹ Riihimäki (2000), Kaarlela (2002), Oksanen (2004), Oksanen (2006) ja Punakallio (2006).

2 Kunnallisten verojen merkitys kuntataloudessa on suuri — muut tulot tasaavat tuloeroja

Kunnalliset verot, joita ovat kunnallisvero, osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistöverot, tuottavat noin puolet kuntien tuloista. Muita tärkeitä kuntatalouden tulonlähteitä ovat kunnallisista palveluista kertyvät toimintatuotot sekä kuntien valtionosuudet. Toimintatuottoja ovat maksu- ja myyntitulot kuntien palvelujen ja tavaroiden myynnistä, ja ne tuottavat reilun neljänneksen kuntien tuloista. Toimintatuotoista myyntitulot muodostavat suuremman osuuden². Myös käyttötalouden valtionosuudet muodostavat kunnille keskeisen tuloerän, jonka suuruus on noin 17 prosenttia kuntien kokonaistuloista. Loput tulot muodostuvat lainarahoituksesta, ja jossain määrin myös omaisuuden myynti- ja korkotuloista yms. Yksittäisten kuntien tulorakenteessa on kuitenkin huomattavia eroja.

Keskeisiä kuntien tuloeriä vuonna 2008, mrd. euroa

Kuva 2.1 Keskeisiä kuntien tuloeriä vuonna 2008. Lähde: Peruspalvelubudjettitarkastelu 13.9.2007, Valtion talousarvioesitys 2008.

2.1 Tuloverot

Kuntien verotuotot muodostuvat pääosin tuloveroista: kotitalouksien maksamista kunnallisveroista ja kuntien yhteisvero-osuudesta. Kaiken kaikkiaan tuloveroa määrättiin vuonna 2006 maksuun 29,9 miljardia euroa. Siitä 14,5 miljardia euroa eli hieman vajaat puolet ohjattiin kunnille. Kunnallisveron tuotto oli 13,2 miljardia euroa vuonna 2006, kun valtion verotuotto ansiotuloverotuksesta oli 8,40 miljardia euroa (Verohallitus 2007). Kunnilla on siten merkittävä rooli erityisesti ansiotulojen verottajana.

² Myyntitulot muodostavat 16 prosenttia kuntien tuloista.

2.2 Yhteisövero

Kuten edellä mainittiin, osa kuntien tuloveroista kertyy yhteisöveroina. Samaan aikaan kun kuntien tuloveroprosentit ovat nousseet, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta on pienennetty yhteisöveropohjan suhdanneherkkyyden vuoksi. Tosin vuonna 2005 yhteisöverokannan kevennyksen yhteydessä kuntien yhteisövero-osuus nousi 2,28 prosenttiyksiköllä. Vuonna 2008 veronsaajien osuudet yhteisöverosta pysyvät ennallaan. Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta on 22,03 prosenttia, seurakuntien 1,75 prosenttia ja valtion loput 76,22 prosenttia.

	1993–1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Valtio	51,84	57	58	61,98	63,08	75,08	78,55	78,45	76,17	76,17	76,22	76,22
Kunnat	44,80	40	40	36,39	35,29	23,22	19,75	19,75	22,03	22,03	22,03	22,03
Seurakunnat	3,36	3	2	1,63	1,63	1,70	1,70	1,80	1,80	1,80	1,75	1,75

Taulukko 2.1 Veronsaajaryhmien suhteelliset jako-osuudet 1993–2008. Lähde: Verontilityslaki.

Yksittäisen kunnan yhteisöveron jako-osuus määräytyy vuosittain kunnan laskennallisen yritystoimintaerän ja metsäerän summan suhteellisenä osuutena kaikkien kuntien vastaavasta osuudesta. Kunkin vuoden jako-osuus lasketaan keskiarvona kahden viimeksi valmistuneen verovuoden verotietojen ja toimipaikkatietojen perusteella lasketuista jako-osuuksista. Esimerkiksi verovuoden 2007 tilityksissä käytetään verovuosien 2004 ja 2005 tietoja.

Keskeisin kuntakohtaisiin jako-osuuksiin vaikuttava tekijä on yritystoimintaerä, joka muodostuu kunnassa toimivien yhteisöjen maksamista yhteisöveroista. Yhteisöverot kohdistetaan kunnalle yhteisöjen toimipaikkatietojen ja tarvittaessa myös yritysten henkilöstömäärien perusteella.

Metsävaltaisessa kunnassa myös yhteisöveron metsäerä voi olla merkittävä erä. Metsäveroerän metsävero-osuutta laskettaessa perusteena käytetään Metsäntutkimuslaitoksen metsäkeskuksittain laskettuja bruttokantorahatulvoja. Verovuoteen 2007 asti metsävero-osuus muodostettiin soveltamalla verovuoden keskimääräistä kuntien tuloveroprosenttia koko maan verovuoden metsän puhtaaseen tuottoon. Metsän pinta-alaverotukseen liittyvän siirtymäsäännöksen päättymisen vuoksi vuodelle 2006³ ei enää vahvisteta metsätalouden puhdasta tuottoa kuten aikaisemmin. Vuoden 2008 yhteisöveron kuntien metsävero-osuus muodostetaankin siten, että jo laskettua verovuoden 2007 metsävero-osuuden euromäärää tarkistetaan jatkossa vuosittain bruttokantorahatulojen muutoksilla.⁴ Metsävero-osuuden määrä on noin 130–140 milj. euroa, ja sen suhde kuntien yhteisöverotuottoon on rajoitettu vähintään viiteen ja enintään 15 prosenttiin kuntien yhteisöverosta.

³ Verovuotta 2006 hyödynnetään ensimmäisen kerran vuoden 2008 tilityksissä.

⁴ Kuntien rahoitusjärjestelmää on tarkoitus uudistaa vuoden 2010 alussa. Tämän kokonaisuudistuksen yhteydessä voidaan tarkistaa myös yhteisöveron kuntien metsävero-osuuden määräytymisperusteita.

Yhteisöveron osuus kuntien kaikista tuloista on keskimäärin noin 4 prosenttia. Yhteisövero jakaantuu yksittäisten kuntien välillä huomattavasti epätasaisemmin kuin muut verot ja tulot. Useimmilla kunnilla yhteisöveron osuus koko kunnan verotuloista on reilun viiden prosentin luokkaa, mutta esimerkiksi Salossa sen osuus verotuloista on noin 40 prosentin suuruusluokkaa.

2.3 Kiinteistövero

Kunnat keräävät vuosittain kiinteistöjen omistajilta kiinteistöveroä kiinteistön arvon perusteella. Kiinteistöveroä ei makseta kuitenkaan esimerkiksi metsistä, maatalousmaista, vesialueista eikä eräistä yleisistä alueista, kuten kaduista ja toreista. Kiinteistöveroä maksuunpannaan kiinteistölle määrätyn verotusarvon perusteella, mikä määräytyy erikseen sekä rakennuksen että maapohjan osalta.

Rakennuksen verotusarvoksi katsotaan rakennuksen jälleenhankinta-arvo vähennettynä vuotuisilla ikäalennuksilla. Jälleenhankinta-arvo määräytyy kuitenkin kaavamaisesti keskimääräisten rakennuskustannusten perusteella eikä määräytymisessä yleensä oteta huomioon alueellisia tai yksilöllisiä eroja. Eri rakennustyyppien (mm. pientalo, asuinkerrostalo, vapaa-ajan asunto, talous- ja autotallirakennus) verotusarvot ovat siis samat kaikissa Suomen kaupungeissa, joten rakennuksesta maksettavan kiinteistöveron määrä riippuu suoraan rakennustyyppille vahvistetusta perusarvosta, rakennuksen pinta-alasta ja kunnan kiinteistöveroprosenteista. Rakennusten verotusarvon laskentaperusteet vahvistetaan vuosittain asetuksella Valtiovarainministeriössä, minkä lisäksi verotusarvon määräytymistä säädellään myös ns. arvostamislaisissa.

Kiinteistön maapohjan (tontin) verotusarvoä määrättäessä otetaan huomioon mm. kiinteistön sijainti, käyttötarkoitus, rakennusoikeus, liikenneyhteydet ja kunnallistekninen valmiusaste sekä vastaavien kiinteistöjen paikkakunnalla maksettujen kauppahintojen kohtuullinen hintataso. Kiinteistöjen maapohjan verotusarvot vaihtelevat siten kunnittain. Rakennusmaan verotusarvon laskennassa käytetään kuntakohtaisia tonttihintakarttoja ja arviointiohjeita, ja ohjeiden arvot perustuvat pääsääntöisesti alueella toteutuneisiin kauppahintoihin eli rakennusmaan keskimääräiseen käypään arvoon. Verotusarvojen tasoksi on määrätty 73,5 prosenttia kullekin vuodelle vahvistettujen tonttihintakarttojen ja arviointiohjeiden osoittamasta käyvästä hintatasosta (tavoitearvo). Tonttihintakarttoja ja arviointiohjeita tarkastetaan vuosittain. Mahdollista hintojen nousua ei välttämättä siirretä täysimääräisesti verotusarvoihin.

Kiinteistöveron suuruus lasketaan kertomalla kiinteistön edellisen vuoden verotusarvoä kiinteistöveroprosenteilla. Kunnat saavat itse päättää kiinteistöveroprosenttiansa suuruuden valtion määräämän vaihteluvälin puitteissa. Kiinteistöveroprosenttien ylä- ja alarajat⁵ sekä keskimääräiset kiinteistöjen verotusarvoilla painotetut kiinteistöveroprosentit on esitetty taulukossa 2.2.

⁵ Myös voimallaitoksille ja ydinvoimallaitoksille on säädetty oma kiinteistöveroprosentti, joiden vaihteluväli on 0,50–2,5 %. Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti voi vaihdella nollan ja yhden prosenttiyksikön välillä.

	Alaraja, %	Yläraja, %	Keskimää- räinen, %
Yleinen	0,5	1,0	0,74
Vakituinen asuinrakennus	0,22	0,5	0,29
Vapaa-ajan asuinrakennus	0,5	1,0 ja enintään 0,60 %-yks. korkeampi kuin vakituisen asuinrakennuksen prosentti	0,88
Rakentamaton rakennuspaikka	1,00	3,00	

Taulukko 2.2 Kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajat sekä keskimääräinen prosentti vuonna 2008.

Maapohjaan ja muihin kuin asumiskäytössä oleviin rakennuksiin sovellettava yleinen kiinteistöveroprosentti vaihtelee 0,5 ja 1,0 prosentin välillä. Asumiskäytössä olevien rakennusten kiinteistöveron suuruus riippuu puolestaan siitä, onko kyseessä vakituinen vai vapaa-ajan asunto. Vakituksen asunnon kiinteistöveroprosentti voi vaihdella 0,22–0,50 prosentin välillä. Vapaa-ajan asunnon kiinteistöveroprosentti saa olla 0,6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti, korkeintaan kuitenkin 1,0 prosenttia.

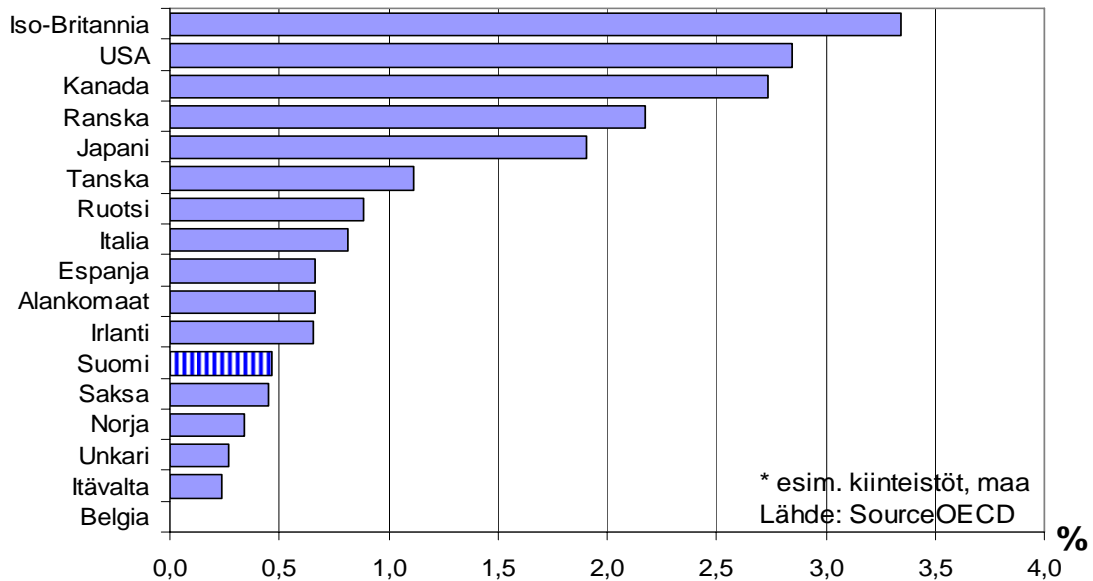
Asuntorakentamisen lisäämiseksi asuntorakentamiseen kaavoitetun rakentamattoman tontin kiinteistöveroprosentti on korkeampi kuin yleinen kiinteistöveroprosentti vaihdellen 1,0 ja 3,0 prosentin välillä. Vuoteen 2007 mennessä noin kolmannes Suomen kunnista oli ottanut käyttöön kolmiportaisen kiinteistöverojärjestelmän, jossa sekä rakennettuun että rakentamattomaan asuntotonttiin sekä itse rakennukseen kohdistuu eri veroasteet. Korkeampi rakentamattoman tontin veroaste johtaa nopeampaan rakentamiseen erityisesti pienemmissä rakennusprojekteissa, mutta saattaa toisaalta heikentää rakennustehokkuutta. Asuinrakentamiseen kaavoitettujen tonttien rakentamista hidastaa tyypillisesti mm. tonttien arvonnousun odottaminen. (Lyytikäinen 2007)

Rakentamattomille asuntotonteille otettiin pääkaupunkiseudulla ja kehysalueen kunnissa⁶ vuonna 2006 käyttöön korotettu kiinteistövero. Korotettu kiinteistövero on vähintään yhtä prosenttiyksikköä korkeampi kuin yleinen kiinteistöveroprosentti. Maksimissaan korotettu kiinteistövero voi olla kuitenkin 3,0 prosenttia.

Kiinteistöjen veropohja on liikkumatonta, minkä vuoksi niiden verottaminen on teknisesti varsin helppoa. Sen lisäksi kiinteistöveroitus saattaa tehostaa kiinteistöjen käyttöä vähentämällä niiden seisottamista tyhjillään. Kiinteistöihin kohdistuva verorasitus on Suomessa kuitenkin kohtuullista, mikä nähdään kuvasta 2.2. Lisäksi varsin harvoissa kunnissa kiinteistöveroitus on lain salliman maksimirajan tuntumassa, vaan reilusti sen alapuolella. Maksetut kiinteistöverot kertyvät Suomessa sekä luonnollisilta henkilöiltä että yrityksiltä lähes yhtä suurella osuudella, kun esimerkiksi Ranskassa ja Espanjassa kotitaloudet maksavat valtaosan kiinteistöveroista tai koko kiinteistöverokertymän.

⁶ Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa ja Vihti.

Liikkumattoman omaisuuden* verotus eräissä maissa 2006, % BKT:sta

Kuva 2.2 Liikkumattomaan omaisuuteen, kuten kiinteistöihin, kohdistuva verorasitus eräissä maissa vuonna 2006, % BKT:sta. Lähde: SourceOECD.

2.4 Kuntien muut tulot

Verotulojen ohella kuntien muita tulolähteitä ovat valtionosuudet sekä kuntien palvelujen ja tavaroiden myynnistä saamat toimintatuotot (maksu- ja myyntituotot). Palvelujen käyttäjiltä perittävien kunnallisten maksujen merkitys palveluiden kokonaisrahoituksesta on pieni. Tällaisia maksuja ovat asiakasmaksut ja muut maksut, joiden tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaan. Suurin merkitys käyttömaksuilla on sosiaali- ja terveystoimessa, jossa asiakasmaksujen osuus käyttökustannuksista on reilut 7 prosenttia. Kunnat saavat päättää maksujen suuruudesta säädettyjen enimmäismäärien asettamissa rajoissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen enimmäismääriä korotetaan vuonna 1.8.2008 alkaen, kun niitä edellisen kerran korotettiin vuonna 2002. Asiakasmaksuilla kerätyt lisätulot vaikuttavat kuitenkin supistavasti sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksiin.

Maksutuloja merkittävämpi osa kuntien tuloista kertyy kuntien myyntituotoista. Myyntituotot kertyvät pääsääntöisesti sellaisten tavaroiden ja palvelujen myynnistä, joka kattaa niiden tuotantokustannukset. Kunnan liiketoiminnan, kuten energia- ja jätehuollon, suoritteista perimät korvaukset ovat aina myyntituottoja. Myyntituottojen merkitys vaihtelee kunnittain voimakkaasti.

Valtionosuuksilla tasataan eroja kuntien tulopohjassa, palvelujen järjestämiskustannuksissa ja palvelujen kysynnässä. Kuntien käyttötalouden valtionosuuksien määrä on 6,4 mrd. euroa vuonna 2008, mikä on vajaa viidennes kuntatalouden tuloista. Kuntien perusbudjettitarkastelun valtionavut nousevat vuonna 2008 yhteensä noin 8,4 mrd. euroon.

Valtionosuudet muodostuvat yleisestä valtionosuudesta, tehtäväkohtaisista valtionosuuksista sekä verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasauksesta. Kunnat voivat saada myös tilapäisten tai poikkeuksellisten talousvaikeuksien vuoksi harkinnanvaraista rahoitusavustusta. Lisäksi kunnille voidaan myöntää valtionapua perustamiskustannuksiin ja kehittämishankkeisiin sekä tukea kuntien yhdistymisiin. (Valtion talousarvioesitys 2008)

Kunnan yleinen valtionosuus määräytyy etukäteen vahvistettavan keskimääräisen asukaskohtaisen euromäärän ja olosuhdetekijöitä kuvaavien kuntakohtaisten määräytymisperusteiden mukaan. Määrärahaan vaikuttavat kunnan asukaslukuun ja sen muutoksiin liittyvien tekijöiden ohella mm. saaristolaisä, syrjäisyysliisä, liikenteen taajamarakennelissä ja kielillisä.

Tehtäväkohtaisia valtionosuuksia maksetaan opetus- ja kulttuuritoimissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusperuste määräytyy ikäryhmittäisten laskennallisten kustannusten perusteella, mihin vaikuttavat muun muassa kunnan ikäryhmien koko, sairastavuus, työttömyys ja päivähoidon tarve. Opetus- ja kulttuuritoimissa valtionosuuden laskennalliset perusteet määrätään toiminnoittain, joita ovat muun muassa perusopetus, lukio, kirjasto, ammatillinen koulutus ja ammattikorkeakoulu. Näistä toiminnoista kunta saa valtionosuutta ja kuntayhtymä yksikköhintarahoitusta.

Kummallekin hallinnonalalle lasketusta tehtäväkohtaisen valtionosuuden perusteesta vähennetään kunnan rahoitusosuus. Kunnan rahoitusosuudet ovat kaikissa kunnissa asukasta kohden yhtä suuret eli jokaisen kunnan on rahoitettava laskennallisista kustannuksista samansuuruinen osuus⁷. Tehtäväkohtaisten valtionosuuksien laskentaperusteista huolimatta myös nämä valtionosuuserät ovat kunnille yleiskatteellista korvamerkitsemätöntä rahaa. Kunnat saavat siis itse päättää mihin käyttävät saamansa tehtäväkohtaiset valtionosuudet.

Tehtäväkohtaisten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusperusteiden päätösperäinen kasvattaminen muun muassa vuosina 2007 ja 2008 otetaan huomioon määrättäessä kuntien omarahoitusosuutta. Muutosten vuoksi kuntien omarahoitusosuudet kasvavat vuonna 2008 voimakkaasti. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjako säilyy siten ennallaan. (Valtion talousarvioesitys 2008)

Valtionosuusjärjestelmässä kuntien tulopohjaa yhdenmukaistetaan myös kuntien verotuloihin perustuvalla valtionosuuksien tasauksella, jossa kunkin kunnan valtionosuuksiin joko lisätään tasauslisä tai niistä vähennetään tasausvähennys. Tasauslisää saavat sellaiset kunnat, joiden laskennallinen verotulo asukasta kohden alittaa koko maan tasausrajan. Tasausraja on 91,86⁸ prosenttia maan keskimääräisestä verotulosta. Laskennallinen asukaskohtainen verotulo lasketaan vuosittain koko maan kunnallis- ja kiinteistöverojen veropohjien ja keski-

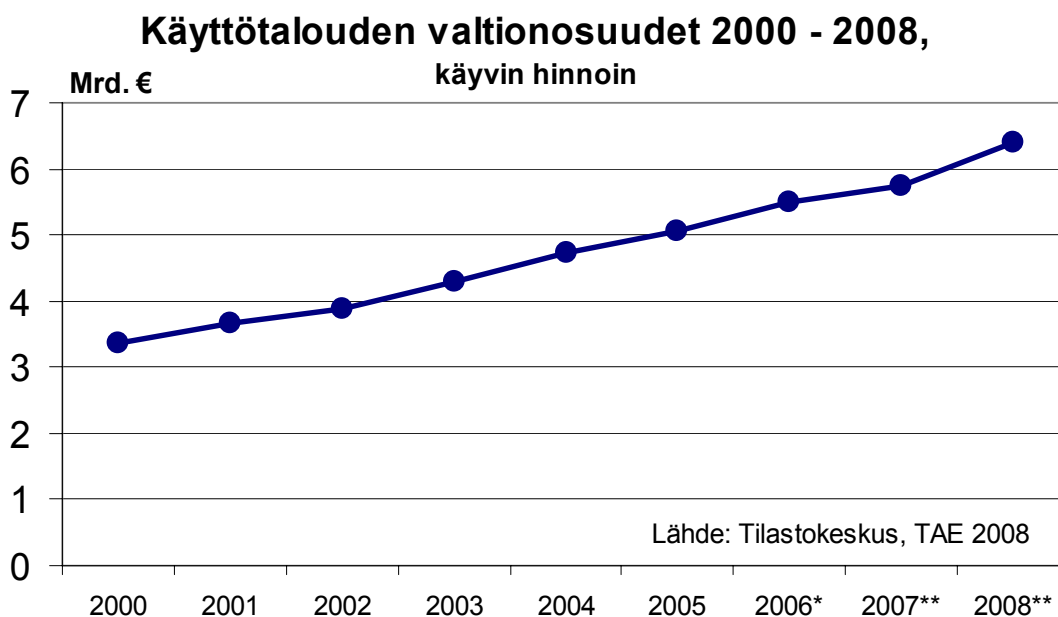
⁷ Kuntien asukasta kohden lasketut valtionosuudet vaihtelevat siis sen vuoksi, että kuntien erilaiset olosuhteet ja erilaiset palvelutarvetekijät otetaan huomioon valtionosuuden määräytymisperusteissa.

⁸ Tasausraja oli vuoteen 2005 saakka 90 prosenttia kaikkien kuntien keskimääräisestä verotuloista asukasta kohden. Tasausrajan korotus 91,86 prosenttiin perustui tiettyjen uudistusten aiheuttamien rahallisten menestysten kompensointiin kunnille. Kyseisiä uudistuksia olivat työmarkkinuudistus, sairausvakuutuksen rahoitusuudistus ja metsäverotuksen muuttuminen.

määräisten veroprosenttien sekä kunnan yhteisövero-osuuden perusteella. Tasaustas kattaa täysimääräisesti kunnan laskennallisen verotulon ja tasausrajan välisen erotuksen. Valtionosuuden tasausvähennys tehdään, jos kunnan verotulot ylittävät 91,86 prosentin tasausrajan. Vähennyksen määrä on 37 prosenttia tasausrajan ylittävästä osasta.

2.4.1 Valtionosuuksien kehitys ja järjestelmän uudistamisvaimeet

Valtionosuuksien merkitys kuntien tulolähteenä on kasvanut viime vuosina voimakkaasti. Kuvan 2.3 mukaan valtionapujen määrä on lähes kaksinkertaistunut 2000-luvun alkuun verrattuna⁹, kun verotulojen määrä on lisääntynyt noin kolmanneksella. Valtionosuudet kasvavat erityisen voimakkaasti vuonna 2008, sillä valtionosuuksien määräytymisperusteiden laskentatavat muuttuvat hieman. Muutosten seurauksena valtio osallistuu kuntien palvelujen kustannusten maksumuun aikaisempaa suuremmalla osuudella. Lisäksi valtionosuusindeksin korotus kompensoi kunnille palkankorotuksista ja kuluttajahintojen noususta aiheutuvia menoja. Valtionosuuksia ovat kasvattaneet myös verokevennysten aiheuttamien verotuottomenetyksien korvaaminen kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta ja muut kompensatit kuntatalouteen.

Kuva 2.3 Kuntien käyttötalouden valtionosuudet vuosina 2000–2008, käyvin hinnoin. Lähde: Tilastokeskus, Valtion talousarvioesitys 2008.

Valtionosuusjärjestelmää on uudistettu jo useamman vuoden ajan ja työtä jatkamaan on asetettu jälleen uusi työryhmä. Työryhmän toimikausi päättyy vuoden 2009 helmikuussa, ja uuden valtionosuusjärjestelmän on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2010 alussa. Uudistustyön tavoitteena on kehittää kuntien rahoitusta yksinkertaisemmaksi ja kannustavammaksi säilyttäen järjestelmässä kui-

⁹ Voimakkaaseen kasvuun vaikuttaa valtionapujen matalampi lähtötaso.

tenkin lukuisat kuntien erilaiset olosuhde- ja palvelutarvetekijät. Uudistamistyössä tullaan todennäköisesti yhdistämään ainakin osa hallinnonalakohtaisista valtionosuuksista. Uudistuksella ei ole tarkoitus muuttaa valtion ja kuntien välistä kustannustenjakoa.

2.4.2 Verotulotasaus maakuntien pääkaupungeissa

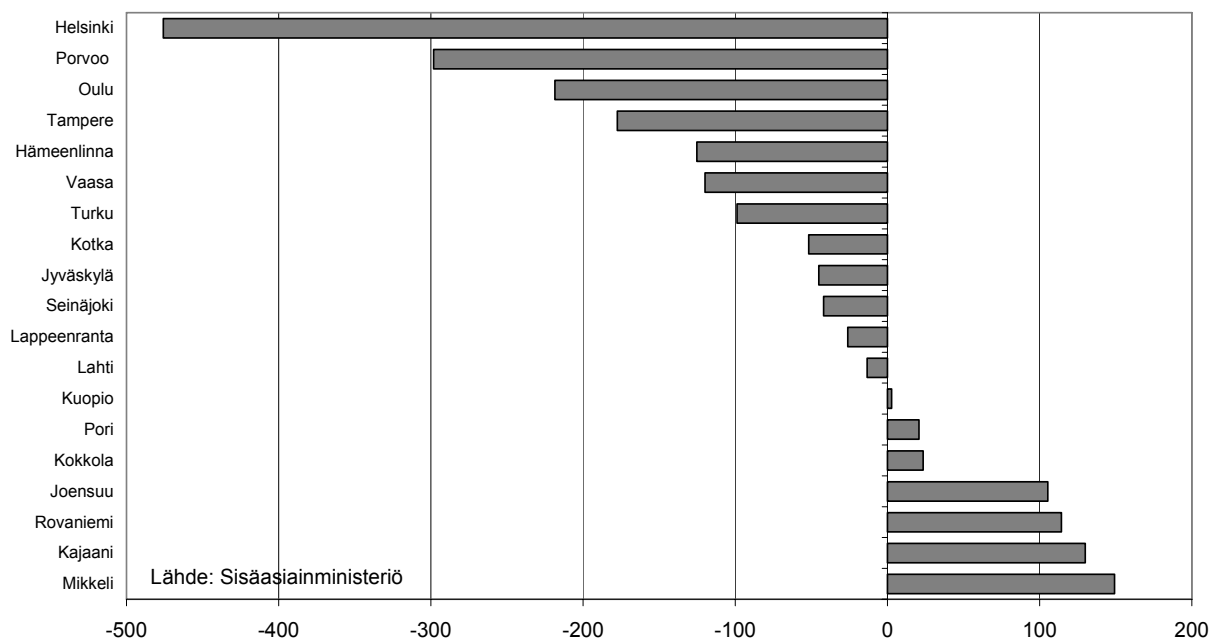
Kuntien laskennallinen verotuloihin perustuva tasausraja nousee vuonna 2008 asukasta kohden 2 524 eurosta 2 680 euroon¹⁰. Ennakkoarvioiden mukaan 323 kunnan laskennalliset verotulot eivät yllä tasausrajaan, joten ne saavat valtionosuuksissa tasauslisää. Valtionosuuksien verotuloihin perustuvaa tasauslisää saavat usein asukasmäärältään pienet kunnat. Tasausrajan ylittää vuonna 2008 76 kuntaa, jotka joutuvat maksamaan verotuloistaan tasausvähennystä. Tasausvähennystä maksavien kuntien lukumäärä on pysynyt melko vakaana muutamana viime vuoden ajan.

Oheisessa kuvassa 2.4 on esitetty maakuntien päähallintokaupunkien verotuloihin perustuvat valtionosuuksien tasaukset vuonna 2008. Päinvastoin kuin maassa keskimäärin valtaosalta esimerkkikaupunkeja peritään tasausvähennystä eli niiden laskennalliset verotulot ylittävät valtakunnallisen tasausrajan. Kuitenkin Mikkelin, Kajaanin, Rovaniemen, Joensuun, Kokkolan, Porin ja Kuopion asukaskohtaiset verotulot ovat tasausrajan alapuolella, joten näiden kaupunkien valtionosuuksia täydennetään tasauslisällä¹¹. Tasauslisä vaihtelee näissä kaupungeissa asukasta kohden 3–149 euron välillä. Eniten tasauslisää myönnetään vertailukaupungeista Mikkelille. Helsinki sen sijaan menettää valtionosuuksien tasauksessa selvästi eniten, 476 euroa asukasta kohden. Myös Porvoo, Oulu ja Tampere ovat selkeitä verotulojen menettäjiä. Lahdessa tasausvähennys on asukasta kohden laskettuna nollarajan tuntimassa, muissa esimerkkikaupungeissa asukaskohtainen tasausvähennys liikkuu reilun 20 ja 125 euron välillä.

¹⁰ Luvut laskettu vuoden 2008 kuntajaolla.

¹¹ Tasauslisää saavista kunnista peräti kolme kappaletta, Mikkelin, Rovaniemi ja Kokkola, myös korottivat kunnallisveroprosenttejaan vuonna 2008.

**Verotulotasaus vuonna 2008 maakuntien päähallintopaikoissa,
euroa/asukas**

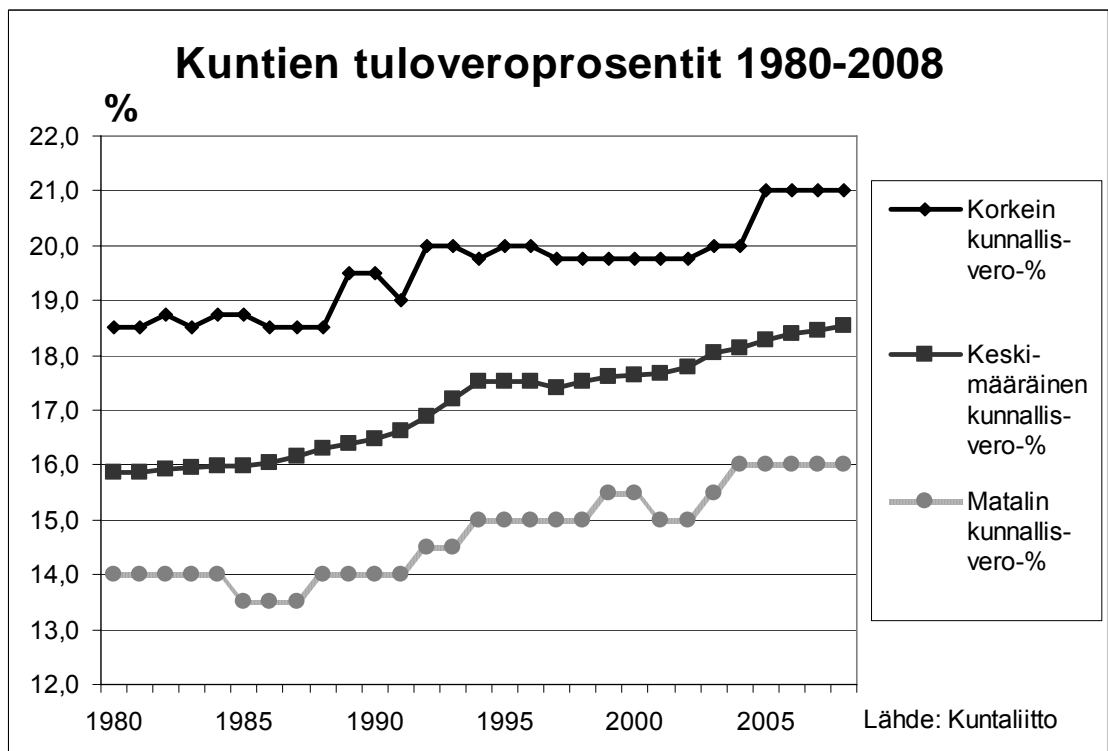

Kuva 2.4 Kuntien verotulotasaus maakuntien pääkaupungeissa vuonna 2008 (Sisäasiainministeriö).

3 Kuntien tuloveroprosentit ovat nousseet

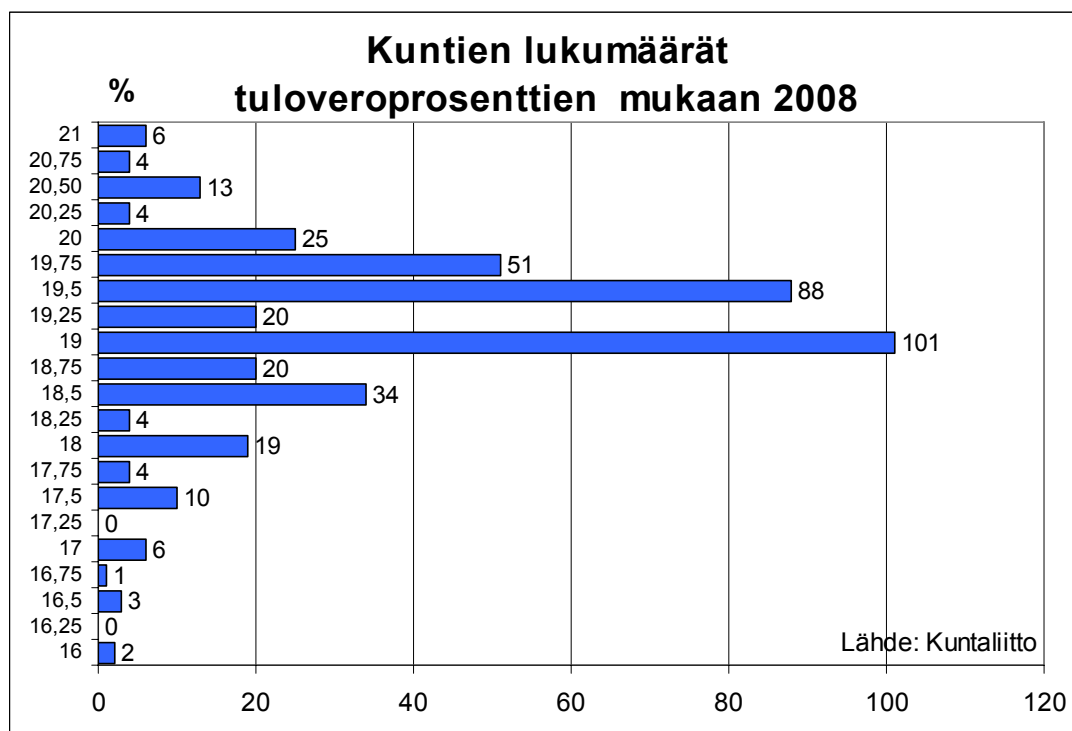
3.1 Kuntien tuloveroprosentit vuonna 2008

Kunnat päättävät vuosittain kunnallisen tuloveroprosenttinsa tasosta, mutta valtio säätelee muista kunnallisveron perusteista ja vähennyksistä. Vuonna 2008 kuntien tuloveroprosentit vaihtelevat 16,0 ja 21,0 prosentin välillä. Kireimmän ja matalimman tuloveroprosentin erotus, 5 prosenttiyksikköä, on pysynyt vakaana jo 1980-luvun alusta lähtien. Veroprosenttien nostot ovat kuitenkin yleistyneet viime vuosina, mikä näkyy veroprosenttien keskiarvon selvänä nousuna. Vuonna 2008 peräti 119 kuntaa nostaa veroprosenttia ja vain kolme Ahvenanmaan kuntaa laskee tuloveroprosenttiaan. Kiristäjistä 93 kuntaa nostaa veroprosenttiaan vähintään 0,5 prosenttiyksiköllä. Valtaosa veronkorotuksista kohdistuu asukasmäärältään pieniin kuntiin, mutta kiristäjien joukossa on myös isoja kaupunkeja. Kiristystä toteutettiin erityisesti Pirkanmaalla ja Etelä-Savossa. Vuonna 2008 keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousee 18,55 prosenttiin.

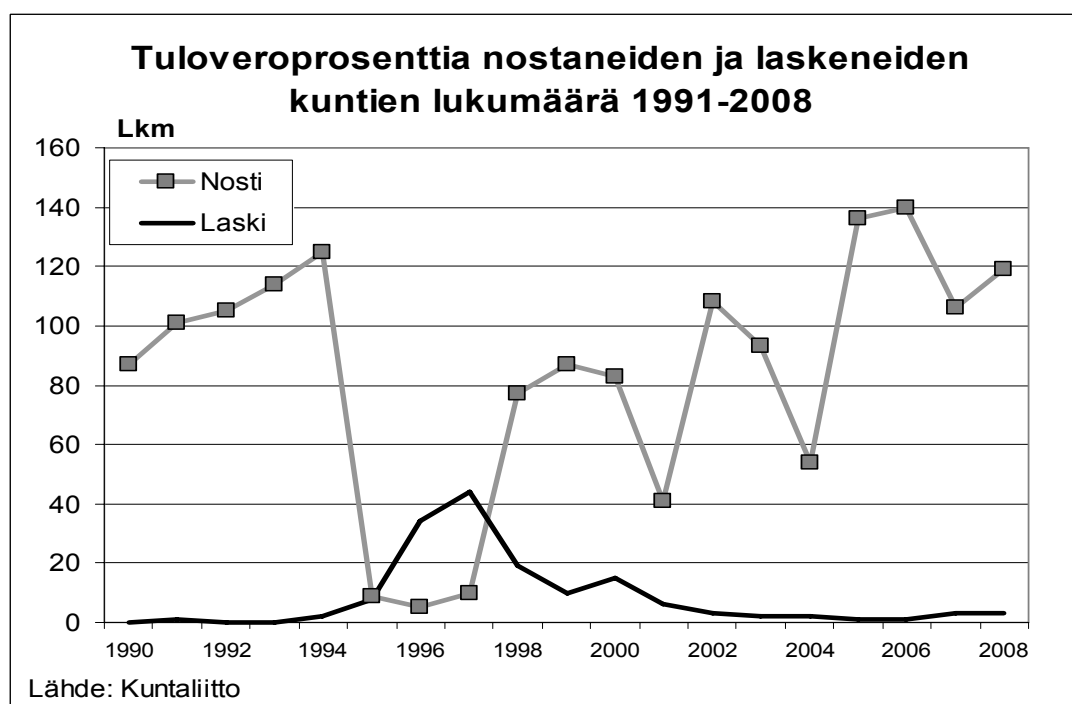
Kuva 3.1 Kuntien kunnallisverotuksessa verotettavilla tuloilla painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti ja tuloveroprosenttien vaihteluväli vuosina 1980—2008. Lähde: Kuntaliitto.

Kuvan 3.2 mukaan vuonna 2008 yleisin kunnallisveroprosentti on 19,0, joka on käytössä noin joka neljännellä kunnalla. Toiseksi yleisin veroprosentti, 19,5, on kuitenkin yleistynyt nopeasti. Myös tätä korkeammat veroprosentit ovat lisääntyneet. Kun vuonna 2006 kolme prosenttia kunnista peri kunnallisveroa 20 prosentin tai sitä korkeamman verokannan mukaan, niin osuus vuonna 2008 on jo yli 12. Vuonna 2004 vain kahdella kunnalla kunnallisvero ylsi maan korkeimmalle tasolle, 20,0 prosenttiin. Historiatiedot on esitetty tarkemmin liitteessä 3.

Kuva 3.2 Kuntien lukumäärät vuoden 2008 tuloveroprosenttien mukaan. Lähde: Kuntaliitto.

Vuosien 1991–1994 lamassa veroprosenttia nostaneiden kuntien lukumäärä kipasi yli sataan, mutta seuraavan parin vuoden ajan kehitys tasaantui ja tuloveroprosenttia keventäneiden kuntien lukumäärä ylitti kiristäjien määrän. Kuvasta 3.3 nähdään, että kiristyslinja kuitenkin jatkui vuodesta 1997 eteenpäin. Korkeasuhdanteen huipulla vuonna 2006 kiristäjien lukumäärä nousi ennätykseen, kun lähes joka kolmas kunta nosti tuloveroprosenttiaan. Sen jälkeen kiristysten lukumäärä on jäänyt korkealle tasolle.

Kuva 3.3 Veroprosenttia muuttaneiden kuntien lukumäärä 1991–2008. Lähde: Kuntaliitto.

Toistuvat kunnallisverojen nostot merkitsevät, että valtaosa kunnista on kiristänyt verotustaan muutaman vuoden sisällä. Lisäksi korotukset ovat olleet varsin suuria. Esimerkiksi verratessa kuluvaa vuotta vuoteen 2000 vain 33 kuntaa on pitänyt kunnallisveroprosenttinsa ennallaan, kun sen sijaan yli puolet eli 235 kuntaa on korottanut kunnallisveroprosenttiaan vähintään yhdellä prosenttiyksiköllä¹². Näistä 235 kunnasta peräti 39 kuntaa (yli 15 %) on korottanut kunnallisveroprosenttiin vähintään kahdella prosenttiyksiköllä.

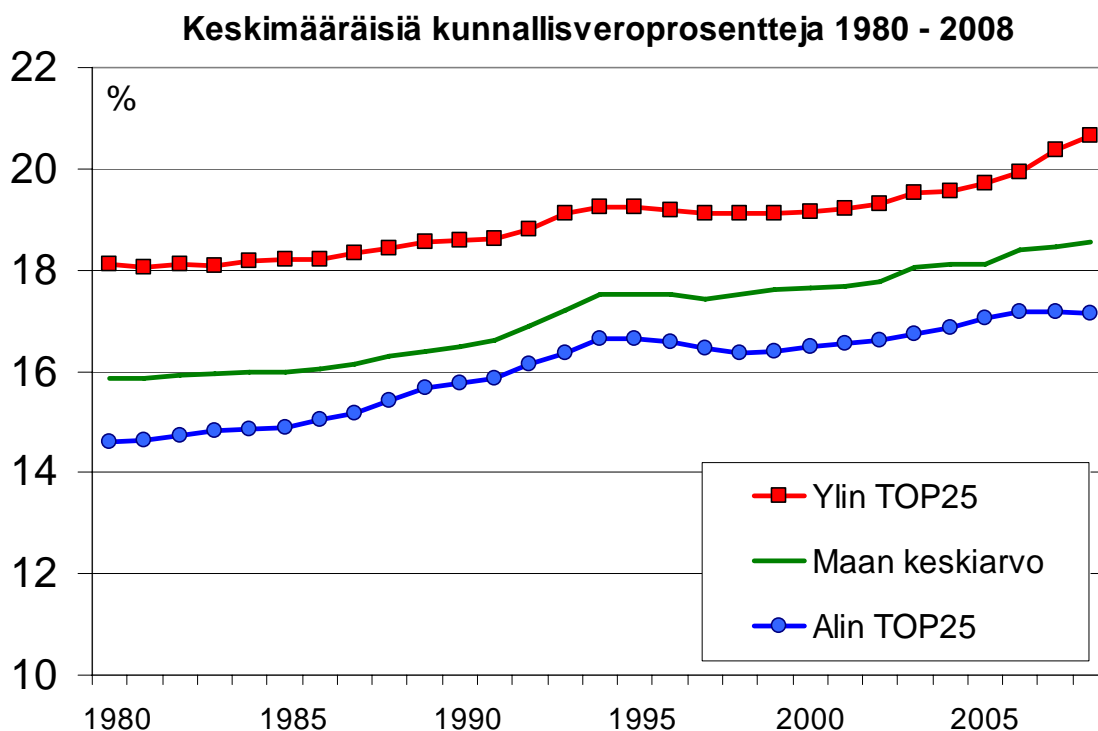
Tuloveroprosenttien kiristykset kohdistuvat useimmiten sellaisiin kuntiin, jotka eivät omilla päätöksillään pysty vaikuttamaan riittävästi toimintamenojensa ja tulojensa kehitykseen. Usein nämä kunnat ovat asukasluvultaan pieniä kuntia, mikä nähdään myös taulukosta 3.1. Ongelmat ovat kasaantuneet erityisesti kuntiin, joissa heikko vuosikate, alijäämäisyys, velkaantuminen ja veroprosentin korkeus rajoittavat sopeutusvaihtoehtoja. (Peruspalveluohjelma 2008–2011) Verokiristysten taustalla voi monissa tapauksissa vaikuttaa myös uusi kuntalain taloussuunnittelun tasapainovelvoite. Laki velvoittaa kuntia saattamaan taloutensa tasapainoiseksi tai ylijäämäiseksi maksimissaan neljän vuoden pituisessa taloussuunnitelmassa, mikäli sen ensimmäisen vuoden taseeseen ei kerry ylijäämää.

Kunnan koko	Kuntien lkm. yht.	Tulovero-% 2008	Veroprosenttia nostaneiden kuntien lukumäärä					
			Yhteensä	muutos 0,25 %-yks.	muutos 0,50 %-yks.	muutos 0,75 %-yks.	muutos 1,00 %-yks.	muutos 1,25 %-yks.
Alle 2000 asukasta	75	18,99	16	6	5	3	2	0
2001–6000 asukasta	165	19,32	59	12	30	6	9	2
6001–10000 asukasta	75	19,16	20	5	12	3	0	0
10001–20000 asukasta	46	18,99	11	3	5	2	1	0
20001–40000 asukasta	35	18,81	10	0	6	4	0	0
40001–100000 asukasta	13	18,80	3	0	1	2	0	0
yli 100000 asukasta	6	17,77	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	415	18,55	119	26	59	20	12	2

Taulukko 3.1 Kuntien tuloveroprosentit vuonna 2008 kuntakoon mukaan. Lähde: Kuntaliitto.

Kuva 3.4 osoittaa, että kunnallisverojen hajonta kireimmin ja keveimmin verotetuissa kunnissa on lisääntynyt parin viime vuoden aikana. Kireimmin verotetussa 25 kunnassa (ylin TOP25) keskimääräinen kunnallisveroprosentti kääntyi vuosina 2007 ja 2008 nousuun, kun 25 edullisimman kunnan (alin TOP25) keskimääräinen veroprosentti pysyy lähes ennallaan. Kireän kunnallisverotuksen kunnat ovat nostaneet siten aikaisempaa voimakkaammin veroprosenttejaan, kun keveämmän verotuksen kunnat ovat pitäneet verotason ennallaan.

¹² Vain yksi kunta, Kaskinen, on laskenut kunnallisveroprosenttiaan.

Kuva 3.4 Kireimmin ja keveimmin verottavan 25 kunnan kunnallisveroprosenttien keskiarvo verrattuna maan keskiarvoon vuosina 1980–2008. Lähde: Veronmaksajat.

Kunnallisveroprosenttien korotukset naapurikunnissa vaikuttavat siihen, mille tasolle veroprosentti asetetaan omassa kunnassa. Usein vierekkäiset kunnat korottavat kunnallisverojaan samalle tasolle. Läheiseen paikallistason vuorovaikutukseen viittaa myös se, että kuluvana vuonna kaikki kunnallisverotustaan keventävät kunnat sijaitsivat Ahvenanmaalla. Vuorovaikutus naapurialueiden välillä kunnallisten veroprosenttien määräytymisessä on tulkittu mittatikkukilpailuksi tai kuntien väliseksi jäljittelyksi, joissa kunnan päätöksiin vaikuttaa päätösten hyväksyttävyyden asukkaiden silmissä sekä päättäjien huoli turvata oma asema seuraavissa vaaleissa (Leppälehto 2004). Naapurikuntien välistä riippuvuutta voidaan löytää veroprosenttien määräytymisen lisäksi myös päätettäessä kunnallisten menojen tasosta sekä kunnallisten palveluiden järjestämistavoista.

3.2 Kirkollis- ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2008

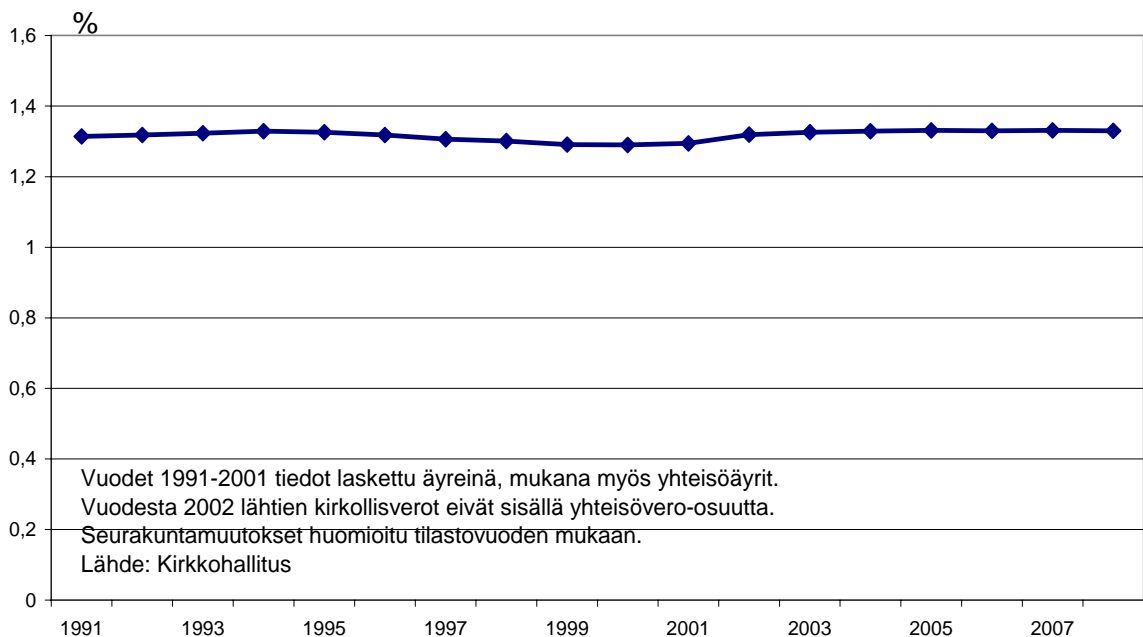
Luterilaisen seurakunnan keskimääräinen kirkollisveroprosentti pysyy vuonna 2008 edellisvuosien tapaan 1,33 prosentissa. Kirkollisvero nousee 11 seurakuntataloudessa ja laskee kahdessatoista seurakunnassa¹³, mutta pysyy suurimmassa osassa seurakuntia ennallaan. Veromuutokset koskevat vuonna 2008 lähinnä pieniä seurakuntia. Korkein 2,25 prosentin kirkollisvero löytyy Iniön seurakunnasta ja matalinta 1,0 prosentin kirkollisveroa maksetaan pääkaupunki-

¹³ Nämä seurakunnat muodostavat yksitoista seurakuntataloutta. Seurakuntatalous tarkoittaa joko yksittäistä seurakuntaa tai seurakuntayhtymää, johon voi kuulua useita seurakuntia. Vuonna 2008 Suomen luterilaisessa kirkossa on 515 seurakuntaa ja 388 seurakuntataloutta.

seudulla Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan seurakuntayhtymässä sekä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymässä¹⁴. Toiseksi korkeinta 2,0 prosentin kirkollisveroa peritään 15 seurakunnassa.

Verotettavilla tuloilla painotettu kirkon tuloveroprosentti on pysynyt vakaana erityisesti sen jälkeen kun seurakuntien tuloveroprosentista poistettiin yhteisövero-osuus. Yksittäiselle palkansaajalle kirkollisveron eroilla on kuitenkin merkitystä. Esimerkiksi keskituloiselle 34 936 euroa vuodessa ansaitsevalle palkansaajalle¹⁵ korkeimman (2,25 %) ja matalimman (1,0 %) kirkollisveroprosentin ero merkitsee 373 euron vuosittaista veroeroa.

Keskimääräinen kirkollisveroprosentti 1991-2008

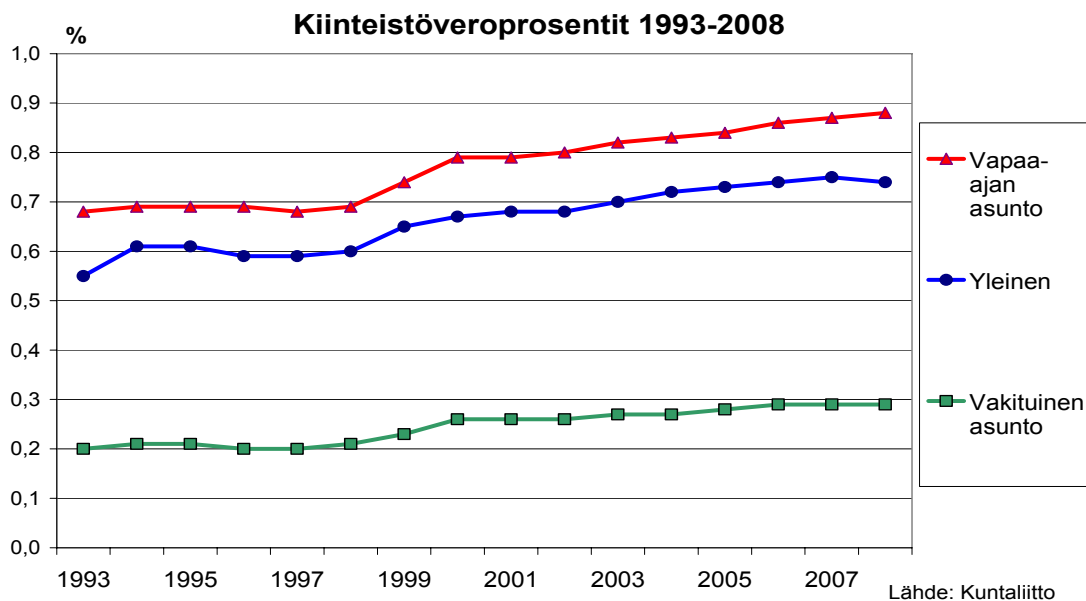

Kuva 3.5 Seurakuntien painotetut tuloveroprosentit vuosina 1991–2008. Lähde: Kirkkohallitus.

Kiinteistöveroprosenttien taso on noussut viime vuosien aikana hieman, mutta muutokset ovat olleet varsin pieniä. Vuonna 2008 yleinen kiinteistöveroprosentti laskee maassa keskimäärin 0,01 prosenttiyksikköä, kun se edellisenä vuonna nousi saman verran. Muiden rakennustyyppien kiinteistöveroprosenttien muutokset noudattavat varsin usein yleisen kiinteistöveroprosentin muutoksia. Kuvasta 3.6 nähdään, että selkeämmät nostot kiinteistöveroissa tapahtuivat kuitenkin 1990-luvun lopulla.

¹⁴ Myös Helsingissä sijaitsevat Olaus Petrin seurakunta ja Saksalainen seurakunta perivät jäseniltään 1 prosentin kirkollisveroa.

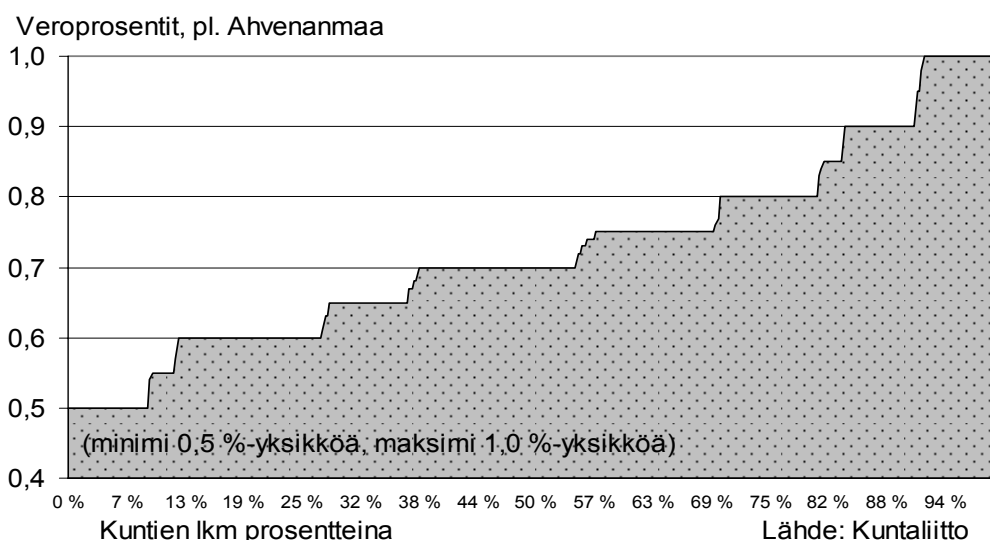
¹⁵ Palkansaajan säännöllisen työajan keskiansiot olivat vuonna 2006 Tilastokeskuksen ansiotasoindeksin mukaan 2 567 euroa kuussa eli 32 088 euroa vuodessa lomapalkka mukaan lukien. Vuoden 2008 keskituloisen palkansaajan vuositulot 34 936 saadaan kertomalla 32 088 Valtiovarainministeriön ansiotasoindeksin ennustemuutoksella (2007: 3,2 % ja 2008: 5,5 %).

Kuva 3.6 Keskimääräinen kiinteistöveroprosentti vuosina 1993–2008. Lähde: Kuntaliitto.

Kuntien perimän yleisen kiinteistöveroprosentin jakauma on varsin tasainen. Pienehkö osa kunnista on asettanut yleisen kiinteistöveroprosentin siten lain säättämälle alarajalle, osa ylärajalle ja loput kunnat tasaisesti näiden rajojen välille. Sen sijaan vakituisen asunnon veroprosentit ovat tyypillisesti lähempänä alarajaa kuin ylärajaa. Vapaa-ajan asunnoilta perittävä kiinteistövero taas asetuu useimmissa kunnissa lähemmäs lain sallimaa ylärajaa. Kuntien yleisen kiinteistöveroprosentin jakauma on esitetty kuvassa 3.7¹⁶.

Kuntien yleiset kiinteistöveroprosentit suuruusjärjestyksessä 2008

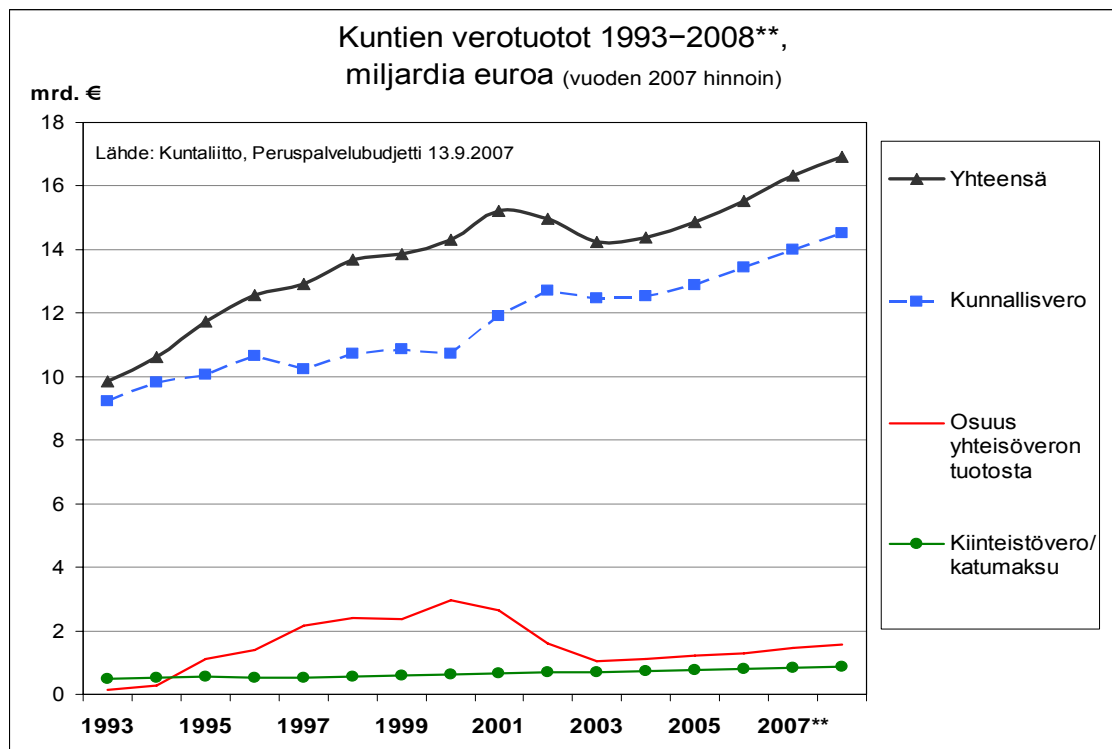
Kuva 3.7 Yleinen kiinteistöveroprosentti Manner-Suomessa asetettaessa kunnat veroprosentin mukaiseen suuruusjärjestykseen vuonna 2008. Lähde: veroprosentit Kuntaliitto.

¹⁶ Kuvat muista kiinteistöveroprosenteista löytyvät internet-osoitteesta <http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/tutkimukset/jatilastot/kunnat/tietoakiinteistoverosta/>

3.3 Kuntien verotuotot ovat vahvassa kasvussa

Kuntien verotuotot ovat kasvaneet viime vuosina ripeästi. Kasvu on ollut vahvaa myös asukasta kohden laskettuna. Verotuottojen kasvu kuitenkin notkahti vuosina 2002 ja 2003, jolloin kunnallisveron tuotto polki paikoillaan ja kuntien yhteisöverosuutta pienennettiin. Notkahduksen jälkeen verotuotot ovat kasvaneet vahvasti. Nimellisesti kuntien verotuotot yhteensä ovat lisääntyneet vuosina 2004–2008 yli 5 prosenttia, kasvuvauhdin kiihtyessä tarkasteluajan loppupuolella.

Kuvassa 3.8 on esitetty kuntien verotuottojen kehitys reaalisesti vuoden 2007 tasoon kiinnitettynä. Osa kunnista aloitti toistuvien tuloveroprosenttien nostamisen vuonna 1999. Vuosina 1999–2008 verotuottojen reaalin kasvu nousee keskimäärin 2,2 prosenttiin ja kunnallisverojen 3,1 prosenttiin. Vuosina 2004–2008 kaikkien verotuottojen reaalin kasvu ylittää jo 3,5 prosenttia.

Kuva 3.8 Kuntien verotuottojen kehitys vuosina 1993–2008, kiintein hinnoin. Lähde: Kuntaliitto, Peruspalvelubudjetti 13.9.2007.

Kunnallisvero on merkittävin kuntien veromuoto, jonka kehitys riippuu sekä kunnallisveropohjan laajenemisesta että kuntien tuloveroprosenttien muutoksista. Kuten edellä on kerrottu, erittäin monet kunnat ovat nostaneet tuloveroprosenttejaan. Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti on noussut esimerkiksi vuodesta 1993 lähtien 1,35 prosenttiyksikköä. Yksittäisissä kunnissa muutos on noussut tällä aikavälillä korkeimmillaan jopa 3,75 prosenttiyksikköä¹⁷.

¹⁷ Vuosina 1993–2008 kunnallisveroprosentti kasvoi 3,75 prosenttiyksikköä Keminmaalla. Säskylässä, Simosassa, Kylmäkoskella, Mäntässä ja Nummi-Pusulassa lisäys oli vähintään 3 prosenttiyksikköä.

Myös kunnallisveron veropohja on kasvanut vahvasti viime vuosien voimakkaan talouskasvun ansiosta. Osa valtion tuloveroperustemuutoksista vaikuttaa kuitenkin supistavasti kuntien veropohjaan ja kunnallisveron tuottoon. Merkittävä tällainen veromuutos on ollut aina 1990-luvun alkupuolelta lähtien toteutettu kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen kasvattaminen, jolla on suunnattu verokevennyksiä pieni- ja keskituloisille palkansaajille sekä yrittäjille. Nämä ryhmät eivät muuten olisi hyötäneet täysipainoisesti valtion tuloveroasteikon kevennyksistä. Valtio on korvannut verotuottomenetykset kunnille osittain valtionosuusjärjestelmän kautta, mutta veropohjan kavennukset ja kompensatiot kohdistuivat kuntiin kuitenkin erisuuruisina.

Vuoden 2006 alussa kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen rinnalle säädettiin uusi verosta tehtävä valtionverotuksen ansiotulovähennys, jolla pieni- ja keskituloisten palkansaajien verokevennykset toteutettiin valtion kustannuksella ilman kuntien veropohjan kaventamista¹⁸. Palkansaajan kannalta vähennyksen käyttöönotto ei muuttanut mitään. Valtionverotuksen ansiotulovähennys tehdään ensisijaisesti valtionverosta ennen muita veroista tehtäviä vähennyksiä. Jos pienituloisella palkansaajalla valtion tuloverot eivät riitä vähennyksen tekemiseen, vähennys otetaan huomioon verovelvollisen kokonaisverorasituksessa. Vähennyksestä aiheutuvat verotuottomenetykset kohdistetaan valtiolle veronsaajien välisissä verontilityksissä.

Vuonna 2008 kasvatettiin kuitenkin jälleen kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä, jotta verokevennykset saatiin kohdistettua tasaisesti eri palkkatasoille. Muutokset kuntien veropohjassa kompensoidaan kunnille, mutta kunnittaiset erot veropohjan menetyksissä ja sosiaali- ja terveydenalan valtionosuuksissa voivat nousta huomattaviksi, erityisesti suuremmissa kaupungeissa.

Yhteisöverosta on muodostunut kunnille varsin merkittävä tuloerä. Kuntien rajusti kasvaneet yhteisöverotuotot kuitenkin laskivat vuosina 2002–2003, jolloin kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennettiin¹⁹. Sen jälkeen kuntien yhteisöverot ovat kasvaneet jälleen vahvasti. Vuonna 2008 Kuntaliitto arvioi yhteisöjen verotettavan tulon kasvavan reilut 4 prosenttia, mutta kuntien yhteisöveron tilitykset kasvavat yli 8 prosenttia. Yhteisövero tuottaa kuntien ja kuntayhtymien verotuloista 4 prosenttia.

Kiinteistöverojen merkitys kuntien rahoituslähteenä on yhä varsin pieni, vaikka kiinteistöverojen tuotot ovatkin kasvaneet viime vuosina tasaisesti. Nykymuotoisena kiinteistövero tuli käyttöön vuonna 2003, mihin ajankohtaan verrattuna kiinteistöveron tuotto on noin kaksinkertaistunut. Kiinteistöverojen osuus kuntien ja kuntayhtymien verotuloista nousee noin 3 prosenttiin. Kiinteistöveron tuotosta noin 90 prosenttia kertyy yleisen kiinteistöveron ja vakituisen asunnon kiinteistöveron tuotosta.

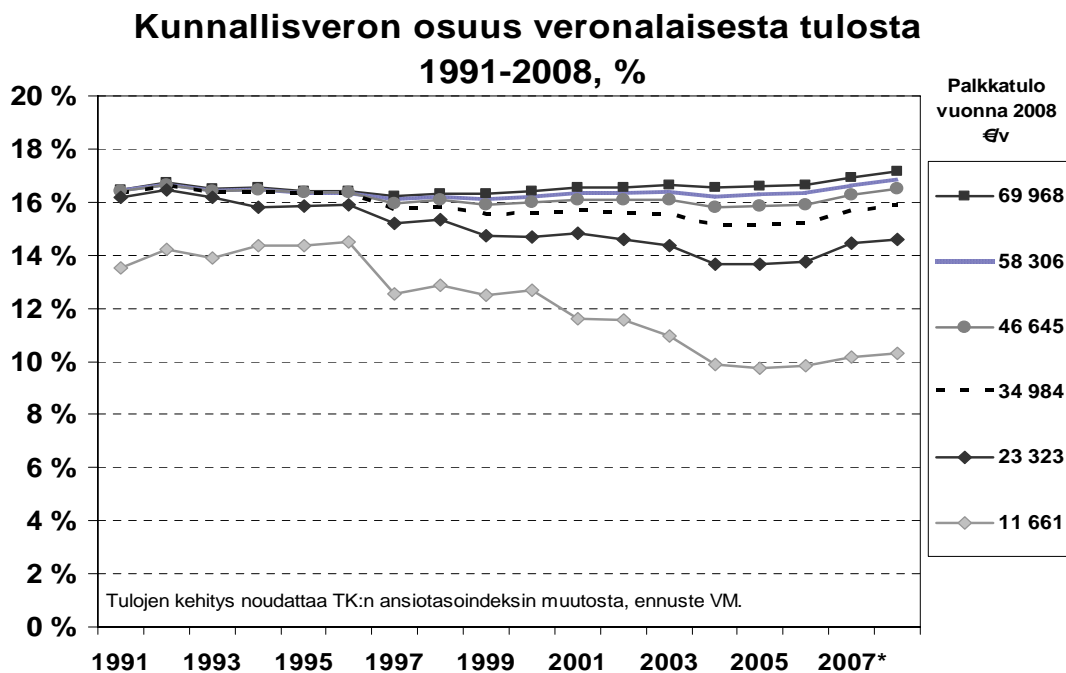
¹⁸ Veronmaksajain Keskusliitto esitti tämäntyyppistä vähennystä vuonna 2003 (Kurjenoja 2003).

¹⁹ Kuntien yhteisövero-osuuksien muutos on esitetty taulukossa 2.1.

4 Efektiivinen kunnallisveroprosentti vaihtelee eri tulotasoilla

Kunnallisveroa peritään verovelvollisen kunnallisverotuksessa verotettavasta tulosta, jonka määrään vaikuttavat useat kunnallisverotuksen vähennykset. Vähennyksistä merkittävimmät ovat kunnallisverotuksen ansiotulovähennys ja kunnallisverotuksen eläketulovähennys²⁰. Edellä mainitut vähennykset ovat suhteellisesti suurimmillaan pienillä tulotasoilla, sillä vähennykset pienenevät tulojen kasvaessa poistuen lopulta tietyllä tulotasolla²¹. Samalla vähennykset pienentävät suhteellisesti voimakkaimmin matalammista tulotasoista kertyvää kunnallisveron tuottoa. Edellä mainittujen vähennysten ohella kunnallisveron määrää pienentävät palkansaajan verotuksessa myös tulonhankkimisvähennys, palkansaajan eläkemaksu, työttömyysvakuutusmaksu ja sairausvakuutuksen päivärahamaksu, jotka vähentävät kunnallisverotuksen verotettavaa ansiotuloa.

Kunnallisverotuksessa myönnettävät vähennykset ovat tehneet kunnallisverosta progressiivisen veron. Palkansaajan verovähennykset huomioiva efektiivinen eli todellinen kunnallisveroprosentti on matalampi pienillä tulotasoilla, mutta nousee lähemmäs nimellistä kunnallisveroprosenttia tulotason kasvaessa. Kunnallisveron progressiivisuus näkyy selkeästi oheisesta kuvasta 4.1, jossa havainnollistetaan kunnallisveron todellinen määrä kuudella eri esimerkkitulotasolla. Laskelmassa kunkin vuoden kunnallisveroprosenttina on käytetty maan keskimääräistä kunnallisveroprosenttia, joka vuonna 2008 on 18,55 %.

Kuva 4.1 Kunnallisveron osuus palkansaajan veronalaisesta tulosta vuosina 1991–2008 eräillä tulotasoilla. Lähde: Veronmaksajat.

²⁰ Vuoden 2006 verotuksessa kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä myönnettiin yhteensä 7336 milj. euron ja kunnallisverotuksen eläketulovähennystä 3459 milj. euron suuruisilla summilla.

²¹ Kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä ei vuonna 2008 enää saa, jos verovelvollisen kunnallisverotuksessa verotettava puhdas ansiotulo ylittää 93 334 euroa. Kunnallisverotuksen eläketulovähennys poistuu yksinäisellä eläkkeensaajalla 18 724 euron tulotasolla.

Reilun 11 600 euron tulotasolla kunnallisveron osuus veronalaisesta tulosta on 10 prosentin tuntumassa. Kunnallisvero suhteessa veronalaisiin tuloihin kuitenkin kasvaa tulotason noustessa. Esimerkin keskituloisella palkansaajalla (vuospalkka 34 984 euroa) kunnallisveron osuus tuloista on jo 15,9 prosenttia. Tulotason yhä kasvaessa kunnallisveron osuus lähenee nimellistä kunnallisveroprosenttia. Palkansaajilla kunnallisveron osuus veronalaisesta tuloista jää kuitenkin myös suurituloisilla 17 prosentin tuntumaan palkkatuloista tehtävien tulonhankkimisvähennyksen sekä työeläke-, työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun perusteella tehtävän vähennyksen vuoksi. Yksityiskohtaiset tiedot kunnallisverotuksen efektiivisestä veroasteesta esitetään liitteessä 4.

Kunnallisverotuksen progressiivisuus kasvoi erityisesti vuosina 1997–2004, kun tuloverokevennyksiä kohdennettiin pieni- ja keskituloisille toistuvasti kasvattamalla kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä. Myös tämän jälkeen vähennys on kokenut sekä sitä pienentäviä että jälleen sitä kasvattavia muutoksia.

Kuten kuvasta 4.1 nähdään, vuonna 2007 kunnallisverotuksen progressiivisuus lieveni hieman eli efektiivinen kunnallisveroprosentti nousi edellisen vuoden veroasteesta. Kyseisenä vuonna kasvattiin valtionverotuksen ansiotulovähennystä ja pienennettiin kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä kuntien ja valtion välisen kustannustenjaon tarkistuksen aikaistamisen vuoksi.

Vuonna 2008 efektiivinen kunnallisveroaste pysyy lähinnä edellisen vuoden tasolla tai korkeammilla tulotasoilla nousee lievästi. Kyseisenä vuonna päädyttiin valtionverotuksen ansiotulovähennykseen liittyvien budjetointiongelmien vuoksi jälleen kasvattamaan kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen maksimimäärää. Samalla kasvatettiin kuitenkin myös vähennyksen alenemaa 14 000 euron vuositulojen jälkeen, minkä vuoksi vähennys poistuu hieman edellistä vuotta pienemmillä tulotasoilla²². Veroperustemuutosten ja ansiotason nousun yhteisvaikutuksena kunnallisverotuksen progressio ei siis kiristy kuluvana vuonna.

---

²² Vuonna 2008 vähennys poistuu, kun verovelvollisen kunnallisverotuksessa verotettava puhdas ansiotulo nousee 93 334 euron vuosituloille. Edellisenä vuonna vastaava summa oli 95 250 euroa.

5 Palkansaajan kunnallisverot maakunnittain vuonna 2008 sekä maakuntien tulorakenne vuonna 2006

Keskituloisen palkansaajan maksamista palkkaveroista yli puolet muodostuu kunnallisveroista. Yksittäisissä kunnissa kunnallisverojen määrä voi kuitenkin erota maan keskiarvosta huomattavasti. Maakuntien väliset erot ovat myös lisääntyneet viime vuosina. Tässä luvussa kunnallisverotuksen alueellisia eroja vertaillaan maakunnittain vuonna 2008 keskituloisen palkansaajan avulla. Luvun lopussa luodaan myös katsaus toteutuneisiin tilastotietoihin maakuntien keskeisimmistä tuloeristä. Ahvenanmaa ei sisälly vertailuun.

Esimerkkipalkansaajan kunnallisverojen laskennassa käytetään vuoden 2008 veroperusteita, maan keskimääräistä kunnallisveroprosenttia ja vain viran puolesta tehtäviä verovähennyksiä. Lisäksi oletetaan, että esimerkkipalkansaaja kuuluu kirkkoon eikä hänellä ole palkkatulojen lisäksi muita tulolähteitä.

Vuonna 2008 keskituloisen palkansaaja²³ ansaitsee 34 936 euroa vuodessa, josta maksetaan veroa maassa keskimäärin 10 641 euroa eli 30,5 prosenttia. Valtiontuloveroa esimerkkipalkansaaja maksaa 2 546 euroa, minkä lisäksi hän maksaa sosiaaliturvamaksuja yhteensä 2 156 euroa ja kirkollisveroa 397 euroa vuodessa. Kirkollisvero on laskettu koko maan keskimääräisen kirkollisveroprosentin 1,33 mukaan. Kunnallisveroa keskituloisen palkansaaja maksaa 5 542 euroa vuodessa eli reilut 52 prosenttia eli yli puolet kaikista palkkaveroista. Kunnallisverojen suhteellinen osuus tuloverojen yhteismäärästä on kasvanut viime vuosina²⁴.

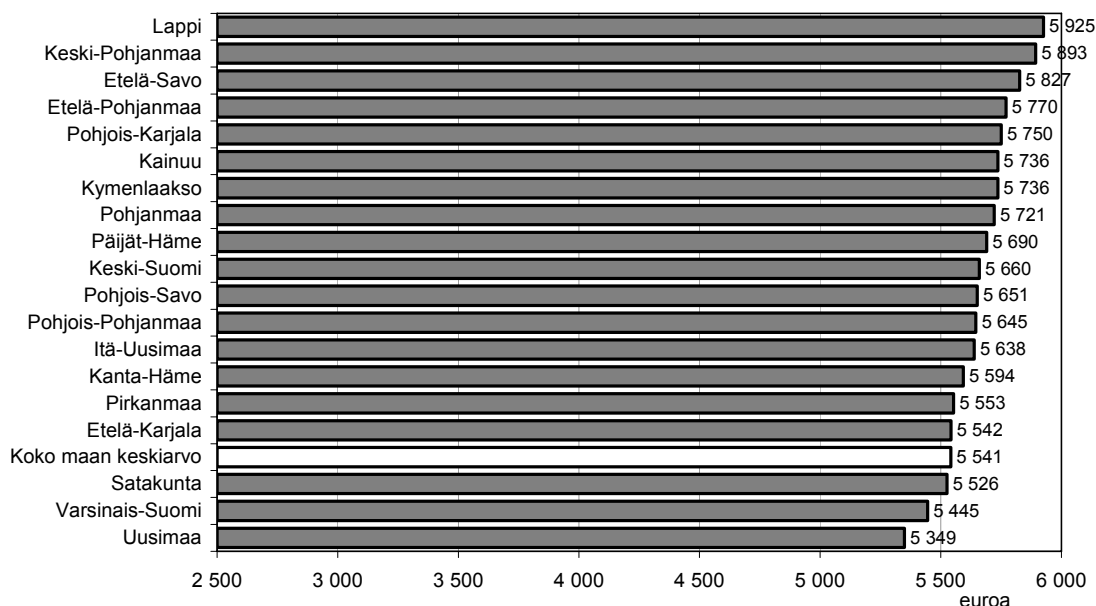
Kuvassa 5.1 kunnallisveroa tarkastellaan maakunnittain kunkin maakunnan kunnallisverotuksessa verotettavilla tuloilla painotetun keskimääräisen tuloveroprosentin mukaan. Maakuntien keskimääräiset tuloveroprosentit vaihtelevat Uudenmaan 17,90 prosentin ja Lapin 19,83 prosentin välillä²⁵. Veroprosenttien ero lähentelee kahta prosenttiyksikköä, kun se vuonna 2007 oli 1,55 prosenttiyksikköä. Keskituloisen palkansaajan maksama kunnallisvero vuonna 2008 vaihtelee tällöin Uudenmaan 5 349 euron ja Lapin 5 925 euron välillä. Uudenmaan lisäksi vain Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa maksetaan vähemmän kunnallisveroa kuin koko maassa keskimäärin. Kireä kunnallisverotus koskettaa siten alueellisesti tarkasteltuna valtaosaa Suomea.

²³ Palkansaajan säännöllisen työajan keskiarvot olivat vuonna 2006 Tilastokeskuksen ansiotasoindeksin mukaan 2 567 euroa kuussa eli 32 088 euroa vuodessa lomapalkka mukaan lukien. Vuoden 2008 keskituloisen palkansaajan vuositulot 34 936 saadaan kertomalla 32 088 Valtiovarainministeriön ansiotasoindeksin ennustemuutoksella (2007: 3,2 % ja 2008: 5,5 %).

²⁴ Esimerkiksi vuonna 2002 kunnallisverojen osuus kaikista tuloveroista oli alle 48 prosenttia. Kaarlela (2002)

²⁵ Maakuntien keskimääräiset tuloveroprosentit ja kunnallisveron määrä esitetään liitteessä 5.

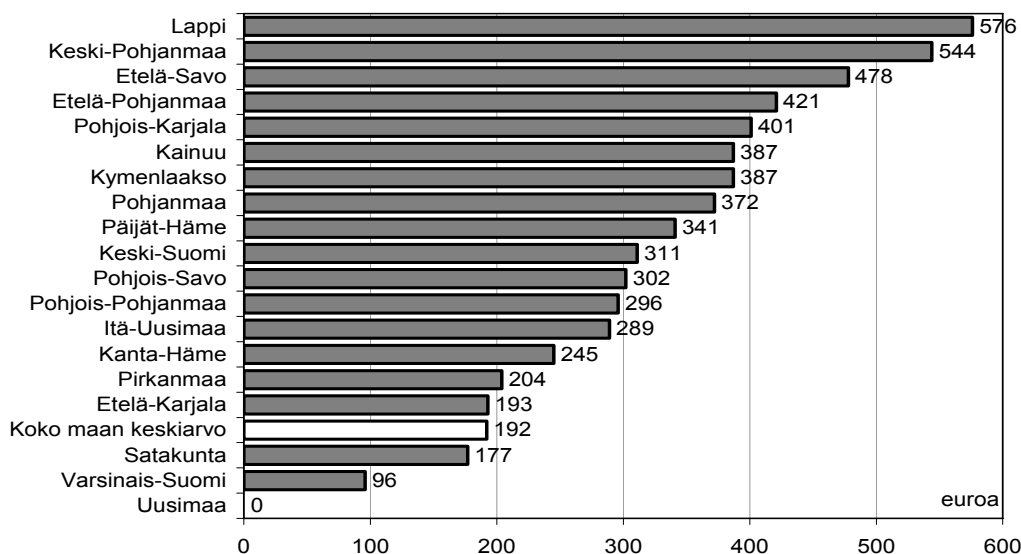
Keskituloisen palkansaajan kunnallisvero maakunnittain vuonna 2008,
euroa

Kuva 5.1 Keskituloisen palkansaajan maksamat kunnallisverot eri maakunnissa vuonna 2008.

Kuvassa 5.2 esitetään vielä keskituloisen palkansaajan maksamien kunnallisverojen ero maakunnittain keveimmän verotuksen maakuntaan eli Uuteenmaahan verrattuna. Keskimäärin kunnallisveroa maksetaan vuonna 2008 Suomessa 192 euroa enemmän kuin Uudellamaalla. Kireimmän kunnallisverotuksen maakunnassa, Lapissa, kunnallisveroa maksetaan 576 euroa enemmän kuin Uudellamaalla.

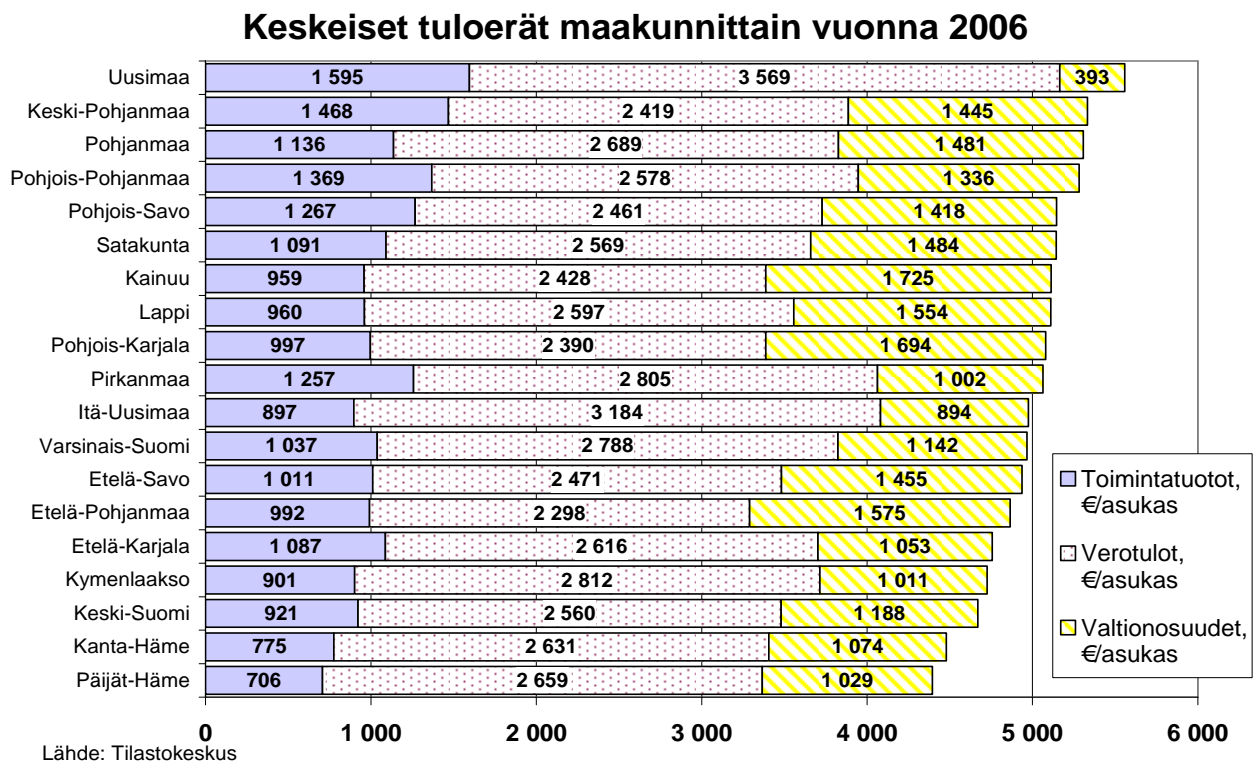
Keskituloisen palkansaajan kunnallisveron ero Uudenmaan
maakuntaan vuonna 2008 maakunnittain, euroa

Kuva 5.2 Keskituloisen palkansaajan maksaman kunnallisveron ero Uudenmaan maakuntaan vuonna 2008 maakunnittain.

Kuva 5.3 osoittaa, että matalasta keskimääräisestä kunnallisverorasituksesta huolimatta Uudellamaalla kertyy maakunnista eniten verotuloja. Kuntien tilinpäätöstilastojen mukaan vuonna 2006 verotulot asukasta kohden olivat suurimmat Uudellamaalla (3 569 €/asukas), kun taas vähiten verotuloja kertyi Etelä-Pohjanmaalla (2 298 €/asukas). Uudellamaalla kertyi myös eniten toimintatuloja. Valtionosuudet kuitenkin tasaavat kuntien välisiä tuloeroja. Uusimaa sai vain noin neljäsosan siitä määrästä valtionosuuksia mitä kohdennettiin Kainuuseen, Pohjois-Karjalaan, Etelä-Pohjanmaalle ja Lappiin.

Kuntien velkaantuneisuus on lisääntynyt selvästi viime vuosina. Maakunnista suurin lainakanta asukasta kohden oli Keski-Pohjanmaalla ja pienin Satakunnassa. Tarkemmat tilastotiedot velkaantuneisuudesta ja muista maakuntien taloudellisista tunnusluvuista löytyvät liitteestä 6.

Kuva 5.3 Kuntien keskeiset tuloerät maakunnittain vuoden 2006 tilinpäätöstietojen mukaan. Lähde: Tilastokeskus.

6 Kunnittain määräytyvien verojen tarkastelu keskituloisen esimerkkiperheen avulla 19 eri kaupungissa

Sekä kunnallisvero, kirkollisvero että kiinteistövero ovat kunnittain määräytyviä tuloveroja²⁶, joiden erot vaikuttavat kuntalaisten ostovoimaan ja alueiden kilpailukykyyn. Kunnallisen verotuksen eroja tarkastellaan seuraavassa tyypillisen esimerkkiperheen avulla Suomen 19 maakunnan päähallintokaupungissa. Maakuntien pääkaupungit ovat Helsinki, Turku, Hämeenlinna, Oulu, Tampere, Pori, Jyväskylä, Lappeenranta, Mikkeli, Kuopio, Porvoo, Kotka, Vaasa, Rovaniemi, Joensuu, Lahti, Kajaani, Kokkola ja Seinäjoki.

6.1 Laskelmien perusteet ja verot eri kaupungeissa

Laskelmien lähtökohdaksi on valittu esimerkkiperhe, jossa molemmat vanhemmat ovat keskituloisessa palkkatyössä. Vanhempien vuosiansioiksi vuonna 2008 muodostuu tällöin 69 980 euroa²⁷. Verolaskelmat perustuvat vuoden 2008 veroperusteisiin. Veroprosentteina käytetään kunkin kunnan kunnallis-, kirkollis- ja kiinteistöveroprosentteja. Vähennyksistä on huomioitu ainoastaan viran puolesta tehtävät vähennykset. Lisäksi oletetaan, että perheen tulonsaajat kuuluvat kirkkoon ja ovat alle 53-vuotiaita sekä että palkkatulot ovat esimerkkikotitalouden ainoa tulonlähde. Laskelmissa ei tarkastella perheen nettotulojen ostovoimaa eri kaupungeissa.

Kiinteistöveroa laskettaessa palkansaajaperheen oletetaan asuvan kuuden perheen rivitalossa, joka sijaitsee kaupungin pientaloalueella²⁸. Kiinteistövero määräytyy vuoden 2007 verotusarvojen perusteella erikseen sekä rakennukselle että maapohjalle (tontille). Rakennuksen verotusarvo määräytyy samalla tavalla koko maassa, ja siihen vaikuttavat rakennuksen jälleenhankinta-arvo eli käypä arvo vähennettynä vuotuisilla ikäalennuksilla. Esimerkkiperheen osalta rakennuksen verotusarvo on 32 057 euroa.

Maapohjan verotusarvot vaihtelevat kunnittain, sillä maapohjan verotusarvoa määrättäessä otetaan huomioon tapauskohtaisesti mm. kiinteistön sijainti, käyttötarkoitus, rakennusoikeus, liikenneyhteydet, kunnallistekninen valmiusaste ja paikkakunnalla maksettujen kauppahintojen perusteella havaittu kohtuullinen hintataso. Tonttihinnat ja siten niiden verotusarvot vaihtelevat paljon sekä kuntien välillä että niiden sisällä. Sen vuoksi pelkkä kiinteistöveroprosentti ei kerro koko totuutta alueen kiinteistöveron tasosta. Laskelmissa käytetyt kaupunkien tonttien verotusarvot perustuvat Verohallituksen tietoihin löytyen kaupungeittain liitteestä 9.

²⁶ Kirkollisvero tosin määräytyy seurakunnittain, mutta ero seurakunta- ja kuntajaon välillä ei ole suuri.

²⁷ Tulotasot kuvaavat keskituloista miestä ja naista Suomessa vuonna 2008. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen ansiotasoindeksin tietoihin, joiden mukaan vuonna 2006 miesten keskiansio oli 2 850 euroa kuussa ja naisten 2 292 euroa kuussa. Nämä keskiansiot on muutettu vuosipalkoiksi kertomalla ne luvulla 12,5 ja korottamalla vuosipalkat vuosille 2007 ja 2008 valtiovarainministeriön ansiotasoindeksin muutosennusteen mukaisesti (2007: 3,2 % ja 2008: 5,5 %).

²⁸ Kiinteistöjen verotusarvon tarkemmat määräytymisperusteet löytyvät liitteestä 9.

Oheisessa taulukossa 6.1 on esitetty esimerkkikaupunkien kunnallis-, kirkollis- ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2008. Tarkasteluvuosi on ennätysellinen, sillä peräti neljä maakunnan pääkaupunkia kiristää kunnallisveroprosenttia vähintään puolella prosenttiyksiköllä. Tuloverotusta kiristävät kunnat ovat Rovaniemi, Mikkeli, Kotka ja Kokkola. Korottajien lukumäärä ja korotusten suuruus yllättävät, sillä kuntien taloustilanne on vahvistunut viime vuosina ja tuloverotustaan kiristävät kunnat ovat asukasluvultaan melko suuria.

Yhtenä verokiristysten perusteluna on ollut vuoden 2006 elokuussa voimaan tullut kuntalain muutos. Uudistetun kuntien talousarviota koskevan lainkohdan mukaan kunnat on velvoitettu tasapainottamaan taloutensa maksimissaan neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taaseeseen ei kerry ylijäämää. Osa kaupungeista perusteli veronkorotustaan myös kasvaneilla menopaineilla, palvelutason turvaamisella, muiden kuntien veronkiristyksillä ja omilla tulostavoitteilla.

Veronmaksajien vertailuissa veroprosenttien korotukset muuttavat kaupunkien keskinäistä järjestystä edellisistä vertailuista. Kun vuonna 2006 maakuntien pääkaupungeista kireintä kunnallisverotusta sovellettiin Seinäjoella, niin parin vuoden sisällä jo neljä kaupunkia on kirinyt Seinäjoen ohi. Vuonna 2008 tarkastelukaupungeista korkeinta veroprosenttia sovelletaan edellisen vuoden tapaan Kokkolassa ja matalinta edelleen Helsingissä.

	Kunnallisveroprosentti		Kirkollisveroprosentti		Yleinen kiinteistöveroprosentti		Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti		Vapaa-ajan asunnon kiinteistöveroprosentti	
	2008	07–08 muutos %-yks.	2008	07–08 muutos %-yks.	2008	07–08 muutos %-yks.	2008	07–08 muutos %-yks.	2008	07–08 muutos %-yks.
Helsinki	17,50	-	1,00	-	0,70	-	0,22	-	0,70	-
Turku	18,00	-	1,00	-	0,80	-	0,28	-	0,70	-
Hämeenlinna	18,00	-	1,15	-	0,74	-	0,28	-	0,75	-
Oulu	18,00	-	1,25	-	0,60	-	0,22	-	0,60	-
Tampere	18,00	-	1,25	-	0,75	-	0,30	-	0,80	-
Pori	18,00	-	1,40	-	0,61	-	0,23	-	0,70	-
Jyväskylä	18,50	-	1,35	-	0,98	-	0,31	-	0,90	-
Lappeenranta	18,75	-	1,25	-	1,00	-	0,22	-	0,80	-
Kuopio	18,75	-	1,40	-	1,00	-	0,43	-	0,90	-
Porvoo	18,75	-	1,45	-	0,70	-	0,25	-	0,80	-
Vaasa	19,00	-	1,25	-	1,00	-	0,25	-	1,00	-
Joensuu	19,00	-	1,45	-	0,90	-	0,40	-	0,90	-
Lahti	19,00	-	1,50	-	0,80	-	0,35	-	0,80	-
Kajaani	19,00	-	1,50	-	0,90	-	0,35	-	0,95	-
Seinäjoki	19,00	-	1,65	-	1,00	-	0,30	-	0,70	-
Rovaniemi	19,50	0,50	1,35	-	1,00	-	0,40	-	1,00	-
Mikkeli	19,50	0,75	1,40	-	0,90	-	0,42	-	0,90	-
Kotka	19,50	0,75	1,50	-	1,00	-	0,35	-	0,85	-
Kokkola	19,75	0,50	1,50	-	0,90	-	0,30	-	0,95	0,15

Taulukko 6.1 Kunnittain määräytyvät verot maakuntien päähallintokaupungeissa vuonna 2008. Lähde: Kuntaliitto.

Kirkollisveroprosentit muuttuvat tyypillisesti kunnallisveroprosentteja harvemmin. Vuonna 2008 yksikään vertailukaupungeista ei muuta kirkollisverotustaan. Vertailukaupungeissa kirkollisveroprosentit vaihtelevat Helsingin yhden prosentin ja Seinäjoen 1,65 prosentin välillä. Kirkollisveroprosentti määräytyy seurakunnittain, jolloin valtakunnallisesti seurakuntarajat eivät aina täysin vastaa kuntien välisiä rajoja. Kirkollisveron verotettava tulo ja vähennykset määräytyvät kuitenkin täysin samalla tavalla kuin kunnallisverotuksessa.

Myös kiinteistöveroprosentit muuttuvat esimerkkikaupungeissa ennätysellisen vähän edellisestä vuodesta. Yleistä tai vakituisen asunnon kiinteistöveroprosenttia ei muutettu yhdessäkään kaupungissa, ja vain Kokkola kiristää vapaaajan asunnon kiinteistöverotustaan lähelle lain sallimaa yhden prosentin ylärajaa. Vertailukaupungeista matalin yleinen kiinteistöveroprosentti löytyy Oulusta, jonka lähituntumasta löytyy myös Porin veroprosentti. Kuusi vertailukaupunkia soveltaa yleisenä veroprosenttina lain sallimaa yhden prosentin enimmäismäärää. Nämä kaupungit ovat Lappeenranta, Kuopio, Kotka, Vaasa, Rovaniemi ja Seinäjoki. Sen lisäksi Jyväskylä on erittäin lähellä ylärajaa.

Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentit sijoittuvat vertailukaupungeissa niin kuin valtakunnallisestikin lähemmäs lain sallimaa 0,22 prosentin minimiä kuin 0,5 prosentin maksimia. Minimiiä sovelletaan Helsingissä, Oulussa ja Lappeenrannassa ja Porissa, Porvoossa sekä Vaasassa ollaan hyvin lähellä minimitasoa. Vertailukaupungeista korkeinta vakituisen asunnon kiinteistöveroprosenttia sovelletaan Kuopiossa Mikkelin ollessa vain hieman matalammalla tasolla. Viime vuosina kunnat ovat vähitellen nostaneet myös vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentteja ylöspäin.

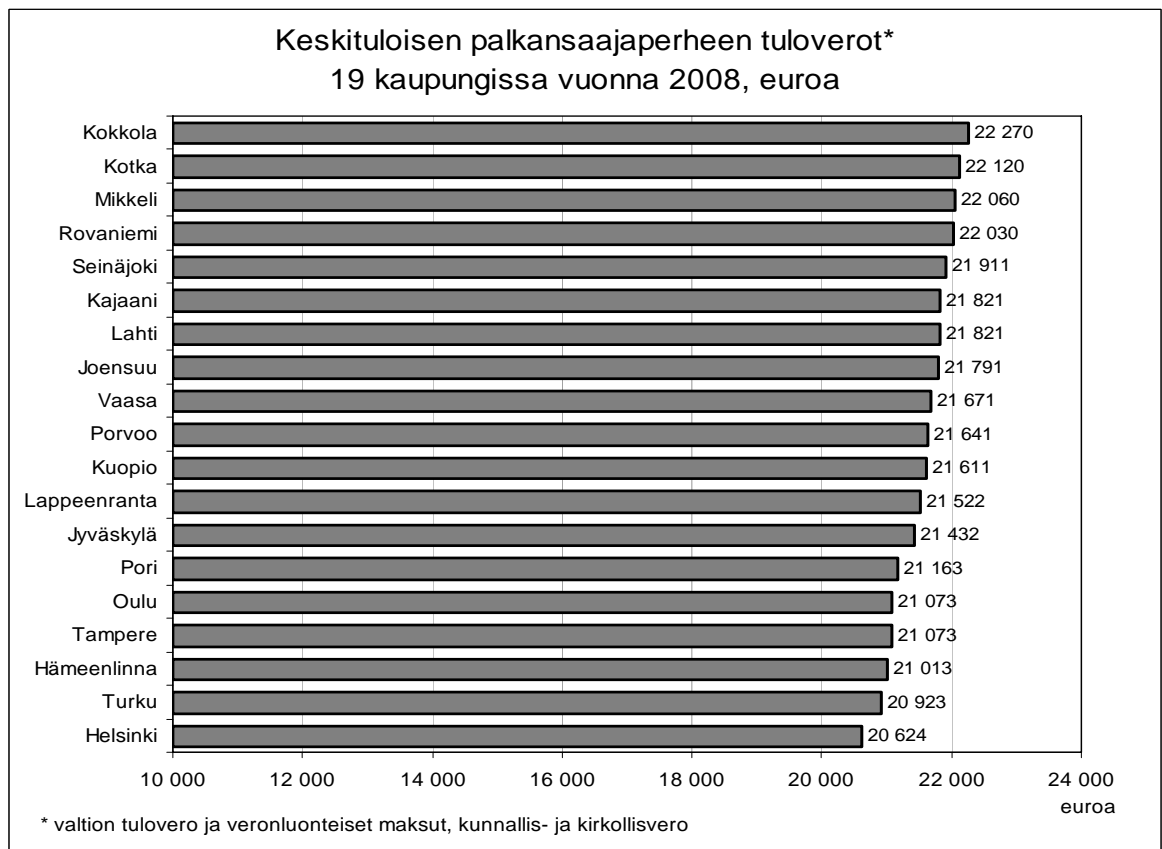
6.2 Palkansaajaperheen tuloverot maakuntien päähallintopaikoissa 2008

Esimerkkiperhe maksaa 69 980 euron vuosituloistaan kaikissa kaupungeissa yhtä paljon valtion tuloveroa ja sosiaalivakuutusmaksuja. Valtion progressiivista tuloveroa perhe maksaa yhteensä 5 232 euroa vuodessa. Sosiaalivakuutusmaksut muodostuvat palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksusta sekä sairausvakuutuksen sairaanhoito- ja päivärahamaksusta. Näitä maksuja esimerkkiperhe maksaa vuonna 2008 yhteensä 4 318 euroa. Perhe maksaa siis jokaisessa kaupungissa valtion tuloveroa ja sosiaaliturvamaksuja yhteensä 9 550 euroa.

Kunnalliset veroprosentit vaikuttavat kuitenkin selkeästi palkansaajaperheen verorasitukseen kaupunkien välillä. Esimerkkiperheen maksamat kunnallis-, kirkollis- ja muut tuloverot on esitetty yksityiskohtaisesti liitteessä 7. Saman esimerkkiperheen tuloverot kaikissa kunnissa maakunnittain esitetään liitteessä 8.

Vuonna 2008 esimerkkiperheen kunnallisverojen määrä vaihtelee kunnittain 10 475 euron ja 11 822 euron välillä ja kirkollisverot vaihtelevat 599 euron ja 988 euron välillä. Sekä taulukosta 6.1 että kuvasta 6.1 nähdään, että kireimmäksi tuloverottajaksi nousee edellisen vuoden tapaan Kokkola. Kokkolassa esimerkkiperheen kunnallisverot sekä muut tuloverot ja veronluonteiset maksut

nousevat yhteensä 22 270 euroon. Myös muut kunnallisveroprosenttiaan korotaneet kunnat kiilaavat vertailun kärkipäähän.

Kuva 6.1 Keskituloisen palkansaajaperheen maksamat tuloverot kaupungeittain vuonna 2008.

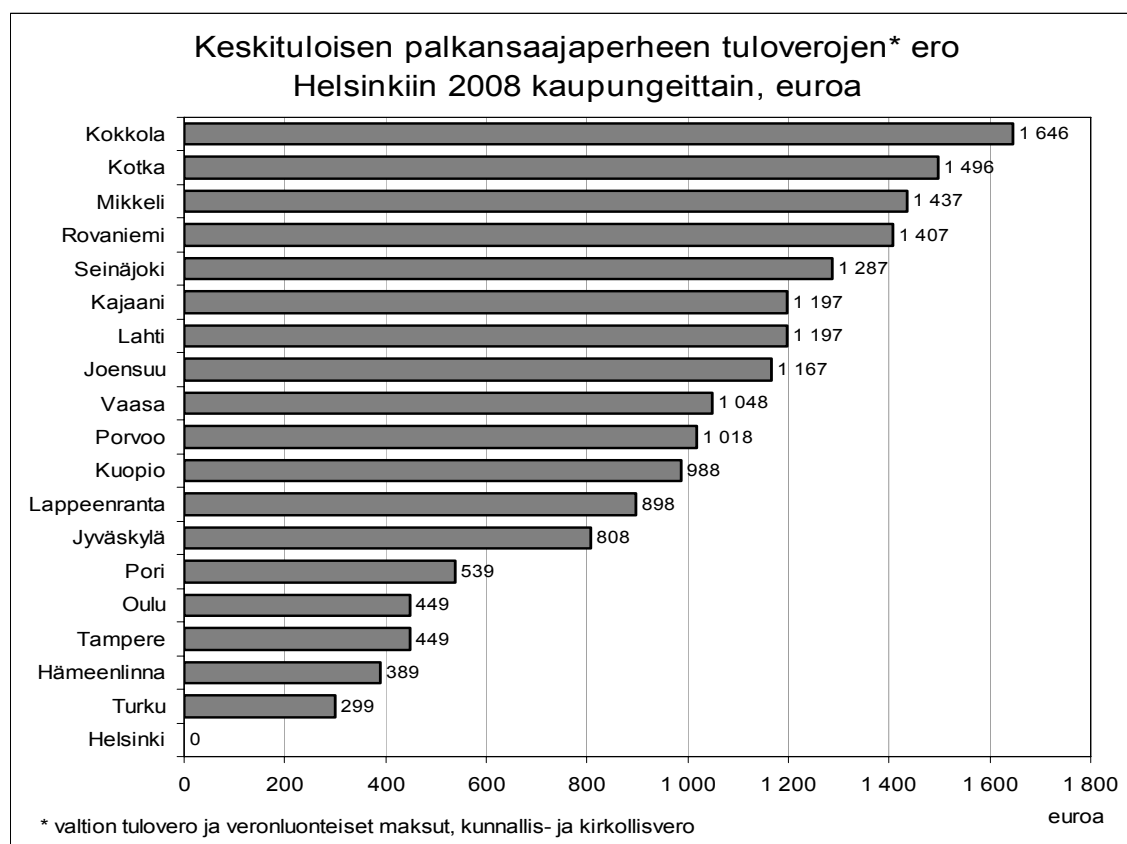
Keveintä esimerkkiperheen tuloverotus on Helsingissä, jossa perhe maksaa tuloveroja yhteensä 20 624 euroa vuodessa. Summasta kunnallis- ja kirkollisverojen määrä on 11 704 euroa vuodessa. Helsingin tuloverorasitus on muita kaupunkeja selvästi keveämpää. Myös Turku, Hämeenlinna, Tampere, Oulu ja Pori ovat vertailun keskitasoa kevyempiä verottajakaupunkeja.

Kuvaan 6.2 on havainnollistettu esimerkkikaupunkien väliset erot tuloverotuksessa. Kokkolan ja Helsingin välillä ero kasvaa 1 646 euroon vuodessa. Myös Kotkassa, Mikkelissä, Rovaniemellä, Seinäjoella, Kajaanissa, Lahdessa, Joensuussa, Vaasassa ja Porvoossa asuva esimerkkiperhe maksaa vuositason yli 1 000 euroa enemmän tuloveroja kuin vastaava helsinkiläinen perhe. Kaupunkien väliset erot kasvavat kuluvana vuonna, koska ennätysellisen moni kaupunki korottaa kunnallisveroprosenttiaan Helsingin pitäessä veroprosenttinsa ennallaan.

Suurin osa kaupunkien välisistä veroeroista muodostuu kaupunkien kunnallisveroprosenttien perusteella. Kirkollisveroprosenttien erot ovat suurimmillaan 0,65 prosenttiyksikköä, kun taas kunnallisveroprosenttien erot nousevat jo 2,25 prosenttiyksikköön²⁹. Kokkolan ja Helsingin kunnallisveroprosenttien 2,25 prosent-

²⁹ Samojen esimerkkikaupunkien kunnallisveroprosenttien ero oli 1,75 prosenttiyksikköä vuosina 2004 ja 2006. Oksanen (2004), Oksanen (2006).

tiyksikön ero merkitsee esimerkkiperheen vuosituloissa 1 347 euron eroa. Tämä muodostaa yli 81 prosenttia perheen koko tuloverotuksen erosta paikkakuntien välillä.

Kuva 6.2 Keskituloisen palkansaajaperheen maksamien tuloverojen ero Helsinkiin kaupungeittain vuonna 2008.

6.3 Tonttien verotusarvo vaikuttaa esimerkkiperheen kiinteistöveroerojen suuruuteen

Tuloverojen ohella kunnittain määräytyvien verojen yhteismäärään vaikuttavat myös kiinteistöverot, joiden taso kaupungeittain esitetään kuvassa 6.3. Eniten kiinteistöveroa maksaa helsinkiläinen perhe, jonka verojen määrä nousee 235 euroon vuonna 2008. Helsinkiläisen perheen kiinteistövero nousee edellisestä vuodesta 59 euroa. Vähiten kiinteistöveroa esimerkkiperhe maksaa Porissa, jossa kiinteistöveron määrä jää edellisen vuoden tapaan alle 100 euroon.

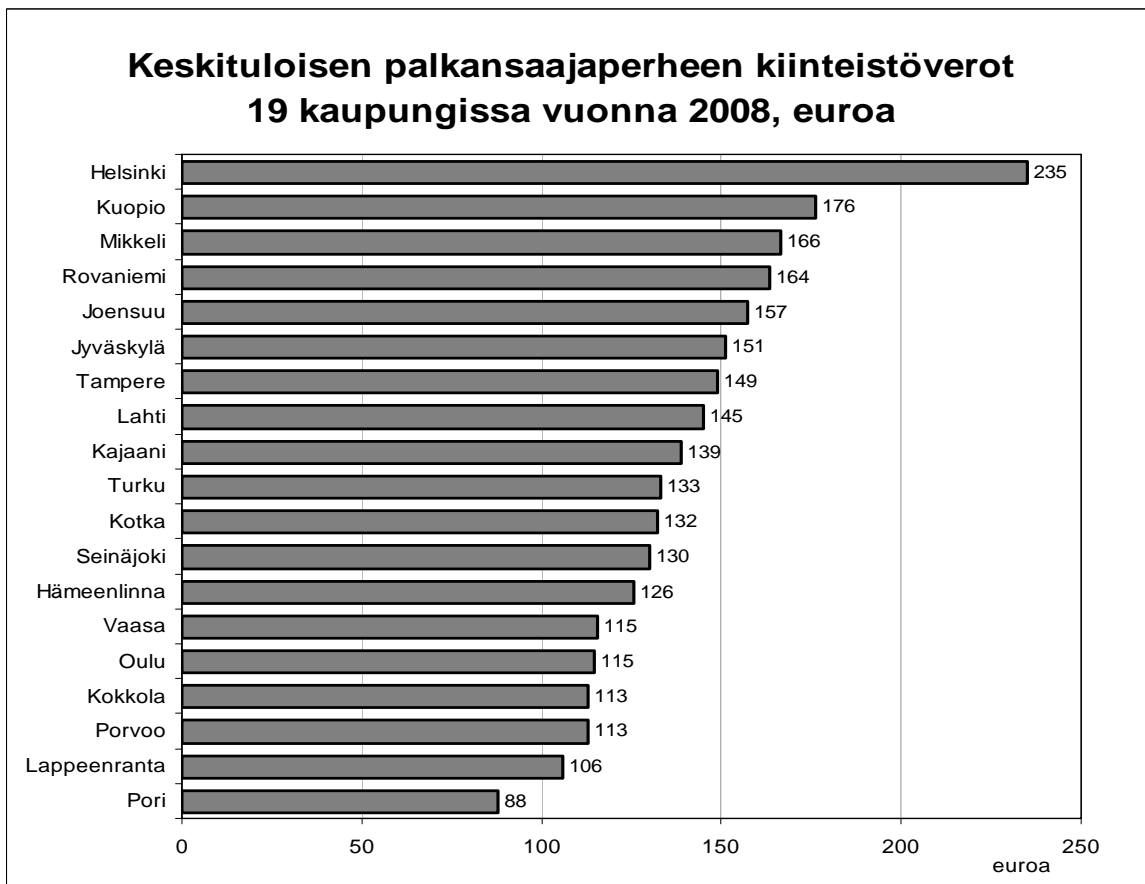
Esimerkkiperheen rakennuksen eli rivitalon verotusarvo on sama kaikissa kaupungeissa, joten rakennuksesta maksettavan kiinteistöveron määrä riippuu suoraan kunnan vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentista. Kuluvana vuonna kiinteistöveroprosentit eivät muuttuneet yhdessäkään selvityksen kohteena olevista kaupungeista. Perheen osuus rivitalon kiinteistöverosta nousi kuitenkin edellisestä vuodesta kaikissa esimerkkikaupungeissa noin kuudella eurolla, sillä Valtiovarainministeriö on nostanut rivitalojen perusveroa rakennuskustannusten nousua vastaavasti.

Yksittäisen kaupungin sijoitus kiinteistöverovertailussa ei selviä kuitenkaan pelkästään kaupunkien kiinteistöveroprosenttien perusteella, sillä maksettavan kiinteistöveron määrään vaikuttaa olennaisesti myös maapohjalle eli tässä tapauksessa tontille määrättävä verotusarvo. Keskenään samanlaisten tonttien verotusarvot voivat olla hyvin erisuuruiset eri puolilla maata³⁰.

Matalin esimerkkiperheen tontin verotusarvo löytyy Kotkasta, keskimäinen Vaasasta ja korkein Helsingistä. Kuluvana vuonna tonttien verotusarvoja tarkistettiin ylöspäin esimerkkikaupungeista Helsingissä ja Hämeenlinnassa, mikä kasvatti jälleen Helsingin eroa muuhun Suomeen edellisen vuoden selvityksestä. Tarkistuksen seurauksena helsinkiläisperheen asunnon tontin verotusarvo muodostui kolmetoistakertaiseksi kotkalaisperheeseen ja lähes seitsenkertaiseksi vaasalaisperheeseen nähden. Käytetyt kiinteistöjen verotusarvot löytyvät liitteestä 9, ja liitteessä 10 on esitetty esimerkkiperheen kiinteistöverot rakennuksen ja tontin osalta kaupungeittain.

Tontista maksetaan veroa yleisen kiinteistöveroprosentin mukaan. Helsinkiläisen esimerkkiperheen kiinteistöverojen suuruus johtuukin tontin muita kaupunkia korkeammasta verotusarvosta, sillä Helsingin yleinen kiinteistöveroprosentti on vertailun keveimmistä päästä.

Kuva 6.3 Esimerkkiperheen kiinteistöverot 19 kaupungissa vuonna 2008.

³⁰ Tonttien verotusarvot löytyvät liitteestä 9.

6.4 Palkansaajaperheen kunnittain määräytyvät verot yhteensä

Taulukossa 6.2 ja kuvassa 6.5 on esitetty keskituloisen palkansaajaperheen kaikki kunnittain määräytyvät verot vuonna 2008. Tarkastelussa ei ole mukana perheen maksamaa valtion tuloveroa ja sosiaalivakuutusmaksuja, joiden määrä on kaikissa kaupungeissa sama. Kunnittain määräytyvistä tuloveroista ja kiinteistöveroista kunnallisvero on selvästi suurin erä. Sen vuoksi vertailukaupungeista kevyin verorasitus säilyy Helsingissä, vaikka kiinteistövero asettuu siellä korkeimmalle tasolle. Muihin verolajeihin verrattuna kiinteistövero on euromääräisesti varsin pieni erä. Vertailukaupunkien kireimpänä verottajana pysyi edellisvuoden tapaan Kokkola.

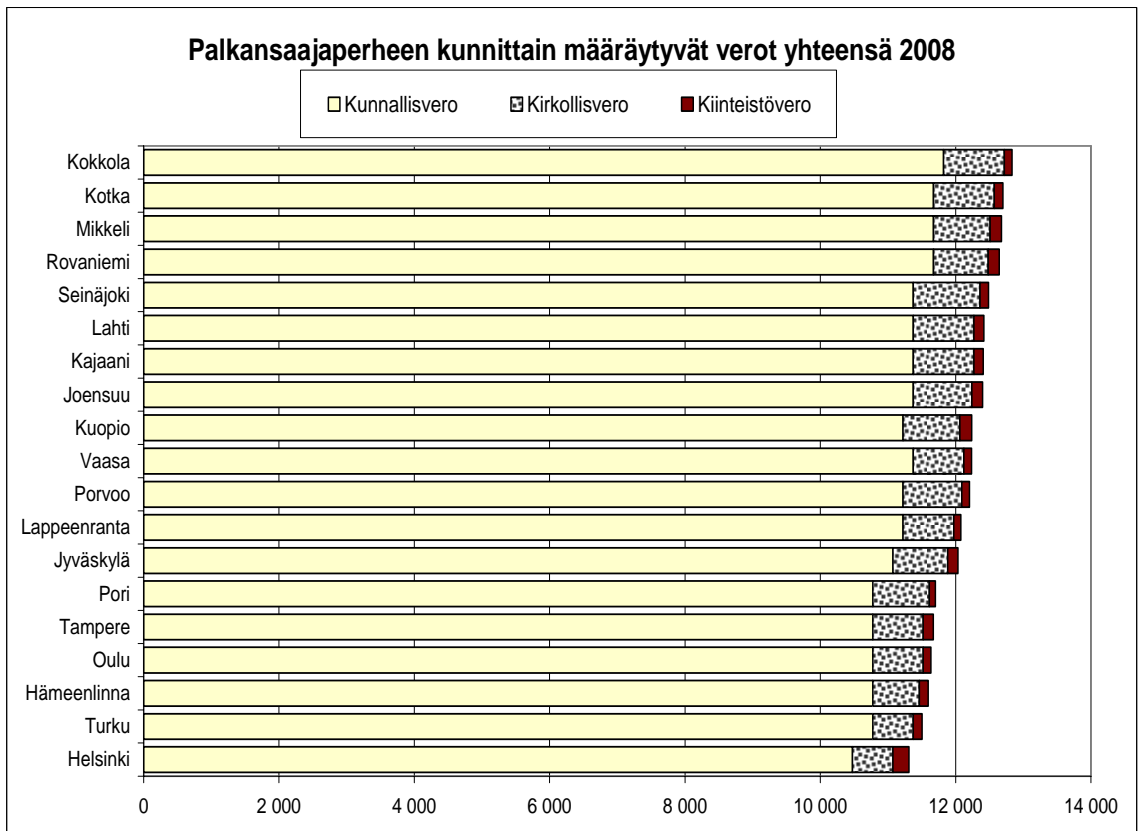
Kaupunki	Kunnallis- vero, €	Kirkollis- vero, €	Kiinteistö- vero, €	Kunnittaiset verot yhteensä, €
Helsinki	10 475	599	235	11 309
Turku	10 774	599	132	11 505
Hämeenlinna	10 774	688	133	11 596
Oulu	10 774	748	113	11 635
Tampere	10 774	748	149	11 672
Pori	10 774	838	88	11 700
Jyväskylä	11 074	808	151	12 033
Lappeenranta	11 223	748	106	12 077
Porvoo	11 223	868	113	12 204
Vaasa	11 373	748	115	12 237
Kuopio	11 223	838	176	12 237
Joensuu	11 373	868	157	12 398
Kajaani	11 373	898	139	12 409
Lahti	11 373	898	145	12 416
Seinäjoki	11 373	988	126	12 486
Rovaniemi	11 672	808	164	12 644
Mikkeli	11 672	838	166	12 677
Kotka	11 672	898	130	12 700
Kokkola	11 822	898	115	12 834

Taulukko 6.2 Yhteenveto esimerkkiperheen kunnittain määräytyvistä veroista vuonna 2008.

Kuva 6.4 havainnollistaa, että Kokkolassa esimerkkiperhe maksaa vuodessa veroja 1 525 euroa helsinkiläisperhettä enemmän. Ero on kasvanut edellisestä vuodesta selvästi, sillä Kokkola on nostanut kunnallisveroprosenttiaan kun taas Helsingissä kunnallisvero on pysynyt ennallaan. Myös muut kunnallisverotusta kuluvana vuonna kiristäneet kunnat eli Kotka, Mikkeli ja Rovaniemi, nousivat vertailukaupunkien huippuverottajiin. Aikaisempien vuosien kireät verottajat, Seinäjoki, Lahti, Kajaani ja Joensuu ovat parantaneet siten verovertailussa asemiaan. Ne sijoittuvat kuitenkin yhä kärjen tuntumaan. Seuraavan verorasitukseltaan varsin kireän ryhmän muodostavat Kuopio, Vaasa ja Porvoo. Turku on verorasitukseltaan toiseksi edullisin kaupunki. Siellä esimerkkiperhe maksaa veroja 196 euroa enemmän kuin Helsingissä. Muita lievemman kunnittain määräytyvän verotuksen kaupungeja ovat Hämeenlinna, Oulu, Tampere ja Pori.

Kuva 6.4 Esimerkkiperheen kunnittain määräytyvien verojen ero Helsinkiin vuonna 2008.

Kuva 6.5 Keskituloisen palkansaajaperheen maksamat kunnittain määräytyvät verot yhteensä vuonna 2008.

7 Lopuksi

Kuntien tehtäväkenttä on laaja, minkä vuoksi myös kuntien verotusoikeus on laajaa. Kuntaverot kattavatkin reilun viidenneksen kaikista Suomessa perityistä veroista. Suomessa kuten monissa muissakin maissa kunnat ovat erityisesti merkittäviä tuloverottajia. Kuluvana vuonna jo yli puolet keskituloisen palkansaajan maksamista tuloveroista osoitettiin kunnille. Sen lisäksi kunnat saavat huomattavan osuuden yhteisöveron tuotosta sekä ne keräävät muun muassa kiinteistöveroja ja erilaisia asiakasmaksuja. Kuntien tulopohjaa tasataan voimakkaasti myös valtionosuuksilla.

Kunnallisveroilla on suuri merkitys yksittäisten kuntalaisten rahankäytön kannalta. Selvityksessä havaittiin, että keskituloisen palkansaajaperheen kunnittain määräytyvien verojen ero voi nousta yli 1 500 euroon vuodessa asuinkunnasta riippuen. Esimerkkikaupungeista kireintä kunnittainen verotus on Kokkolassa ja keveintä Helsingissä.

Kuntien velvoitteisiin, taloudellisen aseman tasapainoon ja tulevaisuuden haasteisiin on kiinnitetty viime vuosina runsaasti huomiota. Järein toimenpide on parhaillaan etenevä kunta- ja palvelurakennemuutos, jolla pyritään monin eri keinoin mahdollistamaan kuntien palveluiden toimivuus ja saatavuus myös tulevaisuudessa. Samalla hyvä taloustilanne on vahvistanut kuntien rahoitusasemaa, minkä lisäksi kunnille on ohjattu lisärahaa erilaisten kompensatioiden ja valtionosuuspäätösten myötä. Tästä huolimatta kunnallisveroprosenttiaan kiristävien kuntien lukumäärä nousi kuluvana vuonna lähelle historiallista ennätystä. Kuntien veronkorotukset kohdistuvat lisäksi toistuvasti sellaisille alueille, joissa veroprosentit ovat jo ennestään korkeita.

Kuntatalouden kohtalonkysymys liittyy menojen kurissapitämiseen, erityisesti suurissa kunnissa. Menokehitykseen voidaan vaikuttaa usealla tavalla. Monissa tapauksissa tehokkain vaikuttamiskeino on raha. Käynnissä oleva kuntien valtionosuusjärjestelmän kehittäminen ei ole riittävä toimenpide. Keskeistä olisikin luoda kuntien rahoitusjärjestelmään pikaisesti sellaisia kannustimia, jotka palkitsevat tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti toimivaa kuntaa. Vastaavasti rahojen tehottomalle käytölle tulisi luoda sanktioita. Tässä työssä tilastotietojen monipuolistaminen ja yhdenmukaistaminen kuntien menojen käytöstä olisi ensiarvoisen tärkeää. Samalla kuntien palvelurakenteiden uudistamisen on jatkuttava entistä rohkeammin.

8 Lähteet

KAARLELA, PÄIVI (2002). Kuntien verot Suomen maakunnissa 2002. Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2002. Verotietoa 32. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA, JAANA (2003). Ei enää kuntien kukkarosta. Veronkevennysmalli myös pienituloisille - valtion varoista. Muistio 8.4.2003, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEPPÄLEHTO, JENNI (2004). Naapurialueiden vaikutus veroprosentin määräytymisessä paikallistasolla. VATT-keskustelualoitteita 333. Helsinki 2004.

LYYTIKÄINEN, TEEMU (2007). The effect of three-rate property taxation on housing construction. VATT-keskustelualoitteita 419. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. Helsinki 2007.

PERUSPALVELUBUDJETTITARKASTELU 13.9.2007.

PERUSPALVELUOHJELMA 2008–2011. Peruspalveluohjelmaa valmisteleva ministeriryhmä 25.5.2007.

OECD (2007). "Towards Better Measurement of Government". OECD Working Papers on Public Governance 2007/1. OECD Publishing.

OKSANEN, JENNI (2004) Kuntien verot Suomen maakunnissa 2004. Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2004. Verotietoa 38. Veronmaksajain Keskusliitto.

OKSANEN, JENNI (2006) Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006. Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. Verotietoa 47. Veronmaksajain Keskusliitto.

PUNAKALLIO, MINNA (2006). Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007. Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. Verotietoa 49. Veronmaksajain Keskusliitto.

RIIHIMÄKI, ELISA (2000). Kuntien verot Suomen maakunnissa. Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa. Verotietoa 21. Veronmaksajain Keskusliitto.

SISÄASIAINMINISTERIÖ (2006). Kuntien rahoitusjärjestelmän arviointi. Sisäasiainministeriön julkaisuja 52/2006.

VALTION TALOUSARVIOESITYS 2008. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2008. Helsinki 2007.

VEROHALLITUS (2007). Vuoden 2006 verotilaston ennakkotiedot.

Palkansaajan tuloveroperusteita vuosina 1992-2008

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Palkansaajan työeläkemaksu	0,0 %	3,0 %	3,0 %	4,0 %	4,3 %	4,5 %	4,7 %	4,7 %	4,7 %	4,5 %	4,4 %	4,6 %	4,6 %	4,6 %	4,3 %	4,3 %	4,1 %
" , yli 53-vuotias palkansaaja														5,8 %	5,4 %	5,4 %	5,2 %
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	0,00 %	0,20 %	1,87 %	1,87 %	1,50 %	1,50 %	1,40 %	1,35 %	1,00 %	0,70 %	0,40 %	0,20 %	0,25 %	0,50 %	0,58 %	0,58 %	0,34 %
Tulonhankkimisvähennys, osuus tulosta	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	-	-	-	-	-	-	-	-
" , enimmäismäärä, €	353	353	353	252	252	303	303	353	404	454	460	590	620	620	620	620	620
Työmatkakustannusten omavastuu, €	336	336	336	420	420	420	505	505	505	505	500	500	500	500	500	500	500
" , enimmäismäärä, €	2691	2691	2691	2691	2691	2691	3364	3868	4709	4709	4700	4700	4700	4700	4700	7000	7000
Työasuntovähennys, enimmäismäärä €/kk																	250
Yksinhuoltajavähennys kunnallisverotuksessa, €	2 102	2 102															
Lapsivähennys kunnallisverotuksessa € per/lapsi	1 766	1 766															
Lapsenhoitovähennys valtionverotuksessa, € (3-7 v lapsi)	2 220	1 413															
Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys, alaraja €	3 364	3 364	3 364	3 364	3 364	2 523	2 523	2 523	2 523	2 523	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
" , osuus alarajan ylittävistä tulosta	10 %	10 %	5 %	5 %	5 %	20 %	20 %	20 %	20 %	35 %	35 %	40 %	47 %	49 %	49 %	49 %	51 %
" , 2. nousu											7230	7230	7230	7230	7230	7230	7230
" , osuus 2. nousun ylittävistä tulosta											10 %	14 %	23 %	26 %	26 %	26 %	28 %
" , enimmäismäärä €	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	925,0	925,0	1 446,4	1 648,2	1 648,2	2 140	2 550	3 550	3 850	3 850	3 250	3 570
" , yläraja €	10 091	10 091	13 455	13 455	13 455	7 232	7 232	12 614	12 614	12 614	12 600	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000
" , alenema ylärajan ylittävistä tuloista	10,0 %	10,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	2,0 %	2,0 %	3,0 %	3,5 %	3,5 %	3,5 %	3,5 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,5 %
Valtionverotuksen ansiotulovähennys, alaraja €															2 500	2 500	2 500
" , osuus alarajan ylittävistä tulosta															1,5 %	3,6 %	3,6 %
" , enimmäismäärä €															157	400	400
" , yläraja €															33 000	33 000	33 000
" , alenema ylärajan ylittävistä tuloista															0,45 %	0,90 %	0,90 %
Kunnallisverotuksen perusvähennys, enimmäismäärä €	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480
" , alenema enimmäismäärän ylittävistä tuloista	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %
Keskimääräinen kunnallisveroprosentti	16,88 %	17,20 %	17,52 %	17,53 %	17,51 %	17,43 %	17,54 %	17,62 %	17,67 %	17,67 %	17,78 %	18,03 %	18,03 %	18,29 %	18,39 %	18,45 %	18,55 %
Sairausvakuutusmaksut																	
Sairausvakuutusmaksu	2,2 %	1,9 %	1,9 %	1,9 %	1,9 %	1,9 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %			
" , korotetun maksun tuloja, €	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455									
" , maksun korotus tuloajan ylittävistä tuloista	1,50 %	1,50 %	1,90 %	1,90 %	1,45 %	0,45 %	0,45 %										
Sairaanhoitomaksu															1,33 %	1,28 %	1,24 %
Päivärahamaksu															0,77 %	0,75 %	0,67 %
Kansaneläkevakuutusmaksu	3,05 %	1,80 %	1,55 %	0,55 %													
Keskimääräinen kirkollisveroprosentti	1,28 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,33 %	1,33 %	1,33 %	1,33 %

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Palkansaajan tuloveroperusteita vuosina 1992-2008

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2007
Korkovähennys (vuoteen 1992)																	
euomääräinen omavastuu	252,3																
vähennyskelpoinen osuus omavastuun ylittävistä koroista	75 %																
enimmäismäärä, yksinäinen €	3 363,8																
enimmäismäärä, puoliset €	4 372,9																
lapsikorotus (enintään kahdesta lapsesta)	672,8																
muun kuin asunovelan koroista enintään, yksinäinen	588,7																
muun kuin asunovelan koroista enintään, puoliset	1 009,1																
Alijäämähyvitys (vuodesta 1993)																	
hyvitys verosta (=pääomatulojen veroprosentti)		25 %	25 %	25 %	28 %	28 %	28 %	28 %	29 %	29 %	29 %	29 %	29 %	28 %	28 %	28 %	28 %
kulutusluottojen koroista enintään	168,2	84,1															
hyvityksen enimmäismäärä	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400
lapsikorotus (enintään kahdesta lapsesta)	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	350	350	350	400	400	400	400
alijäämähyvitys ensiasunnon koroista	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %
Ylimääräinen korkovähennys verosta, osuus vuoden 1992 koroista	17,5 %	15,0 %	12,5 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %									

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Kuntien tulo- ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2008

Lähde: Kuntaliitto

Kuntaliitos merkitty kursivilla

Maakunta	Kunta	Tulovero- prosentti	Yleinen kiinteistö- vero- prosentti	Vakituisen asuinra- kennuksen kiinteistöve- roprosentti	Vapaa-ajan asunnon kiinteistöve- roprosentti
Koko maa keskimäärin		18,55	0,74	0,29	0,88
Uusimaa keskimäärin		17,90	0,69	0,25	0,90
	Espos	17,50	0,50	0,22	0,70
	Hanko	18,75	0,70	0,25	0,85
	Helsinki	17,50	0,70	0,22	0,70
	Hyvinkää	18,50	0,85	0,25	0,85
	Inkoo	19,25	0,65	0,30	0,90
	Järvenpää	18,25	0,80	0,25	0,75
	Karjaa	21,00	1,00	0,25	1,00
	Karjalohja	19,25	0,75	0,35	0,95
	Karkkila	19,75	0,75	0,30	0,90
	Kauniainen	16,00	0,50	0,22	0,50
	Kerava	18,00	0,80	0,25	0,75
	Kirkkonummi	18,25	0,67	0,22	0,82
	Lohja	19,00	0,70	0,30	0,80
	Mäntsälä	19,50	0,80	0,40	0,90
	Nummi-Pusula	20,00	1,00	0,50	1,00
	Nurmijärvi	18,75	0,65	0,25	0,75
	Pohja	21,00	1,00	0,25	1,00
	Pornainen	19,50	0,75	0,36	0,96
	Sammatti	19,00	1,00	0,50	1,00
	Siuntio	19,75	0,80	0,35	0,95
	Tammisaari	19,75	1,00	0,25	1,00
	Tuusula	18,00	0,65	0,25	0,65
	Vantaa	18,50	0,90	0,30	0,90
	Vihti	19,25	0,75	0,30	0,90
Itä-Uusimaa keskimäärin		18,87	0,71	0,27	0,86
	Askola	18,75	0,50	0,22	0,72
	Lapinjärvi	19,00	0,60	0,30	0,85
	Liljendal	19,00	0,50	0,30	0,90
	Loviisa	19,50	0,70	0,30	0,85
	Myrskylä	19,50	0,60	0,35	0,90
	Pernaja	19,00	0,70	0,30	0,90
	Porvoo	18,75	0,70	0,25	0,80
	Pukkila	19,50	0,75	0,35	0,95
	Ruotsinpyhtää	19,75	0,65	0,35	0,90
	Sipoo	18,75	0,80	0,30	0,90
Varsinais-Suomi keskimäärin		18,23	0,74	0,27	0,90
	Alastaro	19,50	0,70	0,30	0,72
	Askainen	19,50	0,80	0,30	0,90
	Aura	18,75	0,70	0,28	0,88
	Dragsfjärd	19,00	0,80	0,30	0,90
	Halikko	18,50	0,60	0,25	0,84
	Houtskari	18,50	1,00	0,22	1,00
	Iniö	18,00	0,90	0,22	0,90
	Kaarina	18,00	0,55	0,25	0,70
	Kemiö	19,00	1,00	0,22	1,00
	Kiikala	18,50	0,50	0,22	0,82
	Kisko	19,00	0,60	0,25	0,85
	Korppoo	19,50	1,00	0,22	1,00
	Koski Tl	18,50	0,50	0,22	0,60

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Tulovero- prosentti	Yleinen kiinteistö- vero- prosentti	Vakituisen asuinra- kennuksen kiinteistöve-	Vapaa-ajan asunnon kiinteistöve- roprosentti
	Kustavi	19,25	0,90	0,38	0,98
	Kuusjoki	18,50	0,50	0,25	0,75
	Laitila	19,75	0,74	0,29	0,86
	Lemu	19,00	0,50	0,22	0,75
	Lieto	18,50	0,75	0,26	0,86
	Loimaa	19,00	0,70	0,30	0,80
	Marttila	18,50	0,50	0,22	0,72
	Masku	16,50	0,50	0,22	0,72
	Mellilä	19,50	0,50	0,22	0,80
	Merimasku	17,50	0,75	0,30	0,80
	Muurla	17,75	0,50	0,22	0,65
	Mynämäki	19,00	0,60	0,30	0,90
	Naantali	16,50	0,57	0,25	0,85
	Nauvo	19,50	1,00	0,25	1,00
	Nousiainen	18,25	0,50	0,25	0,80
	Oripää	18,50	0,60	0,28	0,85
	Paimio	18,75	0,50	0,22	0,70
	Parainen	19,50	1,00	0,22	1,00
	Perniö	19,75	0,70	0,25	0,85
	Pertteli	19,25	0,65	0,30	0,90
	Piikkiö	19,50	0,55	0,25	0,85
	Pyhäranta	19,50	1,00	0,30	0,90
	Pöytyä	18,50	0,60	0,22	0,60
	Raisio	17,50	0,65	0,22	0,50
	Rusko	17,50	0,50	0,22	0,50
	Rymättylä	18,75	0,80	0,35	0,95
	Salo	17,50	0,60	0,22	0,50
	Sauvo	19,50	0,70	0,35	0,95
	Somero	18,50	0,50	0,30	0,80
	Suomusjärvi	18,75	0,60	0,35	0,95
	Särkisalo	17,75	0,60	0,30	0,90
	Taivassalo	19,50	0,90	0,38	0,98
	Tarvasjoki	19,00	0,60	0,25	0,60
	Turku	18,00	0,80	0,28	0,70
	Uusikaupunki	19,25	0,80	0,35	0,95
	Vahto	19,00	0,50	0,25	0,85
	Vehmaa	19,50	0,80	0,40	0,95
	Velkua	17,50	1,00	0,22	1,00
	Västanfjärd	19,00	1,00	0,22	1,00
	Yläne	19,50	0,72	0,30	0,90
Satakunta keskimäärin		18,50	0,65	0,25	0,81
	Eura	19,00	0,60	0,26	0,86
	Eurajoki	18,00	0,50	0,22	0,80
	Harjavalta	18,75	0,85	0,27	0,87
	Honkajoki	19,75	0,75	0,30	0,90
	Huittinen	19,75	0,70	0,28	0,80
	Jämijärvi	19,75	0,50	0,25	0,75
	Kankaanpää	19,00	0,70	0,30	0,90
	Karvia	19,00	0,50	0,22	0,80
	Kiikoinen	18,00	0,60	0,25	0,75
	Kiukainen	19,00	0,50	0,22	0,60
	Kokemäki	19,50	0,75	0,29	0,87
	Köyliö	19,00	0,60	0,27	0,80
	Lappi	19,00	0,60	0,25	0,80
	Lavia	20,00	0,60	0,30	0,80
	Luvia	18,00	0,68	0,26	0,80
	Merikarvia	19,50	0,70	0,22	0,82
	Nakkila	19,25	0,75	0,27	0,80
	Noormarkku	19,50	0,75	0,27	0,87

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Tulovero- prosentti	Yleinen kiinteistö- vero- prosentti	Vakituisen asuinra- kennuksen kiinteistöve-	Vapaa-ajan asunnon kiinteistöve- roprosentti
	Pomarkku	19,75	0,65	0,27	0,87
	Pori	18,00	0,61	0,23	0,70
	Rauma	18,00	0,68	0,24	0,75
	Siikainen	20,00	0,60	0,32	0,92
	Säkylä	19,50	0,65	0,26	0,85
	Uvila	18,50	0,60	0,22	0,82
	Vampula	19,50	0,50	0,35	0,80
Kanta-Häme keskimäärin		18,73	0,72	0,29	0,82
	Forssa	19,50	0,70	0,30	0,80
	Hattula	17,75	0,55	0,22	0,60
	Hauho	19,50	0,60	0,35	0,90
	Hausjärvi	19,50	0,75	0,33	0,75
	Humppila	19,75	0,60	0,30	0,70
	Hämeenlinna	18,00	0,74	0,28	0,75
	Janakkala	19,00	0,70	0,30	0,80
	Jokioinen	19,50	0,65	0,30	0,85
	Kalvola	19,00	0,75	0,30	0,90
	Lammi	19,50	0,60	0,25	0,85
	Loppi	19,25	0,70	0,40	0,90
	Renko	19,00	0,70	0,25	0,75
	Riihimäki	19,00	0,80	0,27	0,80
	Tammela	18,50	0,65	0,25	0,85
	Tuulos	19,00	0,65	0,30	0,85
	Ypäjä	18,50	0,70	0,30	0,70
Pirkanmaa keskimäärin		18,59	0,74	0,30	0,88
	Akaa	19,75	0,75	0,30	0,90
	Hämeenkyrö	19,00	0,80	0,30	0,90
	Ikaalinen	19,75	0,90	0,35	0,95
	Juupajoki	19,00	0,90	0,30	0,90
	Kangasala	19,00	0,70	0,28	0,88
	Kihniö	19,75	0,75	0,30	0,90
	Kuhmalampi	19,50	0,60	0,35	0,90
	Kuru	19,75	0,75	0,35	0,95
	Kylmäkoski	20,50	0,75	0,35	0,90
	Lempäälä	19,00	0,75	0,26	0,80
	Mouhijärvi	20,50	0,75	0,35	0,95
	Mänttä	20,50	0,90	0,35	0,95
	Nokia	18,00	0,80	0,30	0,80
	Orivesi	19,50	0,70	0,35	0,85
	Parkano	20,50	0,90	0,35	0,95
	Pirkkala	19,00	0,75	0,30	0,80
	Punkalaidun	19,00	0,60	0,30	0,80
	Pälkäne	19,00	0,70	0,30	0,90
	Ruovesi	19,50	0,70	0,37	0,97
	Tampere	18,00	0,75	0,30	0,80
	Urjala	20,50	0,75	0,30	0,90
	Valkeakoski	18,75	0,70	0,25	0,80
	Vammala	19,00	0,55	0,28	0,88
	Vesilahti	19,50	0,60	0,26	0,80
	Vilppula	20,00	0,90	0,35	0,95
	Virrat	19,00	0,65	0,30	0,90
	Ylöjärvi	19,00	0,70	0,30	0,80
	Äetsä	19,50	0,50	0,25	0,70
Päijät-Häme keskimäärin		19,05	0,79	0,34	0,86
	Artjärvi	19,50	0,60	0,40	1,00
	Asikkala	19,00	0,60	0,27	0,87
	Hartola	20,50	0,80	0,40	0,90
	Heinola	19,00	0,76	0,32	0,83
	Hollola	19,00	0,75	0,30	0,90

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Tulovero- prosentti	Yleinen kiinteistö- vero- prosentti	Vakituisen asuinra- kennuksen kiinteistöve-	Vapaa-ajan asunnon kiinteistöve- roprosentti
	Hämeenkoski	18,75	0,60	0,35	0,85
	Kärkölä	19,00	1,00	0,25	0,85
	Lahti	19,00	0,80	0,35	0,80
	Nastola	19,00	1,00	0,40	1,00
	Orimattila	19,50	0,75	0,40	0,95
	Padasjoki	18,50	0,50	0,22	0,70
	Sysmä	19,00	0,80	0,40	0,90
Kymenlaakso keskimäärin		19,20	0,91	0,33	0,92
	Anjalankoski	19,00	0,75	0,30	0,90
	Elimäki	19,00	0,60	0,35	0,70
	Hamina	19,50	0,95	0,30	0,90
	Iitti	18,50	0,60	0,35	0,95
	Jaala	19,00	0,70	0,40	1,00
	Kotka	19,50	1,00	0,35	0,85
	Kouvola	19,00	0,95	0,30	0,87
	Kuusankoski	19,00	1,00	0,35	0,95
	Miehikkälä	18,25	0,70	0,35	0,95
	Pyhtää	19,00	0,75	0,30	0,90
	Valkeala	19,00	0,70	0,30	0,90
	Virolahti	19,50	0,85	0,30	0,85
Etelä-Karjala keskimäärin		18,55	0,91	0,23	0,83
	Imatra	18,75	1,00	0,22	0,70
	Joutseno	19,00	1,00	0,22	0,80
	Lappeenranta	18,75	1,00	0,22	0,80
	Lemi	19,00	0,54	0,26	0,76
	Luumäki	17,00	0,60	0,22	0,70
	Parikkala	17,50	0,60	0,25	0,85
	Rautjärvi	18,00	0,65	0,30	0,90
	Ruokolahti	17,00	0,60	0,30	0,90
	Savitaipale	18,50	0,60	0,35	0,90
	Suomenniemi	19,00	0,70	0,35	0,95
	Taipalsaari	18,00	0,50	0,22	0,80
	Ylämaa	19,50	0,60	0,25	0,85
Etelä-Savo keskimäärin		19,50	0,80	0,35	0,89
	Enonkoski	19,75	0,75	0,35	0,90
	Heinävesi	19,50	0,70	0,30	0,90
	Hirvensalmi	19,00	0,80	0,35	0,90
	Joroinen	18,00	0,65	0,25	0,75
	Juva	19,00	0,80	0,33	0,93
	Kangasniemi	19,00	0,50	0,30	0,90
	Kerimäki	20,25	0,70	0,30	0,90
	Mikkeli	19,50	0,90	0,42	0,90
	Mäntyharju	19,00	0,70	0,30	0,90
	Pertunmaa	20,00	0,60	0,35	0,95
	Pieksämäki	19,00	0,70	0,35	0,80
	Punkaharju	19,50	0,60	0,30	0,90
	Puumala	20,00	0,70	0,32	0,90
	Rantasalmi	19,50	0,70	0,30	0,88
	Ristiina	19,50	0,80	0,40	0,95
	Savonlinna	20,25	0,90	0,30	0,90
	Savonranta	19,75	0,70	0,30	0,90
	Sulkava	19,75	0,70	0,30	0,85
Pohjois-Savo keskimäärin		18,92	0,89	0,40	0,89
	Iisalmi	19,00	0,90	0,40	0,80
	Juankoski	19,50	0,70	0,45	1,00
	Kaavi	19,50	0,70	0,40	0,90
	Karttula	19,50	0,80	0,50	1,00
	Keitele	18,50	0,70	0,35	0,90
	Kiuruvesi	19,25	0,70	0,40	0,80

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Tulovero- prosentti	Yleinen kiinteistö- vero- prosentti	Vakituisen asuinra- kennuksen kiinteistöve-	Vapaa-ajan asunnon kiinteistöve- roprosentti
	Kuopio	18,75	1,00	0,43	0,90
	Lapinlahti	18,50	0,65	0,30	0,80
	Leppävirta	18,50	0,83	0,33	0,86
	Maaninka	19,00	0,70	0,40	0,90
	Nilsinä	19,50	0,65	0,40	0,90
	Pielavesi	19,25	0,70	0,40	0,85
	Rautalampi	19,50	0,80	0,45	0,90
	Rautavaara	20,00	0,65	0,40	0,90
	Siilinjärvi	18,75	0,85	0,40	0,90
	Sonkajärvi	19,00	0,55	0,35	0,80
	Suonenjoki	19,50	0,75	0,45	0,90
	Tervo	19,75	0,65	0,38	0,90
	Tuusniemi	19,00	0,60	0,40	0,90
	Varkaus	19,00	0,90	0,35	0,95
	Varpaisjärvi	19,00	0,70	0,40	0,80
	Vesanto	20,00	0,90	0,45	0,95
	Vieremä	19,00	0,75	0,30	0,80
Pohjois-Karjala keskimäärin		19,25	0,80	0,35	0,80
	Eno	19,75	1,00	0,40	1,00
	Ilomantsi	19,25	0,65	0,35	0,90
	Joensuu	19,00	0,90	0,40	0,90
	Juuka	19,25	0,50	0,22	0,50
	Kesälahti	19,50	0,75	0,35	0,85
	Kitee	19,50	0,65	0,30	0,80
	Kontiolahti	19,00	0,75	0,30	0,90
	Lieksa	19,50	0,67	0,27	0,75
	Liperi	19,50	0,75	0,40	0,90
	Nurmes	19,50	0,70	0,35	0,70
	Outokumpu	19,50	0,75	0,30	0,90
	Polvijärvi	19,00	0,50	0,25	0,70
	Pyhäselkä	19,75	0,75	0,35	0,75
	Rääkkylä	19,50	0,65	0,30	0,80
	Tohmajärvi	19,50	0,65	0,30	0,80
	Valtimo	18,75	0,60	0,30	0,75
Keski-Suomi keskimäärin		18,94	0,90	0,32	0,88
	Hankasalmi	20,00	0,75	0,30	0,85
	Joutsa	19,00	0,65	0,30	0,90
	Jyväskylän mlk	18,50	0,98	0,31	0,90
	Jyväskylän mlk	19,00	1,00	0,35	0,90
	Jämsä	19,00	0,80	0,30	0,82
	Jämsänkoski	19,00	0,80	0,30	0,82
	Kannonkoski	19,00	0,60	0,25	0,80
	Karstula	18,50	0,55	0,25	0,75
	Keuruu	19,75	0,90	0,35	0,95
	Kinnula	19,00	0,60	0,22	0,80
	Kivijärvi	19,00	0,85	0,30	0,90
	Konnevesi	19,00	0,80	0,30	0,90
	Korpilahti	20,00	0,80	0,35	0,95
	Kuhmoinen	19,00	0,80	0,40	1,00
	Kyyjärvi	19,00	0,65	0,30	0,80
	Laukaa	19,00	0,90	0,30	0,90
	Luhanka	19,00	0,65	0,30	0,90
	Multia	19,00	0,75	0,30	0,80
	Muurame	18,50	0,75	0,30	0,85
	Petäjävesi	19,25	0,65	0,33	0,80
	Pihtipudas	19,00	0,60	0,40	0,90
	Pylkönmäki	18,50	0,55	0,25	0,75
	Saarijärvi	19,75	0,75	0,30	0,90
	Toivakka	19,00	0,70	0,30	0,90

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Tulovero- prosentti	Yleinen kiinteistö- vero- prosentti	Vakituisen asuinra- kennuksen kiinteistöve-	Vapaa-ajan asunnon kiinteistöve- roprosentti
	Uurainen	19,00	0,50	0,22	0,82
	Viitasaari	19,00	0,70	0,40	0,90
	Äänekoski	19,75	0,90	0,35	0,95
Etelä-Pohjanmaa keskimäärin		19,31	0,81	0,32	0,86
	Alahärmä	20,50	0,80	0,40	0,60
	Alajärvi	19,50	0,77	0,32	0,90
	Alavus	19,25	0,70	0,30	0,90
	Evijärvi	20,00	0,80	0,45	0,95
	Ilmajoki	19,00	0,60	0,30	0,75
	Isojoki	19,75	0,60	0,28	0,70
	Jalasjärvi	19,50	0,60	0,30	0,80
	Jurva	19,50	0,60	0,35	0,60
	Karjajoki	19,50	0,70	0,30	0,70
	Kauhajoki	19,50	0,65	0,30	0,80
	Kauhava	19,50	0,70	0,35	0,90
	Kortesjärvi	19,50	0,55	0,35	0,85
	Kuortane	19,50	0,60	0,35	0,95
	Kurikka	18,00	0,50	0,30	0,70
	Lappajärvi	19,75	0,60	0,40	1,00
	Lapua	19,50	0,70	0,30	0,70
	Lehtimäki	20,00	0,70	0,40	0,95
	Nurmo	19,00	1,00	0,30	0,70
	Seinäjoki	19,00	1,00	0,30	0,70
	Soini	20,00	0,70	0,40	1,00
	Teuva	19,25	0,60	0,30	0,60
	Töysä	19,25	0,80	0,25	0,85
	Vimpeli	19,75	0,50	0,30	0,80
	Ylihärmä	19,50	0,70	0,40	0,60
	Ylistaro	19,50	1,00	0,30	0,70
	Ähtäri	20,75	1,00	0,40	0,95
Pohjanmaa keskimäärin		19,15	0,82	0,29	0,93
	Isokyrö	19,75	0,65	0,30	0,70
	Kaskinen	17,75	0,70	0,22	0,82
	Korsnäs	19,75	0,70	0,45	1,00
	Kristiinankaupunki	20,00	0,60	0,30	0,90
	Kruunupyö	19,50	0,60	0,35	0,95
	Laihia	19,50	0,65	0,30	0,65
	Luoto	18,50	0,70	0,30	0,90
	Maalahti	19,75	0,50	0,40	1,00
	Mustasaari	18,75	0,60	0,30	0,90
	Närpiö	19,50	0,50	0,35	0,95
	Oravainen	20,00	0,60	0,40	1,00
	Pedersören kunta	19,00	0,60	0,35	0,95
	Pietarsaari	19,25	0,90	0,27	0,87
	Uusikaarlepyy	19,00	0,70	0,30	0,90
	Vaasa	19,00	1,00	0,25	1,00
	Vähäkyrö	19,75	0,73	0,28	0,84
	Vöyri-Maksamaa	18,75	0,55	0,25	0,85
Keski-Pohjanmaa keskimäärin		19,72	0,84	0,32	0,92
	Halsua	19,75	0,70	0,40	0,95
	Himanka	20,50	0,70	0,30	0,85
	Kannus	19,50	0,84	0,33	0,87
	Kaustinen	19,50	0,70	0,35	0,85
	Kokkola	19,75	0,90	0,30	0,95
	Kälviä	19,75	0,80	0,35	0,95
	Lestijärvi	19,50	0,50	0,40	0,90
	Lohtaja	19,75	0,65	0,35	0,95
	Perho	19,50	0,55	0,35	0,85
	Toholampi	19,75	0,60	0,40	0,90

VERONMAKSajat

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Tulovero- prosentti	Yleinen kiinteistö- vero- prosentti	Vakituisen asuinra- kennuksen kiinteistöve-	Vapaa-ajan asunnon kiinteistöve- roprosentti
	Ullava	20,00	0,75	0,32	0,92
	Veteli	19,50	0,70	0,35	0,85
Pohjois-Pohjanmaa keskimäärin		18,90	0,66	0,29	0,86
	Alavieska	20,00	0,75	0,35	0,90
	Haapajärvi	20,00	0,75	0,40	0,70
	Haapavesi	20,00	0,65	0,35	0,80
	Hailuoto	19,25	1,00	0,29	1,00
	Haukipudas	19,75	0,75	0,35	0,95
	Ii	19,75	0,80	0,32	0,88
	Kalajoki	18,50	0,60	0,30	0,80
	Kempele	18,50	0,70	0,27	0,70
	Kestilä	21,00	0,75	0,40	0,95
	Kiiminki	19,00	0,74	0,29	0,86
	Kuusamo	18,75	0,75	0,40	0,85
	Kärsämäki	20,50	0,73	0,30	0,84
	Liminka	19,00	0,50	0,22	0,50
	Lumijoki	19,75	0,60	0,30	0,90
	Merijärvi	19,50	0,65	0,30	0,80
	Muhos	19,50	0,70	0,32	0,85
	Nivala	19,75	0,85	0,35	0,95
	Oulainen	21,00	0,90	0,45	1,00
	Oulu	18,00	0,60	0,22	0,60
	Oulunsalo	19,00	0,74	0,29	0,86
	Piippola	19,75	0,90	0,40	1,00
	Pudasjärvi	19,00	0,75	0,29	0,87
	Pulkkila	19,75	0,63	0,30	0,79
	Pyhäjoki	19,75	0,72	0,27	0,83
	Pyhäjärvi	19,75	0,70	0,45	0,90
	Pyhäntä	19,75	0,65	0,40	1,00
	Raahe	19,75	0,60	0,28	0,80
	Rantsila	21,00	0,90	0,40	1,00
	Reisjärvi	20,00	0,60	0,40	0,80
	Sievi	20,50	0,75	0,35	0,90
	Siikajoki	19,50	0,75	0,35	0,95
	Taivalkoski	19,75	0,70	0,35	0,90
	Tyrnävä	19,00	0,63	0,27	0,82
	Utajärvi	19,50	0,75	0,35	0,85
	Vihanti	20,50	0,60	0,30	0,80
	Yli-Ii	20,00	1,00	0,50	1,00
	Ylikiminki	19,00	0,60	0,25	0,80
	Ylivieska	20,25	0,90	0,45	1,00
Kainuu keskimäärin		19,20	0,85	0,34	0,88
	Hyrnsalmi	19,75	0,80	0,35	0,85
	Kajaani	19,00	0,90	0,35	0,95
	Kuhmo	19,75	0,75	0,30	0,80
	Paltamo	19,75	0,70	0,40	1,00
	Puolanka	20,25	1,00	0,50	1,00
	Ristijärvi	19,50	0,90	0,30	0,90
	Sotkamo	19,00	0,80	0,30	0,80
	Suomussalmi	19,00	0,80	0,30	0,80
	Vaala	19,50	0,80	0,40	0,90

VERONMAKSAJAT

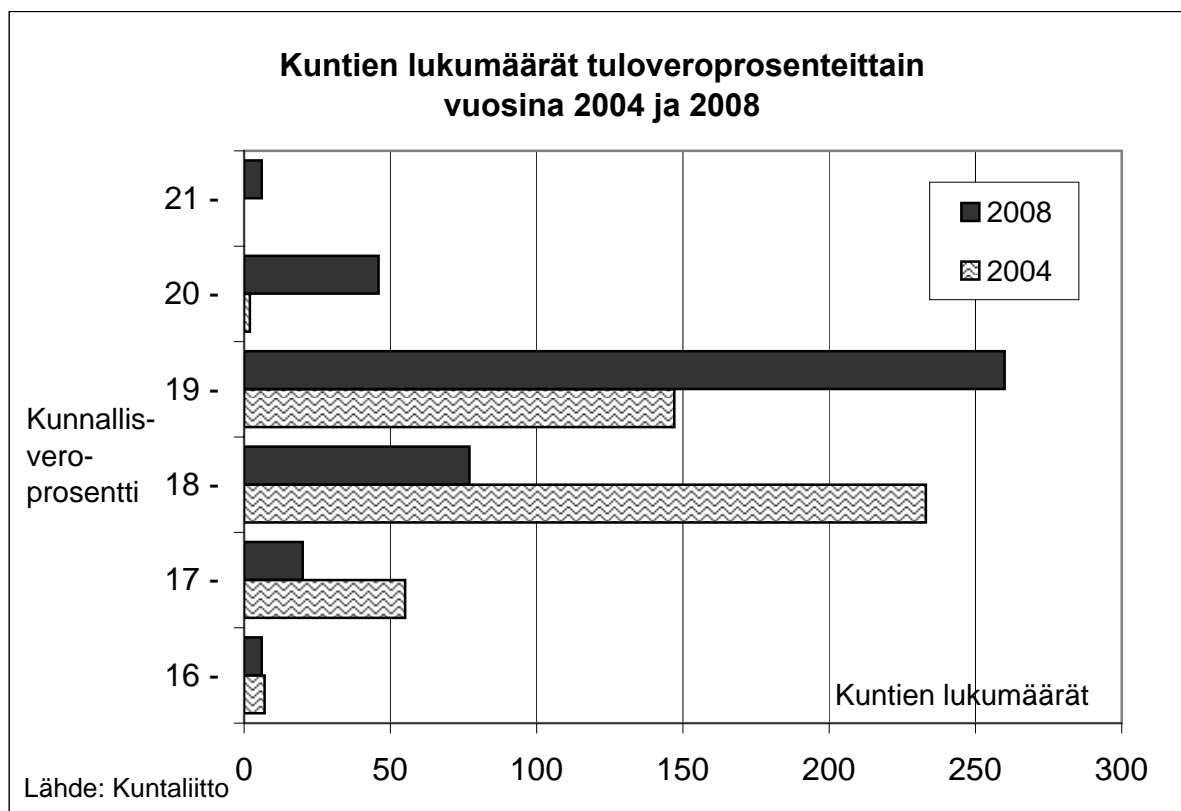
30.1.2008

Maakunta	Kunta	Tulovero- prosentti	Yleinen kiinteistö- vero- prosentti	Vakituisen asuinra- kennuksen kiinteistöve-	Vapaa-ajan asunnon kiinteistöve- roprosentti
Lappi keskimäärin		19,83	0,91	0,36	0,94
	Enontekiö	20,00	0,80	0,40	1,00
	Inari	19,00	0,80	0,40	1,00
	Kemi	20,75	1,00	0,40	1,00
	Kemijärvi	19,50	0,90	0,30	0,90
	Keminmaa	20,75	0,90	0,35	0,90
	Kittilä	19,00	0,80	0,35	0,95
	Kolari	20,00	0,85	0,40	1,00
	Muonio	20,50	0,75	0,30	0,90
	Pelkosenniemi	21,00	0,90	0,35	0,95
	Pello	19,75	0,70	0,30	0,80
	Posio	19,50	0,65	0,35	0,85
	Ranua	19,25	0,75	0,30	0,85
	Rovaniemi	19,50	1,00	0,40	1,00
	Salla	19,50	0,85	0,40	0,90
	Savukoski	20,00	0,80	0,30	0,80
	Simo	20,75	0,80	0,33	0,81
	Sodankylä	19,50	0,90	0,30	0,90
	Tervola	19,50	0,80	0,30	0,80
	Tornio	20,00	0,90	0,33	0,90
	Utsjoki	20,50	0,85	0,50	1,00
	Ylitornio	19,25	0,60	0,25	0,85
Ahvenanmaa keskimäärin		16,78	0,28	0,01	0,90
	Brändö	17,00	0,00	0,00	0,90
	Eckerö	18,00	0,60	0,00	0,90
	Finström	18,50	0,75	0,10	0,90
	Föglö	17,00	0,70	0,00	0,90
	Geta	18,50	0,50	0,30	0,90
	Hammarland	16,50	0,20	0,00	0,90
	Jomala	17,00	0,50	0,00	0,90
	Kumlinge	18,50	0,40	0,00	0,90
	Kökar	18,50	0,60	0,00	0,90
	Lemland	17,00	0,15	0,00	0,90
	Lumparland	18,50	0,30	0,00	0,90
	Maarianhamina	16,00	0,12	0,00	0,90
	Saltvik	16,75	0,20	0,00	0,90
	Sottunga	17,50	0,00	0,00	0,90
	Sund	18,50	0,20	0,00	0,90
	Vårdö	17,50	0,15	0,00	0,90

Kuntien lukumäärät tuloveroprosenttien mukaan lajiteltuna 2004—2008

Tulovero- prosentit	Lukumäärä 2004	Lukumäärä 2005	Lukumäärä 2006	Lukumäärä 2007	Lukumäärä 2008
16,00	3	3	2	2	2
16,25	1	1	0	0	0
16,50	2	2	2	2	3
16,75	1	0	0	0	1
17,00	14	7	8	9	6
17,25	1	1	0	0	0
17,50	25	19	11	8	10
17,75	15	6	7	6	4
18,00	61	46	33	30	19
18,25	14	14	7	6	4
18,50	98	83	62	41	34
18,75	60	49	41	31	20
19,00	109	128	130	113,0	101
19,25	11	12	19	27	20
19,50	25	50	70	73	88
19,75	2	6	26	33	51
20,00	2	4	10	18	25
20,25	0	0	2	4	4
20,50	0	0	0	9	13
20,75	0	0	0	2	4
21,00	0	1	1	2	6
yht.	444	432	431	416	415

Lähde: Kuntaliitto

Kunnallisverotus eri tulotasoilla vuosina 1991–2008

Liite 4

Vuosi	Veronalainen tulo, €/ vuosi	Kunnallisverot €/ vuosi	Kunnallisverojen osuus tulosta %	Veronalainen tulo, €/ vuosi	Kunnallisverot €/ vuosi	Kunnallisverojen osuus tulosta %
1991	6 662	901	13,5 %	13 324	2 153	16,2 %
1992	6 788	966	14,2 %	13 576	2 232	16,4 %
1993	6 838	949	13,9 %	13 675	2 214	16,2 %
1994	6 974	1 002	14,4 %	13 948	2 206	15,8 %
1995	7 300	1 047	14,3 %	14 600	2 314	15,8 %
1996	7 585	1 098	14,5 %	15 170	2 412	15,9 %
1997	7 744	972	12,6 %	15 488	2 351	15,2 %
1998	8 015	1 030	12,9 %	16 030	2 456	15,3 %
1999	8 239	1 030	12,5 %	16 478	2 429	14,7 %
2000	8 569	1 088	12,7 %	17 137	2 517	14,7 %
2001	8 954	1 040	11,6 %	17 909	2 658	14,8 %
2002	9 263	1 070	11,6 %	18 527	2 707	14,6 %
2003	9 634	1 054	10,9 %	19 268	2 770	14,4 %
2004	10 000	990	9,9 %	20 000	2 731	13,7 %
2005	10 394	1 014	9,8 %	20 788	2 835	13,6 %
2006	10 711	1 055	9,9 %	21 421	2 945	13,7 %
2007	11 053	1 125	10,2 %	22 107	3 190	14,4 %
2008	11 661	1 201	10,3 %	23 323	3 401	14,6 %
Vuosi	Veronalainen tulo, €/ vuosi	Kunnallisverot €/ vuosi	Kunnallisverojen osuus tulosta %	Veronalainen tulo, €/ vuosi	Kunnallisverot €/ vuosi	Kunnallisverojen osuus tulosta %
1991	19 986	3 263	16,3 %	26 648	4 370	16,4 %
1992	20 365	3 378	16,6 %	27 153	4 524	16,7 %
1993	20 513	3 354	16,4 %	27 350	4 493	16,4 %
1994	20 923	3 427	16,4 %	27 897	4 590	16,5 %
1995	21 900	3 569	16,3 %	29 199	4 774	16,3 %
1996	22 754	3 709	16,3 %	30 339	4 960	16,3 %
1997	23 232	3 647	15,7 %	30 976	4 943	16,0 %
1998	24 045	3 805	15,8 %	32 061	5 154	16,1 %
1999	24 717	3 837	15,5 %	32 957	5 244	15,9 %
2000	25 706	3 997	15,5 %	34 275	5 477	16,0 %
2001	26 863	4 214	15,7 %	35 817	5 769	16,1 %
2002	27 790	4 333	15,6 %	37 054	5 958	16,1 %
2003	28 902	4 485	15,5 %	38 536	6 199	16,1 %
2004	30 000	4 528	15,1 %	40 000	6 324	15,8 %
2005	31 182	4 715	15,1 %	41 575	6 595	15,9 %
2006	32 132	4 882	15,2 %	42 842	6 819	15,9 %
2007	33 160	5 196	15,7 %	44 213	7 203	16,3 %
2008	34 984	5 551	15,9 %	46 645	7 701	16,5 %
Vuosi	Veronalainen tulo, €/ vuosi	Kunnallisverot €/ vuosi	Kunnallisverojen osuus tulosta %	Veronalainen tulo, €/ vuosi	Kunnallisverot €/ vuosi	Kunnallisverojen osuus tulosta %
1991	33 310	5 477	16,4 %	39 971	6 584	16,5 %
1992	33 941	5 670	16,7 %	40 729	6 815	16,7 %
1993	34 188	5 631	16,5 %	41 025	6 770	16,5 %
1994	34 871	5 753	16,5 %	41 845	6 916	16,5 %
1995	36 499	5 978	16,4 %	43 799	7 183	16,4 %
1996	37 924	6 211	16,4 %	45 509	7 462	16,4 %
1997	38 720	6 239	16,1 %	46 465	7 534	16,2 %
1998	40 076	6 503	16,2 %	48 091	7 852	16,3 %
1999	41 196	6 651	16,1 %	49 435	8 059	16,3 %
2000	42 844	6 957	16,2 %	51 412	8 437	16,4 %
2001	44 771	7 324	16,4 %	53 726	8 880	16,5 %
2002	46 317	7 584	16,4 %	55 580	9 210	16,6 %
2003	48 170	7 913	16,4 %	57 803	9 628	16,7 %
2004	50 000	8 121	16,2 %	60 000	9 918	16,5 %
2005	51 969	8 476	16,3 %	62 363	10 356	16,6 %
2006	53 553	8 756	16,4 %	64 264	10 694	16,6 %
2007	55 267	9 209	16,7 %	66 320	11 215	16,9 %
2008	58 306	9 851	16,9 %	69 968	12 001	17,2 %

Tulojen kehitys TK:n ansiotasoindeksi, ennuste 2007-2008 VM:n suhdannekatsaus 4/2007.

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Keskituloisen palkansaajan maksamat kunnallisverot maakunnittain vuonna 2008

Oletukset:

* Vuonna 2006 Tilastokeskuksen ansiotasoindeksin mukaan palkansaajan keskiansiot olivat 2 567 euroa kuussa. Vuonna 2007 ansioiden oletetaan nousevan 3,2 % ja vuonna 2008 5,5 %, joten vuoden 2008 keskimääräiseksi palkkatuloiksi saadaan 34 936 euroa. Palkansaajan verotettava ansiotulo kunnallisverotuksessa on tällöin 29 875 euroa vuonna 2008.

* Oletettu vain viran puolesta tehtävät vähennykset.

Maakunta	Verotettavilla tuloilla painotettu kunnallis- veroprosentti	Kunnallisvero vuonna 2008, euroa	Ero Uudenmaan maakuntaan
Uusimaa	17,90	5349	0
Varsinais-Suomi	18,23	5445	96
Satakunta	18,50	5526	177
Koko maan keskiarvo	18,55	5541	192
Etelä-Karjala	18,55	5542	193
Pirkanmaa	18,59	5553	204
Kanta-Häme	18,73	5594	245
Itä-Uusimaa	18,87	5638	289
Pohjois-Pohjanmaa	18,90	5645	296
Pohjois-Savo	18,92	5651	302
Keski-Suomi	18,94	5660	311
Päijät-Häme	19,05	5690	341
Pohjanmaa	19,15	5721	372
Kymenlaakso	19,20	5736	387
Kainuu	19,20	5736	387
Pohjois-Karjala	19,25	5750	401
Etelä-Pohjanmaa	19,31	5770	421
Etelä-Savo	19,50	5827	478
Keski-Pohjanmaa	19,72	5893	544
Lappi	19,83	5925	576

Lähde: Kuntaliitto, ennusteet VM.

Kuntien taloudellisia tunnuslukuja vuodelta 2006 maakunnittain

Lähde: Tilastokeskus, Kuntaliitto

Maakunta	Asukas- luku 31.12. 2006	Tulo- vero- % 2006	Toi- minta- tuotot €/as.	Toi- minta- kulut €/as.	Toi- minta- kate €/as.	Verot tulot €/as.	Valtion- osuus- det €/as.	Vuosi- kate €/as.	Poistot ja arvon- alentu- miset €/as.	Tili- kauden tulos €/as.	Invest. oma- hankinta €/as.	Laina- kanta €/as.	Kon- sernin laina- kanta €/as.	Raha- varat €/as.	Kassan riittä- vyys pv	Rahoi- tus- varall. €/as.	Kertynyt yli-/ alijäämä €/as.
Uusimaa	1 373 600	17,85	1 595	5 139	-3 418	3 569	393	575	382	624	713	1 394	4 336	1 147	68	-693	1 356
Itä-Uusimaa	93 853	18,82	897	4 531	-3 627	3 184	894	467	244	223	517	1 941	3 333	494	33	-1 725	668
Varsinais-Suomi	457 789	18,05	1 037	4 911	-3 777	2 788	1 142	211	249	-32	504	1 285	3 396	508	34	-1 127	663
Satakunta	229 360	18,35	1 091	4 978	-3 847	2 569	1 484	237	246	322	425	954	2 068	232	14	-922	619
Kanta-Häme	169 952	18,46	775	4 375	-3 588	2 631	1 074	136	180	-46	490	1 427	3 077	633	45	-962	273
Pirkanmaa	473 249	18,35	1 257	4 983	-3 544	2 805	1 002	295	289	25	539	1 152	2 608	497	33	-1 006	791
Päijät-Häme	199 235	18,97	706	4 197	-3 478	2 659	1 029	314	214	105	377	2 089	3 410	923	70	-1 535	291
Kymenlaakso	184 241	18,90	901	4 620	-3 683	2 812	1 011	180	233	-53	595	1 780	4 005	358	24	-1 719	7
Etelä-Karjala	135 255	18,30	1 087	4 760	-3 550	2 616	1 053	154	230	-51	362	1 312	3 372	425	30	-1 445	545
Etelä-Savo	159 492	19,07	1 011	4 840	-3 792	2 471	1 455	139	189	-29	345	1 874	4 524	133	9	-1 991	-248
Pohjois-Savo	249 498	18,80	1 267	4 928	-3 655	2 461	1 418	233	273	128	502	1 189	3 732	283	18	-1 248	142
Pohjois-Karjala	167 519	19,19	997	4 861	-3 847	2 390	1 694	275	214	61	408	1 007	3 025	700	47	-666	177
Keski-Suomi	268 568	18,83	921	4 562	-3 602	2 560	1 188	184	223	-11	402	1 722	4 131	555	38	-1 537	438
Etelä-Pohjanmaa	193 585	18,98	992	4 756	-3 759	2 298	1 575	191	200	8	422	1 484	3 168	509	34	-1 298	421
Pohjanmaa	174 211	19,10	1 136	5 063	-3 878	2 689	1 481	354	234	120	378	1 308	2 772	452	29	-1 266	286
Keski-Pohjanmaa	70 672	19,20	1 468	5 121	-3 577	2 419	1 445	235	241	-1	396	2 516	4 097	236	14	-2 709	165
Pohjois-Pohjanmaa	380 668	18,72	1 369	4 997	-3 576	2 578	1 336	348	275	104	560	1 739	3 309	841	52	-1 323	967
Kainuu	84 350	19,04	959	4 920	-3 961	2 428	1 725	224	240	-34	326	1 426	3 324	523	34	-1 062	-304
Lappi	184 935	19,18	960	5 074	-4 110	2 597	1 554	60	200	-123	331	1 907	3 908	193	12	-2 072	-157
Ahvenanmaa	26 923	16,84	1 231	4 565	-3 334	2 860	905	379	314	134	480	2 168	3 757	558	37	-1 811	1 852
Yhteensä	5 276 955	18,39	1 209	4 907	-3 622	2 874	1 042	327	277	193	526	1 464	3 590	668	43	-1 164	677

Veronmaksajat

30.1.2008

Keskituloisen palkansaajaperheen tuloverot vuonna 2008 kaupungeittain

Tulot ja verot vuonna 2008

	Helsinki	Turku	Hämeenlinna	Tampere	Oulu	Pori	Jyväskylä	Lappeen- ranta	Kuopio	Porvoo
Perheen veronalaiset tulot yht.*	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980
-Valtionvero ja sova-maksut**, €	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550
Kunnallisveroprosentti	17,50 %	18,00 %	18,00 %	18,00 %	18,00 %	18,00 %	18,50 %	18,75 %	18,75 %	18,75 %
-Kunnallisvero, €	10 475	10 774	10 774	10 774	10 774	10 774	11 074	11 223	11 223	11 223
Kirkollisveroprosentti	1,00 %	1,00 %	1,15 %	1,25 %	1,25 %	1,40 %	1,35 %	1,25 %	1,40 %	1,45 %
-Kirkollisvero, €	599	599	688	748	748	838	808	748	838	868
Verot ja veroluonteiset maksut yht.	20 624	20 923	21 013	21 073	21 073	21 163	21 432	21 522	21 611	21 641
Käytettävissä olevat tulot, €	49 356	49 057	48 967	48 907	48 907	48 817	48 548	48 458	48 369	48 339

	Vaasa	Joensuu	Lahti	Kajaani	Seinäjoki	Rovaniemi	Mikkeli	Kotka	Kokkola
Perheen veronalaiset tulot	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980	69 980
-Valtionvero ja sova-maksut,€	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550	9 550
Kunnallisveroprosentti	19,00 %	19,00 %	19,00 %	19,00 %	19,00 %	19,50 %	19,50 %	19,50 %	19,75 %
-Kunnallisvero, €	11 373	11 373	11 373	11 373	11 373	11 672	11 672	11 672	11 822
Kirkollisveroprosentti	1,25 %	1,45 %	1,50 %	1,50 %	1,65 %	1,35 %	1,40 %	1,50 %	1,50 %
-Kirkollisvero, €	748	868	898	898	988	808	838	898	898
Verot ja veroluonteiset maksut yht.	21 671	21 791	21 821	21 821	21 911	22 030	22 060	22 120	22 270
Käytettävissä olevat tulot	48 309	48 189	48 159	48 159	48 069	47 950	47 920	47 860	47 710

* Toisen vanhemman tulot ovat 38 787 € ja toisen 31 193 €

** Sovamaksut sisältävät sairausvakuutuksen sairaanhoito- ja päivärahamaksun, työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun.

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Keskituloisen palkansaajaperheen* tuloverot vuonna 2008 kunnittain

Lihavoidussa kunnassa kuntaliitos vuonna 2008

Maakunta	Kunta	Valtion- vero ja sova- maksut*	Kun- nallis- vero- %	Kunnal- lisvero, €	Kir- kollis- vero- %	Kirkol- lisvero, €	Verot ja veroluon- teiset maksut
Uusimaa	Espoo	9 550	17,50	10 475	1,00	599	20 624
	Hanko	9 550	18,75	11 223	1,45	868	21 641
	Helsinki	9 550	17,50	10 475	1,00	599	20 624
	Hyvinkää	9 550	18,50	11 074	1,15	688	21 312
	Inkoo	9 550	19,25	11 523	1,50	898	21 971
	Järvenpää	9 550	18,25	10 924	1,25	748	21 222
	Karjaa	9 550	21,00	12 570	1,50	898	23 018
	Karjalohja	9 550	19,25	11 523	1,95	1 167	22 240
	Karkkila	9 550	19,75	11 822	1,35	808	22 180
	Kauniainen	9 550	16,00	9 577	1,00	599	19 726
	Kerava	9 550	18,00	10 774	1,25	748	21 073
	Kirkkonummi	9 550	18,25	10 924	1,25	748	21 222
	Lohja	9 550	19,00	11 373	1,20	718	21 641
	Mäntsälä	9 550	19,50	11 672	1,25	748	21 971
	Nummi-Pusula	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Nurmijärvi	9 550	18,75	11 223	1,50	898	21 671
	Pohja	9 550	21,00	12 570	1,70	1 018	23 138
	Pornainen	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Sammatti	9 550	19,00	11 373	1,90	1 137	22 060
	Siuntio	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Tammisaari	9 550	19,75	11 822	1,45	868	22 240
	Tuusula	9 550	18,00	10 774	1,25	748	21 073
	Vantaa	9 550	18,50	11 074	1,00	599	21 222
Vihti	9 550	19,25	11 523	1,25	748	21 821	
Itä-Uusimaa	Askola	9 550	18,75	11 223	1,75	1 048	21 821
	Lapinjärvi	9 550	19,00	11 373	1,85	1 107	22 030
	Liljendal	9 550	19,00	11 373	1,80	1 077	22 001
	Loviisa	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Myrskylä	9 550	19,50	11 672	1,60	958	22 180
	Pernaja	9 550	19,00	11 373	1,85	1 107	22 030
	Porvoo	9 550	18,75	11 223	1,45	868	21 641
	Pukkila	9 550	19,50	11 672	1,70	1 018	22 240
	Ruotsinpyhtää	9 550	19,75	11 822	1,60	958	22 330
	Sipoo	9 550	18,75	11 223	1,25	748	21 522
Varsinais-Suomi	Alastaro	9 550	19,50	11 672	1,60	958	22 180
	Askainen	9 550	19,50	11 672	1,85	1 107	22 330
	Aura	9 550	18,75	11 223	1,50	898	21 671
	Dragsfjärd	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Halikko	9 550	18,50	11 074	1,50	898	21 522
	Houtskari	9 550	18,50	11 074	2,00	1 197	21 821
	Iniö	9 550	18,00	10 774	2,25	1 347	21 671
	Kaarina	9 550	18,00	10 774	1,00	599	20 923
	Kemiö	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Kiikala	9 550	18,50	11 074	1,75	1 048	21 671
	Kisko	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Korppoo	9 550	19,50	11 672	2,00	1 197	22 420
	Koski Tl	9 550	18,50	11 074	1,70	1 018	21 641
	Kustavi	9 550	19,25	11 523	1,85	1 107	22 180

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Valtion- vero ja sova- maksut*	Kun- nallis- vero- %	Kunnal- lisvero, €	Kir- kollis- vero- %	Kirkol- lisvero, €	Verot ja veroluon- teiset maksut
	Kuusjoki	9 550	18,50	11 074	1,90	1 137	21 761
	Laitila	9 550	19,75	11 822	1,60	958	22 330
	Lemu	9 550	19,00	11 373	1,85	1 107	22 030
	Lieto	9 550	18,50	11 074	1,20	718	21 342
	Loimaa	9 550	19,00	11 373	1,40	838	21 761
	Marttila	9 550	18,50	11 074	1,75	1 048	21 671
	Masku	9 550	16,50	9 876	1,50	898	20 325
	Mellilä	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Merimasku	9 550	17,50	10 475	1,65	988	21 013
	Muurla	9 550	17,75	10 625	1,85	1 107	21 282
	Mynämäki	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Naantali	9 550	16,50	9 876	1,15	688	20 115
	Nauvo	9 550	19,50	11 672	1,90	1 137	22 360
	Nousiainen	9 550	18,25	10 924	1,55	928	21 402
	Oripää	9 550	18,50	11 074	1,75	1 048	21 671
	Paimio	9 550	18,75	11 223	1,30	778	21 552
	Parainen	9 550	19,50	11 672	1,25	748	21 971
	Perniö	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Pertteli	9 550	19,25	11 523	1,50	898	21 971
	Piikkiö	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Pyhäranta	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Pöytyä	9 550	18,50	11 074	1,75	1 048	21 671
	Raisio	9 550	17,50	10 475	1,15	688	20 714
	Rusko	9 550	17,50	10 475	1,50	898	20 923
	Rymättylä	9 550	18,75	11 223	1,75	1 048	21 821
	Salo	9 550	17,50	10 475	1,10	658	20 684
	Sauvo	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Somero	9 550	18,50	11 074	1,50	898	21 522
	Suomusjärvi	9 550	18,75	11 223	1,90	1 137	21 911
	Särkisalo	9 550	17,75	10 625	1,85	1 107	21 282
	Taivassalo	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Tarvasjoki	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Turku	9 550	18,00	10 774	1,00	599	20 923
	Uusikaupunki	9 550	19,25	11 523	1,50	898	21 971
	Vahto	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Vehmaa	9 550	19,50	11 672	1,65	988	22 210
	Velkua	9 550	17,50	10 475	1,15	688	20 714
	Västanfjärd	9 550	19,00	11 373	2,00	1 197	22 120
	Yläne	9 550	19,50	11 672	1,70	1 018	22 240
Satakunta	Eura	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Eurajoki	9 550	18,00	10 774	1,60	958	21 282
	Harjavalta	9 550	18,75	11 223	1,50	898	21 671
	Honkajoki	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Huittinen	9 550	19,75	11 822	1,35	808	22 180
	Jämijärvi	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Kankaanpää	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Karvia	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Kiikoinen	9 550	18,00	10 774	2,00	1 197	21 522
	Kiukainen	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Kokemäki	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Köyliö	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Lappi	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Valtion- vero ja sova- maksut*	Kun- nallis- vero- %	Kunnal- lisvero, €	Kir- kollis- vero- %	Kirkol- lisvero, €	Verot ja veroluon- teiset maksut
	Lavia	9 550	20,00	11 971	1,90	1 137	22 659
	Luvia	9 550	18,00	10 774	1,75	1 048	21 372
	Merikarvia	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Nakkila	9 550	19,25	11 523	1,50	898	21 971
	Noormarkku	9 550	19,50	11 672	1,65	988	22 210
	Pomarkku	9 550	19,75	11 822	1,90	1 137	22 509
	Pori	9 550	18,00	10 774	1,40	838	21 163
	Rauma	9 550	18,00	10 774	1,25	748	21 073
	Siikainen	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Säkylä	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Ulvila	9 550	18,50	11 074	1,50	898	21 522
	Vampula	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
Kanta-Häme	Forssa	9 550	19,50	11 672	1,40	838	22 060
	Hattula	9 550	17,75	10 625	1,25	748	20 923
	Hauho	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Hausjärvi	9 550	19,50	11 672	1,60	958	22 180
	Humpkala	9 550	19,75	11 822	1,60	958	22 330
	Hämeenlinna	9 550	18,00	10 774	1,15	688	21 013
	Janakkala	9 550	19,00	11 373	1,35	808	21 731
	Jokioinen	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Kalvola	9 550	19,00	11 373	1,60	958	21 881
	Lammi	9 550	19,50	11 672	1,60	958	22 180
	Loppi	9 550	19,25	11 523	1,50	898	21 971
	Renko	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Riihimäki	9 550	19,00	11 373	1,15	688	21 611
	Tammela	9 550	18,50	11 074	1,60	958	21 582
	Tuulos	9 550	19,00	11 373	1,95	1 167	22 090
	Ypäjä	9 550	18,50	11 074	1,70	1 018	21 641
Pirkanmaa	Akaa	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Hämeenkyrö	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Ikaalinen	9 550	19,75	11 822	1,70	1 018	22 390
	Juupajoki	9 550	19,00	11 373	1,65	988	21 911
	Kangasala	9 550	19,00	11 373	1,35	808	21 731
	Kihniö	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Kuhmalampi	9 550	19,50	11 672	1,35	808	22 030
	Kuru	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Kylmäkoski	9 550	20,50	12 271	1,50	898	22 719
	Lempäälä	9 550	19,00	11 373	1,45	868	21 791
	Mouhijärvi	9 550	20,50	12 271	1,75	1 048	22 868
	Mänttä	9 550	20,50	12 271	1,50	898	22 719
	Nokia	9 550	18,00	10 774	1,30	778	21 103
	Orivesi	9 550	19,50	11 672	1,65	988	22 210
	Parkano	9 550	20,50	12 271	1,60	958	22 779
	Pirkkala	9 550	19,00	11 373	1,40	838	21 761
	Punkalaidun	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Pälkäne	9 550	19,00	11 373	1,70	1 018	21 941
	Ruovesi	9 550	19,50	11 672	1,80	1 077	22 300
	Tampere	9 550	18,00	10 774	1,25	748	21 073
	Urjala	9 550	20,50	12 271	1,75	1 048	22 868
	Valkeakoski	9 550	18,75	11 223	1,35	808	21 582
	Vammala	9 550	19,00	11 373	1,65	988	21 911
	Vesilahti	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Valtion- vero ja sova- maksut*	Kun- nallis- vero- %	Kunnal- lisvero, €	Kir- kollis- vero- %	Kirkol- lisvero, €	Verot ja veroluon- teiset maksut
	Vilppula	9 550	20,00	11 971	1,50	898	22 420
	Virrat	9 550	19,00	11 373	1,70	1 018	21 941
	Ylöjärvi	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Äetsä	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
Päijät-Häme	Artjärvi	9 550	19,50	11 672	1,80	1 077	22 300
	Asikkala	9 550	19,00	11 373	1,65	988	21 911
	Hartola	9 550	20,50	12 271	1,75	1 048	22 868
	Heinola	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Hollola	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Hämeenkoski	9 550	18,75	11 223	1,75	1 048	21 821
	Kärkölä	9 550	19,00	11 373	1,80	1 077	22 001
	Lahti	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Nastola	9 550	19,00	11 373	1,45	868	21 791
	Orimattila	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Padasjoki	9 550	18,50	11 074	1,75	1 048	21 671
	Sysmä	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
Kymenlaakso	Anjalankoski	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Elimäki	9 550	19,00	11 373	1,60	958	21 881
	Hamina	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Iitti	9 550	18,50	11 074	1,65	988	21 611
	Jaala	9 550	19,00	11 373	2,00	1 197	22 120
	Kotka	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Kouvola	9 550	19,00	11 373	1,40	838	21 761
	Kuusankoski	9 550	19,00	11 373	1,35	808	21 731
	Miehikkälä	9 550	18,25	10 924	1,60	958	21 432
	Pyhtää	9 550	19,00	11 373	1,60	958	21 881
	Valkeala	9 550	19,00	11 373	1,25	748	21 671
	Virolahti	9 550	19,50	11 672	1,60	958	22 180
Etelä-Karjala	Imatra	9 550	18,75	11 223	1,25	748	21 522
	Joutseno	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Lappeenranta	9 550	18,75	11 223	1,25	748	21 522
	Lemi	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Luumäki	9 550	17,00	10 176	1,50	898	20 624
	Parikkala	9 550	17,50	10 475	1,75	1 048	21 073
	Rautjärvi	9 550	18,00	10 774	1,75	1 048	21 372
	Ruokolahti	9 550	17,00	10 176	1,50	898	20 624
	Savitaipale	9 550	18,50	11 074	1,65	988	21 611
	Suomenniemi	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Taipalsaari	9 550	18,00	10 774	1,50	898	21 222
	Ylämaa	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
Etelä-Savo	Enonkoski	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Heinävesi	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Hirvensalmi	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Joroinen	9 550	18,00	10 774	1,60	958	21 282
	Juva	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Kangasniemi	9 550	19,00	11 373	1,55	928	21 851
	Kerimäki	9 550	20,25	12 121	1,75	1 048	22 719
	Mikkeli	9 550	19,50	11 672	1,40	838	22 060
	Mäntyharju	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Pertunmaa	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Pieksämäki	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Punkaharju	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Valtion- vero ja sova- maksut*	Kun- nallis- vero- %	Kunnal- lisvero, €	Kir- kollis- vero- %	Kirkol- lisvero, €	Verot ja veroluon- teiset maksut
	Puumala	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Rantasalmi	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Ristiina	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Savonlinna	9 550	20,25	12 121	1,50	898	22 569
	Savonranta	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Sulkava	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
Pohjois-Savo	Iisalmi	9 550	19,00	11 373	1,40	838	21 761
	Juankoski	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Kaavi	9 550	19,50	11 672	1,70	1 018	22 240
	Karttula	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Keitele	9 550	18,50	11 074	1,75	1 048	21 671
	Kiuruvesi	9 550	19,25	11 523	1,50	898	21 971
	Kuopio	9 550	18,75	11 223	1,40	838	21 611
	Lapinlahti	9 550	18,50	11 074	1,50	898	21 522
	Leppävirta	9 550	18,50	11 074	1,50	898	21 522
	Maaninka	9 550	19,00	11 373	1,70	1 018	21 941
	Nilsinä	9 550	19,50	11 672	1,65	988	22 210
	Pielavesi	9 550	19,25	11 523	1,75	1 048	22 120
	Rautalampi	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Rautavaara	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Siilinjärvi	9 550	18,75	11 223	1,25	748	21 522
	Sonkajärvi	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Suonenjoki	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Tervo	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Tuusniemi	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Varkaus	9 550	19,00	11 373	1,35	808	21 731
	Varpaisjärvi	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Vesanto	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Vieremä	9 550	19,00	11 373	1,65	988	21 911
Pohjois-Karjala	Eno	9 550	19,75	11 822	1,65	988	22 360
	Ilomantsi	9 550	19,25	11 523	1,60	958	22 030
	Joensuu	9 550	19,00	11 373	1,45	868	21 791
	Juuka	9 550	19,25	11 523	1,50	898	21 971
	Kesälahti	9 550	19,50	11 672	1,65	988	22 210
	Kitee	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Kontiolahti	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Lieksa	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Liperi	9 550	19,50	11 672	1,60	958	22 180
	Nurmes	9 550	19,50	11 672	1,65	988	22 210
	Outokumpu	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Polvijärvi	9 550	19,00	11 373	1,65	988	21 911
	Pyhäselkä	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Rääkkylä	9 550	19,50	11 672	1,60	958	22 180
	Tohmajärvi	9 550	19,50	11 672	1,60	958	22 180
	Valtimo	9 550	18,75	11 223	1,75	1 048	21 821
Keski-Suomi	Hankasalmi	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Joutsa	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Jyväskylä	9 550	18,50	11 074	1,35	808	21 432
	Jyväskylän mlk	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Jämsä	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Jämsänkoski	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Kannonkoski	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Valtion- vero ja sova- maksut*	Kun- nallis- vero- %	Kunnal- lisvero, €	Kir- kollis- vero- %	Kirkol- lisvero, €	Verot ja veroluon- teiset maksut
	Karstula	9 550	18,50	11 074	1,75	1 048	21 671
	Keuruu	9 550	19,75	11 822	1,40	838	22 210
	Kinnula	9 550	19,00	11 373	1,60	958	21 881
	Kivijärvi	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Konnevesi	9 550	19,00	11 373	2,00	1 197	22 120
	Korpilahti	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Kuhmoinen	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Kyyjärvi	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Laukaa	9 550	19,00	11 373	1,65	988	21 911
	Luhanka	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Multia	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Muurame	9 550	18,50	11 074	1,50	898	21 522
	Petäjavesi	9 550	19,25	11 523	1,90	1 137	22 210
	Pihtipudas	9 550	19,00	11 373	1,65	988	21 911
	Pylkönmäki	9 550	18,50	11 074	1,50	898	21 522
	Saarjärvi	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Toivakka	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Urainen	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Viitasaari	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Äänekoski	9 550	19,75	11 822	1,45	868	22 240
Etelä-Pohjanmaa	Alahärmä	9 550	20,50	12 271	1,75	1 048	22 868
	Alajärvi	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Alavus	9 550	19,25	11 523	1,75	1 048	22 120
	Evijärvi	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Ilmajoki	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Isojoki	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Jalasjärvi	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Jurva	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Karjajoki	9 550	19,50	11 672	2,00	1 197	22 420
	Kauhajoki	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Kauhava	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Kortesjärvi	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Kuortane	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Kurikka	9 550	18,00	10 774	1,75	1 048	21 372
	Lappajärvi	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Lapua	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Lehtimäki	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Nurmo	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Seinäjoki	9 550	19,00	11 373	1,65	988	21 911
	Soini	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Teuva	9 550	19,25	11 523	1,50	898	21 971
	Töysä	9 550	19,25	11 523	1,75	1 048	22 120
	Vimpeli	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Ylihärmä	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Ylistaro	9 550	19,50	11 672	1,65	988	22 210
	Ähtäri	9 550	20,75	12 420	1,60	958	22 928
Pohjanmaa	Isokyrö	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Kaskinen	9 550	17,75	10 625	1,85	1 107	21 282
	Korsnäs	9 550	19,75	11 822	1,85	1 107	22 479
	Kristiinankaupunki	9 550	20,00	11 971	2,00	1 197	22 719
	Kruunupyö	9 550	19,50	11 672	2,00	1 197	22 420
	Laihia	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Valtion- vero ja sova- maksut*	Kun- nallis- vero- %	Kunnal- lisvero, €	Kir- kollis- vero- %	Kirkol- lisvero, €	Verot ja veroluon- teiset maksut
	Luoto	9 550	18,50	11 074	1,90	1 137	21 761
	Maalahti	9 550	19,75	11 822	1,90	1 137	22 509
	Mustasaari	9 550	18,75	11 223	1,85	1 107	21 881
	Närpiö	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Oravainen	9 550	20,00	11 971	2,00	1 197	22 719
	Pedersören kunta	9 550	19,00	11 373	1,80	1 077	22 001
	Pietarsaari	9 550	19,25	11 523	1,80	1 077	22 150
	Uusikaarlepyy	9 550	19,00	11 373	1,90	1 137	22 060
	Vaasa	9 550	19,00	11 373	1,25	748	21 671
	Vähäkyrö	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Vöyri-Maksamaa	9 550	18,75	11 223	1,50	898	21 671
Keski-Pohjanmaa	Halsua	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Himanka	9 550	20,50	12 271	1,70	1 018	22 839
	Kannus	9 550	19,50	11 672	1,55	928	22 150
	Kaustinen	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Kokkola	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Kälviä	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Lestijärvi	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Lohtaja	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Perho	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Toholampi	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Ullava	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Veteli	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
Pohjois-Pohjanmaa	Alavieska	9 550	20,00	11 971	1,80	1 077	22 599
	Haapajärvi	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569
	Haapavesi	9 550	20,00	11 971	1,80	1 077	22 599
	Hailuoto	9 550	19,25	11 523	1,65	988	22 060
	Haukipudas	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Ii	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Kalajoki	9 550	18,50	11 074	1,60	958	21 582
	Kempele	9 550	18,50	11 074	1,35	808	21 432
	Kestilä	9 550	21,00	12 570	1,75	1 048	23 168
	Kiiminki	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Kuusamo	9 550	18,75	11 223	1,50	898	21 671
	Kärsämäki	9 550	20,50	12 271	1,75	1 048	22 868
	Liminka	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Lumijoki	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Merijärvi	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Muhos	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Nivala	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Oulainen	9 550	21,00	12 570	1,60	958	23 078
	Oulu	9 550	18,00	10 774	1,25	748	21 073
	Oulunsalo	9 550	19,00	11 373	1,45	868	21 791
	Piippola	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Pudasjärvi	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Pulkkila	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Pyhäjoki	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Pyhäjärvi	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Pyhäntä	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Raahe	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Rantsila	9 550	21,00	12 570	1,75	1 048	23 168
	Reisjärvi	9 550	20,00	11 971	1,75	1 048	22 569

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Maakunta	Kunta	Valtion- vero ja sova- maksut*	Kun- nallis- vero- %	Kunnal- lisvero, €	Kir- kollis- vero- %	Kirkol- lisvero, €	Verot ja veroluon- teiset maksut
	Sievi	9 550	20,50	12 271	1,50	898	22 719
	Siikajoki	9 550	19,50	11 672	1,75	1 048	22 270
	Taivalkoski	9 550	19,75	11 822	1,65	988	22 360
	Tyrnävä	9 550	19,00	11 373	1,75	1 048	21 971
	Utajärvi	9 550	19,50	11 672	1,95	1 167	22 390
	Vihanti	9 550	20,50	12 271	1,75	1 048	22 868
	Yli-li	9 550	20,00	11 971	1,70	1 018	22 539
	Ylikiiiminki	9 550	19,00	11 373	1,25	748	21 671
	Ylivieska	9 550	20,25	12 121	1,75	1 048	22 719
Kainuu	Hyrnsalmi	9 550	19,75	11 822	1,75	1 048	22 420
	Kajaani	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Kuhmo	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Paltamo	9 550	19,75	11 822	1,50	898	22 270
	Puolanka	9 550	20,25	12 121	1,50	898	22 569
	Ristijärvi	9 550	19,50	11 672	2,00	1 197	22 420
	Sotkamo	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Suomussalmi	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Vaala	9 550	19,50	11 672	1,70	1 018	22 240
Lappi	Enontekiö	9 550	20,00	11 971	1,65	988	22 509
	Inari	9 550	19,00	11 373	1,65	988	21 911
	Kemi	9 550	20,75	12 420	1,25	748	22 719
	Kemijärvi	9 550	19,50	11 672	1,65	988	22 210
	Keminmaa	9 550	20,75	12 420	1,25	748	22 719
	Kittilä	9 550	19,00	11 373	1,50	898	21 821
	Kolari	9 550	20,00	11 971	1,50	898	22 420
	Muonio	9 550	20,50	12 271	1,65	988	22 809
	Pelkosenniemi	9 550	21,00	12 570	1,60	958	23 078
	Pello	9 550	19,75	11 822	1,60	958	22 330
	Posio	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Ranua	9 550	19,25	11 523	1,50	898	21 971
	Rovaniemi	9 550	19,50	11 672	1,35	808	22 030
	Salla	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Savukoski	9 550	20,00	11 971	1,60	958	22 479
	Simo	9 550	20,75	12 420	1,50	898	22 868
	Sodankylä	9 550	19,50	11 672	1,50	898	22 120
	Tervola	9 550	19,50	11 672	1,60	958	22 180
	Tornio	9 550	20,00	11 971	1,50	898	22 420
	Utsjoki	9 550	20,50	12 271	1,65	988	22 809
	Ylitornio	9 550	19,25	11 523	1,50	898	21 971

* Perheen tulonsaajat ansaitsevat 31 193 ja 38 787 euroa vuodessa, eli kotitalouden vuositulot yhteensä ovat 69 980 euroa. Tulot perustuvat Tilastokeskuksen tilastoon naisten ja miesten keskipalkasta vuodelta 2006. Keskipalkkaan on lisätty oletettu ansiotason nousu vuosille 2007 (3,2 %) ja 2008 (5,5 %).

Sova-maksut sisältävät sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja päivärahamaksun sekä työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksun.

VERONMAKSAJAT

30.1.2008

Esimerkkiperheen kiinteistön verotusarvo eri kaupungeissa vuonna 2008

Vuoden 2008 kiinteistöverot määrätään vuoden 2007 verotusarvojen perusteella. Selvityksen esimerkkiperheeseen oletetaan asuvan kuuden perheen rivitalossa, joka sijaitsee kaupungin pientaloalueella. Rivitalon kokonaisneliömäärä on 480 neliometriä, josta perheen osuus on 1/6.

Rivitalon kantavana rakennusaineena on kivi, ja se on valmistunut vuonna 1992. Rakennuksen verotusarvo määräytyy jälleenhankinta-arvon ja siitä tehtävien ikäalennusten perusteella. Ikäalennuksen suuruus on 1,0 prosenttia vuodessa, sillä rivitalon kantava rakenne on kiveä. Valtiovarainministeriön vahvistamien laskentaperusteiden perusteella rakennuksen verotusarvo on $192\,343 \left((1-0,15)^*(480*(525,19-53,76)) \right)$ euroa kaikissa kunnissa. Perheen osuus koko rakennuksen verotusarvosta on 32 057 euroa.

Rivitalon tontin koko on 2000 neliometriä, ja sillä on rakennusoikeutta rivitalon neliömäärä eli 480 neliometriä. Tontin verotusarvo perustuu paikallisiin tonttihintakarttoihin. Verohallinnon toimeksiannosta Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT selvittää kunakin vuonna rakennusmaan käyvän arvon koko maassa kaava-alueilla ja tuon selvityksen perusteella ylläpidetään tonttihintakarttoja ja arviointi-ohjeita.

Tontin verotusarvot 2008 kussakin kaupungissa perustuvat Verohallinnosta saatuihin ohje-arvoihin. Jokaisesta kaupungista on valittu sellainen ohje-arvo, joka mahdollisimman hyvin kuvaisi tyypillistä ao. kaupungin pientaloaluetta ohjearvojen tarkkuudella.

Esimerkkiperheen rivitalotontin verotusarvot eri kaupungeissa

	Rakennusoikeuden hinta, €/m ²	Tavoitearvo 73,5%	Tontin verotusarvo
Helsinki	400	294,00	141 120
Hämeenlinna	100	73,50	35 280
Joensuu	55	40,43	19 404
Jyväskylä	90	66,15	31 752
Kajaani	50	36,75	17 640
Kokkola	35	25,73	12 348
Kotka	30	22,05	10 584
Kuopio	65	47,78	22 932
Lahti	70	51,45	24 696
Lappeenranta	60	44,10	21 168
Mikkeli	60	44,10	21 168
Oulu	120	88,20	42 336
Pori	40	29,40	14 112
Porvoo	80	58,80	28 224
Rovaniemi	60	44,10	21 168
Seinäjoki	50	36,75	17 640
Tampere	120	88,20	42 336
Turku	90	66,15	31 752
Vaasa	60	44,10	21 168

**Esimerkkiperheen rivitalon kiinteistövero
vuonna 2008 kaupungeittain**

	Perheen osuus tontin kiinteistöverosta	Perheen osuus rakennuksen kiinteistöverosta	Perheen kiinteistöverot yhteensä
Pori	14	74	88
Lappeenranta	35	71	106
Oulu	42	71	113
Porvoo	33	80	113
Kokkola	19	96	115
Vaasa	35	80	115
Seinäjoki	29	96	126
Kotka	18	112	130
Turku	42	90	132
Hämeenlinna	44	90	133
Kajaani	26	112	139
Lahti	33	112	145
Tampere	53	96	149
Jyväskylä	52	99	151
Joensuu	29	128	157
Rovaniemi	35	128	164
Mikkeli	32	135	166
Kuopio	38	138	176
Helsinki	165	71	235

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

25. **Jaana Kurjenoja: Verokiila laihdutuskuurilla.** Verokiilan kehitys vuosina 1987-2002.
26. **Sirkka Autio, Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001.**
27. **Jaana Kurjenoja: Kuka menetti eniten?** Suomalainen perhetuki 1991-2001. 2.10.2001
28. **Jaana Kurjenoja: Perhetuen kansainvälinen vertailu** 7.11.2001
29. **Jaana Kurjenoja: Työn verotuksen kehittämisen taloudellisia lähtökohtia** 5.4.2002
30. **Päivi Kaarlela: Eläketulojen verotus ja nettoeläkkeiden ostovoima vuosina 1991-2002** 24.4.2002
31. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2002** 16.5.2002
32. **Päivi Kaarela: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2002.**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2002. 20.8.2002
33. **Jaana Kurjenoja: Tehoton verojärjestelmä?**
Analyysi Suomen ja 16 OECD-maan verotutuksista. 22.10.2002
34. **Jaana Kurjenoja: Ei halpaa huvia - vielääkään**
Laskelmia työn kustannuksista, verokiilasta ja palkkojen ostovoimasta. 5.2.2003
35. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2003.** 4.6.2003
36. **Teemu Lehtinen, Jenni Oksanen: Riittäisikö yksi veroprosentti?**
Ansiotulojen verotus Suomessa vuonna 2001 ja lineaarisesti progressiivinen verojärjestelmä. 11.8.2003
37. **Jaana Kurjenoja: Lapsiperheiden verokurimus**
Lapsiperheiden verotus, lapsilisät sekä päivähoito 11 Euroopan maassa. 29.9.2003
38. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2004**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2004. 14.1.2004
39. **Jaana Kurjenoja: Kenelle työ kannattaa?**
Kannustinloukut 2004. 1.3.2004
40. **Jenni Oksanen: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoiman kehityksestä vuosina 1991-2004. 4.5.2004
41. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2004**
Suomen asema palkkaverottajana. 31.5.2004
42. **Jaana Kurjenoja: Veropolitiikka ja verotuotot**
Tilastollinen analyysi henkilöverotuksen, arvonlisäverotuksen ja yhteisöverotuksen tuotoista 1980- 2003. 20.1.2005, 2.p 7.4.2005
43. **Jenni Oksanen: Kulutusverotus Suomessa.** 5.4.2005
44. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2005**
Suomi työn verottajana. 6.6.2005
45. **Jaana Kurjenoja: Työvoimakustannuksen verokiila 2005.** 31.8.2005
46. **Jaana Kurjenoja: Veronkevennyksillä ostovoimaa**
Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. 3.1.2006
47. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. 24.1.2006
48. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2006**
Miten Suomi verottaa nyt työtä? 16.8.2006
49. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. 13.12.2006
50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT